

Notulen

van het verhandelde in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland, gehouden op maandag 9 en voortgezet op dinsdag 10 november 2020, 19.30 uur.

Voorzitter : A.J. Rodenburg, burgemeester

Griffier : A. de Vos

Aanwezig : de heer A. van den Berg (CDA), de heer J.G. Cornelissen (CDA), de heer J. van der Eijk (VVD), de heer A.J. Gebben (VVD), mevrouw M.E. Heutink (OGP Midden-Delfland), de heer J.G. Jongsma (OGP Midden-Delfland), mevrouw D. Langeveld (CDA), de heer F.J. van Lier (Mijn Partij), de heer R.H.P. Ringeling (ChristenUnie), de heer E.N.H. Roeling (Mijn Partij!), mevrouw E.C. Snethlage-Barnard (PvdA), de heer J.P. van der Spek (Mijn Partij!), de heer R.E. Vieira (D66) en de heer R.H.G. Zwaard (CDA)

Afwezig : de heer T.A. Buitelaar (OGP Midden-Delfland), de heer N.C. Knaap (OGP Midden-Delfland), de heer J.J.C. Moerman (VVD)

Tevens aanwezig: de heer F.J.M. ten Have, mevrouw W. Renzen-van Leeuwen, mevrouw S. Smit, wethouders, de heer N. Ruiterman (inspreker)

1. Opening van de vergadering

De **voorzitter**: Ik open de vergadering van de gemeenteraad Midden-Delfland. Voor ons ligt een voorlopige agenda. Ik heb wel berichten van afwezigheid gekregen en dat lag in de lijn der verwachting. U heeft voor de rest allemaal de presentielijst getekend dus we kunnen vaststellen dat er een quorum is en we kunnen beginnen met de vergadering.

2. Spreekrecht voor belangstellenden

De **voorzitter**: Er is mogelijkheid voor inspreken door belangstellenden en er is één iemand die het woord wil voeren. U mag het woord voeren richting de gemeenteraad. Als u naar het spreekgestoelte wilt komen?

De heer **Ruiterman**: Goedenavond, mijn naam is Neal Ruiterman, 25 jaar en inwoner van Den Hoorn.

Het is niet vijf voor twaalf, het is twaalf uur en het is tijd voor actie. In dit vijf minuten durende betoog ga ik de gemeenteraad, het college van B&W en de burgemeester ervan proberen te overtuigen dat de zaken omtrent het wonen in Midden-Delfland drastisch moeten worden aangepast anders vrees ik dat wij onze eigen identiteit kwijtraken. Afgaande op de tientallen reacties die ik de afgelopen weken heb gehad, zit het heel veel jongeren hoog dat ze geen woning kunnen kopen/huren in Midden-Delfland. Ook heb ik veel reacties gehad van senioren/empty nesters die graag kleiner willen wonen, maar simpelweg geen geschikte woning kunnen vinden.

Doorstroming. Doorstroming. Doorstroming van Midden-Delflanders in de eigen gemeente. Dat is wat ik wil bereiken. Hoe dit bereikt kan worden, ga ik uitleggen aan de hand van vier punten.

Punt 1: de senioren. Ik begin bij de senioren, en hierbij voeg ik de empty nesters. Simpel gezegd, stellen waarbij de kinderen het huis uit zijn. Veel mensen wonen in een eengezinswoning en na navraag bij een aantal senioren empty nesters komt naar voren dat deze burgers best hun woning willen verruilen voor een seniorenwoning, alleen is die er simpelweg niet. Als we kunnen zorgen dat er betaalbare seniorenwoningen gebouwd worden, ontstaat er doorstroom. Jongere stellen kunnen dan in de vrijgekomen eengezinswoningen.

Punt 2: kleine eengezinswoningen. In het voorjaar van 2017 is een enquête gehouden onder 300 jongeren uit Midden-Delfland tussen de 18 en 27 jaar. Conclusie: veruit de meesten willen een koopwoning met een woonkamer en twee slaapkamers tot € 200.000, oftewel een kleine, betaalbare eengezinswoning.

Punt 3: appartementen voor alleenstaanden. Kleine, betaalbare appartementen voor alleenstaanden: ideaal voor starters omdat ze niet erg groot zijn en daarom betaalbaar.

Punt 4: Woonnet Haaglanden. Sinds 2015 mag nog maar een kwart van de sociale huurwoningen met voorrang worden toegewezen aan inwoners van een gemeente. Echter, ik heb even zitten spitten

en ik ben gestuit op de Huisvestingswet uit 2014, waarmee dit percentage kan worden opgekrikt van 25% naar 50%. De Huisvestingswet geeft voorrang aan mensen in de eigen omgeving. Midden-Delflanders met een economische of maatschappelijke binding aan de gemeente kunnen in specifieke situaties voorrang krijgen.

Dan rest de vraag: waar gaan we bouwen? Even ter info, wij als Midden-Delfland hebben bestaansrecht omdat wij de groene long zijn tussen Rotterdam en Den Haag. Als wij onze landbouwgrond omzetten in woningbouw, gaan Den Hoorn en Schipluiden waarschijnlijk bij Delft en Maasland bij Maassluis horen. De oplossing is dan ook om te bouwen in de kernen waar braakliggend terrein is of waar weinig tot geen bedrijvigheid meer is.

De bouwplannen, te beginnen met Schipluiden. Bij de Zuidrand in Schipluiden staat op de agenda dat er vijf villa's en acht appartementen à 117 m² gebouwd worden. In februari 2020 heeft de PvdA een voorstel ingediend om in plaats van acht appartementen à 117 m² per stuk hier twaalf appartementen van 78 m² per stuk te maken. Een appartement van 117 m² is groter dan de gemiddelde eengezinswoning en volgens reacties die ik heb gekregen, is de wens van veel senioren en empty nesters om kleiner te gaan wonen. Zoveel ruimte hebben ze niet meer nodig. Voor het vaststellen van de Woonagenda, waarbij onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau Companen is ingeschakeld, is er geconcludeerd dat Schipluiden vergrijsd. Ook staat er dat 'we de woonbehoefte van Schipluidenaren zo goed mogelijk faciliteren'. Nu staat er gepland dat er vijf villa's gebouwd gaan worden. Maak hier tien tot vijftien kleine eengezinswoningen van. Dit heeft Schipluiden heel hard nodig. Het dorp vergrijsd enorm en V.V. Schipluiden loopt leeg qua ledenaantal omdat er simpelweg bijna geen jeugd meer is. Ook stel ik voor om op de vrachtwagenparkeerplaats betaalbare huizen te bouwen.

Maasland. Ga snel betaalbare woningen erbij bouwen op de Maaslandse Dam en in de Commandeurspolder. Ik heb in de Begroting 2021-2024 gelezen dat hier ook plannen voor zijn, maar zet er vaart achter. Maasland is van de drie dorpen het dorp dat het snelst vergrijsd volgens het onderzoek.

Den Hoorn, mijn dorp. De kroeg staat al sinds mei 2019 dichtgetimmerd. Dat is geen gezicht als je daar aan komt rijden. Maak er een andere kroeg van en zet er appartementen boven en klaar. In het collegewerkprogramma voor 2018-2022 staat dat het college gaat onderzoeken om 350 woningen te bouwen tussen de Woudseweg en de Zuidhoornseweg, daar bij de Hooipolder. In de Begroting 2021-2024 zie ik niks terug hiervan. Wat is hier gebeurd?

Samenvattend: mijn doel is doorstroming waarbij inwoners van Midden-Delfland voorrang krijgen in het aankoop-/huurproces. Als de gemeente wil dat de identiteit in de dorpen behouden blijft, dan gaat ze betaalbare woningen bouwen. De gemeente wil de cultuur behouden want in de Woonagenda staat bijvoorbeeld letterlijk, en ik citeer: "We willen dat vooral mensen die al in Den Hoorn wonen of die er vandaan komen in de nieuw te bouwen woningen gaan wonen."

Tot slot:

1. bouw betaalbare seniorenwoningen
2. bouw kleine betaalbare eengezinswoningen
3. bouw betaalbare kleine appartementen voor alleenstaanden
4. Woonnet Haaglanden aanpassen met de Huisvestingswet uit 2014, waardoor tot 50% van de woningen naar de Midden-Delflanders kan.

Ik heb het probleem nu behoorlijk aangekaart, heb ik het idee, en ik heb ook mogelijke oplossingen gegeven. Nu is de gemeente aan zet en hier wil ik het graag bij laten. Kijkers thuis, bedankt voor het kijken. Dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel voor het inspreken. Zijn er vragen aan de spreker over dit betoog? Dat is niet het geval.

3. Vaststellen van de agenda

De **voorzitter**: Kunnen we leven met de agenda zoals die is voorgesteld? Ja, dat is het geval.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Tweede termijn van de raadsfracties

De **voorzitter**: Dan zijn we bij punt 4 met betrekking tot de Programmabegroting 2021-2024. Daar staat een tweede termijn voor de raadsfracties op de agenda. Voor iedereen die met ons meekijkt, de eerste termijn is een schriftelijke ronde geweest van de gemeenteraad met een reactie van het

college. Nu hebben we de tweede termijn van de gemeenteraad en per fractie is er spreektijd voorzien van zo'n tien minuten en het is altijd mogelijk om moties en amendementen in te dienen. Moties doen een uitspraak of een verzoek aan het college en amendementen wijzigen de tekst, c.q. de cijfermatige kant. Dat gezegd hebbend, meld ik nog even de spreekvolgorde zoals die net is vastgesteld. De eerste is D66, vervolgens VVD, ChristenUnie, PvdA, OGP Midden-Delfland, Mijn Partij! en CDA en daarna schorsen we de vergadering tot morgen 19.30 uur.

Het woord is aan D66 voor de tweede termijn van de gemeenteraad. Gaat uw gang.

De heer **Vieira**: Dank nog aan de inspreker.

Ik weet nog dat ik hier een jaar geleden stond, weliswaar aan de overkant, en een blik wierp naar het college. Door tragische omstandigheden is de samenstelling nu anders. Ik moet er op zo'n avond als vanavond toch even bij slikken dat het anders is. Maar goed, we zijn er en we moeten ook verder maar op momenten zoals dit moet ik daar toch aan denken.

De financiële keuzes die we maken in de begroting zijn soms zichtbaar, soms iets minder zichtbaar. Dat geldt ook voor de jongeren, maar goed, we hebben net Neal Ruiterman gehad die ingesproken heeft. Hij heeft het over woningen gehad. Ik weet nog, als we het toch over vorig jaar hebben, dat ik symbolisch een kinderbril aan het college heb gegeven en hun heb gevraagd om bij elk raadsvoorstel het ook vanuit het perspectief van de jeugd te bekijken en dat verzoek blijft staan, wat mij betreft. Sterker nog, ik denk dat dat juist in coronatijd misschien nog sterker dan ooit geldt. Want we hebben het nu over woningen gehad, maar als we er even wat CBS-cijfers bij pakken, zien we ook dat de instroom van jeugd tot 27 jaar in de bijstand het grootste is en we zien dat jongeren vaak niet of beperkt naar uitgaansgelegenheden kunnen, maar met name ook naar scholen en we zien ook dat ze, omdat ze vaak flexibele arbeidscontracten hebben, als eerste de dupe zijn op de arbeidsmarkt. Dus ik zie een beeld van een tiener of een twintiger die bij zijn ouders op zolder mag zitten. Maar welk perspectief hebben ze? Ik bepleit hier niet dat we de boel moeten opengooien. We weten allemaal het nut en de noodzaak van waarom we dit doen, maar ik denk dat we allemaal vanuit onze eigen verantwoordelijkheid, niet alleen het college, maar ook raadsleden en eigenlijk iedereen die onderdeel is van de gemeenschap moeten kijken 'wat kun je doen, waar kun je bijvoorbeeld wel een stageplek aanbieden, toch, in deze tijd?' En zo zijn er meer dingen.

Wat er in ieder geval aan zit te komen, zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer in maart. Wat we de jeugd, maar ook anderen kunnen geven, is een stem. Wat D66 betreft is het gewoon heel belangrijk dat de mogelijkheid om de stem uit te brengen er is. Dat brengt mij tot een motie en die wil ik graag voorlezen.

Motie nr. 1 ingediend door D66

Voldoende stembureaus tijdens verkiezingen Tweede Kamer

"De raad van gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 9 en 10 november 2020;

overwegende dat:

- de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 onder bijzondere omstandigheden en coronaproof moeten plaatsvinden;
- het kabinet bijzondere maatregelen voorbereidt om drukte in stemlokalen te voorkomen en het mogelijk te maken dat iedereen zijn stemrecht kan uitoefenen;
- het kabinet daarbij 'early voting' mogelijk wil maken, door gemeenten te verplichten ook op maandag 15 en dinsdag 16 maart een minimaal aantal stemlokalen open te stellen;
- er minimaal vier in plaats van drie stembureauleden per stemlokaal aanwezig moeten zijn;
- het vinden van voldoende vrijwilligers voor het werken op stemlokalen al lastig is en in coronatijd niet makkelijker zal gaan;
- het gewenst is het aantal reisbewegingen, vanwege het voorkomen van het verspreiden van het virus, zoveel mogelijk in te perken en ook mensen die minder mobiel zijn de mogelijkheid te bieden hun stem uit te brengen;

verzoekt het college:

- op 17 maart zoveel mogelijk (extra) stemlokalen in te richten;
- ook op 15 en 16 maart zoveel mogelijk stemlokalen open te stellen, maar ten minste een per dorpskern;
- de stemlokalen coronaproof in te richten;

- tijdig te starten met het werven van stembureauleden;
- de raad op tijd in kennis te stellen als extra kosten verbonden zijn aan deze activiteiten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Hij is voorgelezen en als er een handtekening onder staat, maakt de motie deel uit van de beraadslaging, hij krijgt in ieder geval nummer 1.

De heer **Vieira**: In de eerste termijn heeft D66 het college gevraagd in kaart te brengen welke werkzaamheden van de gemeente uitbesteed kunnen worden. Dan hebben we het met name over werkzaamheden die mogelijk een beetje administratief van aard zijn, enigszins. De reden is dat het wat ons betreft niet heilig is dat alle werkzaamheden hier plaatsvinden en dat als het goedkoper kan door zaken uit te besteden, dat ook kan. Het college heeft daarop een toezegging gedaan dus daar wil ik het college voor danken. Maar we moeten natuurlijk in Midden-Delfland wel kijken wat we hier wel moeten doen. Er is net ook al aan gerefereerd, Midden-Delfland moet zijn bijzondere status koesteren en beleid maken daarop en wat ons betreft, blijven we dat wel doen.

Afgelopen zomermaanden is in het gebied duidelijk geworden dat het ruimte biedt en energie biedt aan de inwoners en vele anderen en als het aan D66 ligt, investeren we bedachtzaam in onze toeristische infrastructuur. In het buitengebied waren er door drukte soms ergernissen. Eerder hebben we gesproken over ergernissen op het water, daar hoeven we niet meer aan te refereren, maar ook op de fietspaden kan het met name op sommige dagen erg druk zijn met bijvoorbeeld gezinnen, ouderen, racefietsers, wandelaars en skaters en dat zorgt in sommige gevallen ook voor gevaarlijke situaties. Ik heb een motie, dat is de tweede en een-na-laatste motie, waarin ik iets wil voorstellen aan de raad.

Motie nr. 2 ingediend door D66 en PvdA

Inhammen voor fietsers in het buitengebied

"De raad van gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 9 en 10 november 2020;

constateert dat:

- Midden-Delfland een goede infrastructuur wil in het buitengebied voor fietsen en wandelaars;
- het bij mooi weer druk kan zijn op de fietspaden; ook met mensen die op het fietspad stilstaan om de omgeving te bewonderen of om borden (met bewegwijzering) te bestuderen;
- stilstaand verkeer op de fietspaden soms zorgt voor onveilige situaties;
- er aan het begin van wandelpaden of mooie uitzichtpunten lang niet altijd inhammen of plekken zijn om fietsen te parkeren;

verzoekt het college:

- om binnen bestaande budgetten (zoals verkeer of IODS) ruimte te zoeken om diverse inhammen/fietsparkeerplekken te realiseren en de raad voor eind maart 2021 te informeren over de mogelijkheden;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Ik zie dat er een handtekening op staat en dan maakt die motie deel uit van de beraadslaging.

De heer **Vieira**: De meeste inwoners van Midden-Delfland wonen natuurlijk niet in het buitengebied maar gewoon in de kernen en als het aan D66 ligt, zorgen we voor vitaliteit door in de spaarzame ruimte voldoende betaalbare starterswoningen te realiseren en voortgang te maken met de ontwikkeling van onze kernen. Gemeentelijke en verenigingsgebouwen moeten we bekijken om die optimaal te gebruiken zodat daar niet te veel ruimte aan opgaat en verder vinden we dat we moeten kiezen voor vergroening en ook op het gebied van mobiliteit goed moeten kijken om het gebruik van de elektrische fiets, OV en deelsauto te stimuleren om zo ruimte vrij te maken. Zo dragen we met z'n allen een steentje bij aan gebruik van minder fossiele brandstoffen en creëren we ruimte.

Dan voorzitter, nog een paar punten. Educatie, ik was verheugd te horen dat de bibliotheken de afgelopen weken open mochten blijven. Het is niet alleen een punt om een boek uit te lenen maar

educatie is natuurlijk de basis voor veel in het leven. We zien dat veel mensen in coronatijd, maar ook door andere omstandigheden niet veertig jaar hetzelfde werk kunnen doen. Dus we pleiten voor educatie en Leven lang leren. Als het om de bibliotheek gaat, vinden we de taak die zij hebben ook belangrijk omdat ze soms voor sommige mensen het enige toevluchtsoord zijn voor een studie, gebruik maken van internet of om wegwijs te worden en bepaalde zaken te leren.

Nog twee punten, de begroting en veiligheid. Over de begroting is al veel gezegd denk ik afgelopen jaar. Wat ons betreft, is het niet alleen slim organiseren, maar op tijd signaleren en anticiperen want hoe sneller we zaken weten, hoe beter we erop in kunnen spelen en daar zal ik nu verder niet veel aandacht aan besteden.

En dan, als laatste, wil ik het hebben over veiligheid. De afgelopen jaren, maanden wordt Midden-Delfland vaak geconfronteerd met onwenselijke praktijken en onveilige situaties. Digitaal zijn er natuurlijk geen gemeentegrenzen en voor de rest is Midden-Delfland natuurlijk dusdanig tussen grote steden ingesloten dat stadsproblemen zich niet buiten de gemeentegrenzen laten houden. Vaak wordt de APV aangepast nadat incidenten zijn geweest, ik pleit er nu voor dat de aanpassing wordt gedaan voordat zich incidenten voordoen. En dit op het gebied van de aanschaf van messen, dat brengt mij tot de volgende motie:

Motie nr. 3 ingediend door D66

Messenverbod voor jongeren

"De raad van gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 9 en 10 november 2020;

overwegende dat:

- steeds meer jongeren een mes bij zich dragen;
- uit onderzoek van de NOS blijkt dat 70% van de burgemeesters tegen het dragen en/of aanschaffen van messen door jongeren zijn;
- sommige burgemeesters, zoals in zeker twee gemeenten grenzend aan Midden-Delfland, in hun gemeenten reeds messenverboden hebben ingesteld;
- landelijk het aantal steekincidenten onder jongeren de afgelopen jaren flink is toegenomen en incidenten zich op een gegeven moment niet beperken tot de gemeentegrenzen;
- meerdere gemeenten een lokale campagne gestart zijn om jongeren ervan te overtuigen hun wapens vrijwillig in te leveren;

overwegende dat:

- de minister van Justitie en Veiligheid vooralsnog geen voornemen heeft om een landelijk verbod in te stellen voor de verkoop aan of het in bezit hebben van messen door jongeren tot 16 jaar;

verzoekt het college:

- de raad een voorstel tot wijziging van de APV ter goedkeuring voor te leggen, waarin een verbod op de verkoop of dragen van messen door jongeren onder de 16 jaar verboden wordt;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De handtekening staat er al onder, dat is motie nr. 3.

De heer **Vieira**: Ik zit even op de klok te kijken en ik denk dat ik wel zo'n beetje door mijn tijd heen ben, zeker als de anderen nog aan het woord moeten komen. Maar goed, ik wil afsluiten door nogmaals iedereen te bedanken voor de bijdrage die zij geleverd hebben aan het beantwoorden van de vragen. Wij als D66 leveren ook graag een bijdrage aan waar we een en ander beter zouden kunnen doen in deze gemeente.

De **voorzitter**: Als de moties zo worden opgehaald, mag ik het woord geven aan de VVD.

De heer **Van der Eijk**: Voorzitter, je kunt heel veel externe oorzaken aanwijzen waardoor de financiën van gemeenten onder druk staan, maar uiteindelijk blijft Midden-Delfland zelf verantwoordelijk om tot een sluitende begroting te komen. Het college is er gelukkig ook in geslaagd dit te bereiken. Het is hen gelukt om, binnen de normen, een sluitende begroting te presenteren. Zeker in deze tijden verdient dat een pluim, voorzitter.

Een van de grootste aandachtsgebieden vormt de jeugdzorg. Voor raadsleden blijft dit een ondoorzichtig, moeilijk te controleren beleidsterrein. Deze zorg is soms zeer ingewikkeld. Er zijn veel productcodes die ook nog eens gestapeld kunnen worden. Hierdoor kunnen zaken zoals bijvoorbeeld uithuisplaatsing zeer duur worden. De controle hierop moet goed zijn ingericht, fraude ligt op de loer. Als u kijkt onder de kop productcodes op de site van Jeugdhulp Haaglanden begrijpt u wel wat ik bedoel, voorzitter.

Vorig jaar hebben wij ingestemd met een plan van aanpak, waarbij ook een analyse zou worden gemaakt van de alsmaar oplopende kosten in de jeugdzorg. Helaas hebben wij die nog niet mogen ontvangen. Als de VVD zelf een dergelijke analyse maakt, zien we dat de kosten het meest stijgen in de ambulante zorg. Invloed om kosten te beperken, dat is waar de raad om vraagt. De vraag blijft: doen we wat we moeten doen of doen we juist te veel? In de eerste termijn zien we dat ook OGP Midden-Delfland, PvdA en CDA hier vraagtekens bij zetten. U kent allen de huidige uitgangspunten: ieder kind heeft recht op zorg en deze moet licht zijn waar het kan en zwaar waar het moet. In onze ogen ontbreekt echter nog steeds de vraag die daarvoor nog gesteld zou moeten zijn: is deze zorg wettelijk verplicht, is dit echt jeugdzorg of behoort dit tot de gewone opvoeding of bij school? Een klein voorbeeld: groepsvoorlichtingen en preventieve trainingen, zijn deze wettelijk verplicht? Kijken naar de wettelijke taken is ook waar Mijn Partij! naar vraagt. Wordt de hulp voor jeugdigen niet veel breder dan de wettelijke taak voorschrijft? De VVD krijgt sterk die indruk. Veel wordt geschoven onder de noemer preventie, maar zien we de intensievere zorg echt in omvang afnemen, voorzitter? Wij zien het niet in de cijfers. We zien alleen een sterke toename in de ambulante zorg. Graag gaan wij in de raad een keer de discussie aan over wat nu wel en wat niet tot jeugdhulp behoort. Door het uitblijven van de analyse wordt de raad feitelijk gedwongen om zelf een oplossing te formuleren. Dat kan natuurlijk eigenlijk alleen als er voldoende vakkennis aanwezig is. De raad heeft die te weinig en wordt dus een onmogelijke taak gegeven: het stellen van een kader zonder informatie. Alles bij elkaar maakt dat een effectieve controle van het college en zijn beleid op dit dossier moeilijk, zo niet onmogelijk, met als bijkomend risico dat wij als raad te veel op de stoel van de zorgverlener moeten gaan zitten.

Momenteel is Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden H10 bezig met een richtinggevend kader en Q-analyse. Enkele punten die de VVD ten minste hoopt terug te vinden zijn: welke soorten preventie zetten we in en welke niet? Zijn deze wettelijk verplicht? Wat is het doel per traject? Wat zijn de kosten per soort preventie? Voorzitter, ik kan nog even doorgaan, maar voor nu is het even genoeg. De bottomline voor de VVD is: geef ons goede info om goede besluiten te nemen. Het moet leiden tot resultaat, anders zien wij ons genoodzaakt andere middelen in te zetten.

Economische zaken. Afgelopen jaar spraken wij al onze zorgen uit over de eerlijkheid van de ozb-systematiek. Gelukkig komt er volgend jaar de afgesproken evaluatie van dit systeem. Er zijn partijen die nu stellen dat de belastingen niet omhooggaan. Als dit over het percentage gaat, is dit natuurlijk helemaal waar, maar door de waardestijging van de huizen ervaren onze inwoners iets anders. Voorzitter, huizenbezitters stellen terecht de vraag of zij niet onevenredig veel bijdragen aan de inkomsten van onze gemeente.

Het college geeft aan komend jaar met meer transparantie te komen over de inkomsten uit afval. De VVD vindt het belangrijk dat deze informatie ook bij onze inwoners terechtkomt. Daarom dienen wij een motie in om dit duidelijker te communiceren met onze bewoners.

Motie nr. 4 ingediend door VVD, D66, PvdA

Opbrengst uit afval transparant

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op d.d. 9 en 10 november 2020;

constaterende dat:

- afval als grondstof gebruikt kan worden;
- deze grondstoffen ook een financiële waarde kunnen hebben;

overwegende dat:

- reeds is toegezegd de opbrengsten uit afval (PMD, papier, glas, kleding) op te nemen in de begroting;
- het belangrijk is dat inwoners ook zien wat hun inspanningen met betrekking tot afvalscheiding oplevert;

verzoekt het college:

- de A4 met informatie over de gemeentelijke heffingen die onze inwoners bij deze heffingen ontvangen, ook te voorzien van de opbrengsten uit afval;
- de inkomsten op te splitsen per afvalsoort (PMD, papier, kleding et cetera) voor zover als mogelijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van der Eijk**: De motie is ondertekend door VVD, D66 en PvdA.

De **voorzitter**: Prima, dan krijgt de motie nummer 4.

De heer **Van der Eijk**: Er is flinke vooruitgang geboekt op het terrein van het personeelsbeleid. Daar is de VVD blij mee, voorzitter. Alle personeel lijkt nu eindelijk juist in de boeken te zijn verwerkt. D66 noemt het realistisch begroten, en daar zijn wij het mee eens.

Speciaal voor onze spreker heb ik ook iets over ruimtelijke ordening en wonen. Veel partijen spreken over 700 woningen. Dat is natuurlijk terecht. De woningen die nu daadwerkelijk opgeleverd worden, zijn al eerder mogelijk gemaakt. Ook dat is terecht, maar daar hebben wij ook nooit een geheim van gemaakt. Hier op dit moment verwijtend over doen, vindt de VVD dan ook nergens op slaan. Juist door stevige ambities neer te zetten, wordt er wat bereikt. Een ambitie neerzetten waarvan je toch wel weet dat je hem gaat halen, is geen ambitie, maar een zwakgebod. Vooral Mijn Partij! vindt dat het college niet hard genoeg aan dit dossier trekt. Dit verbaast ons enigszins. Hoe kan je zeggen dat je tempo wilt, maar ondertussen overal tegen stemmen? Immers, op de hofjeswoningen na heeft...

De heer **Roeling**: Het is jammer dat de heer Van der Eijk eerder spreekt dan ik, maar wat u nu stelt, dat wij overal tegen stemmen, is absoluut onzin. Wij hebben zelfs ingestemd met De Kreekzone, dat dan gasvrij is, en wij hebben nog nooit tegen een bouwplan gestemd. We zijn misschien wat kritisch, maar we hebben nooit tegen gestemd. En vanuit de oppositie komen we vanavond met een plan waarvan ik ook wel benieuwd ben wat daarvan terecht komt. Ik heb in ieder geval een medestander, althans, het gevolg van de heer Neal Ruiterman. Maar wat u nu stelt, moet u echt onderbouwen want dat klopt van geen kant.

De heer **Van der Eijk**: Ik heb geen echte vraag gehoord, voorzitter. In deze periode heeft u niet met de plannen in Maasland ingestemd en in de afgelopen commissievergadering was u zeer kritisch dus ik ben wel benieuwd wat u over twee weken doet. Dus als u niet instemt, bent u tegen.

De heer **Roeling**: Nou, het komt op ons amateuristisch over als men dan zegt 'we gaan 700 woningen bouwen' en als wij dan vragen 'goed, dat hebben we nodig, maar waar gaat u die bouwen?' en het antwoord is 'dat weten we nog niet'. Hoe komt u dan aan die 700 woningen? Dat is geen ambitie, dat is populistisch, gewoon iets vertellen '700 woningen'. Nu zijn we 2,5 jaar verder en ik heb nog geen fatsoenlijk plan voorbij zien komen, bent u dat met ons eens?

De heer **Van der Eijk**: Dat ben ik niet met de heer Roeling eens, ik heb vorige week in de commissie een uitstekend plan voorbij zien komen. We vragen ons wel eens af hoe je dan sneller kunt gaan als je alleen maar op de rem trapt, voorzitter.

De VVD vindt dat juist door een stevige ambitie neer te zetten het college wordt aangespoord door te gaan met het zoeken naar wat ruimtelijk kan. Door locaties te zoeken en waar mogelijk te ontwikkelen, blijven ook in de toekomst mogelijkheden geboden om nieuwe huizen te bouwen. Dat we allemaal willen dat dit sneller gaat, is logisch, maar iedereen in deze raad weet ook dat dit gebonden is aan termijnen en weet ook dat het soms gewoon niet sneller kan.

Herontwikkeling van locaties vindt de VVD goed passen binnen een visie voor de middel- tot lange termijn. Goed voorbeeld is De Hoornbloem. Al jaren kijken wij aan tegen een rammelende exploitatie en hoge onderhoudskosten. Het is volgens de VVD dan ook een goed idee hier eens nader naar te kijken. Wij zijn dan ook van mening dat het verstandig is dat het college deze handschoen oppakt en een positieve ontwikkeling in Den Hoorn realiseert.

De VVD vindt het belangrijk dat jongeren een blijvende wooncarrière kunnen maken in Midden-Delfland. We weten al jaren wat daarvoor nodig is: bouwen voor starters, ouderen en vooral de

middenklasse. Vorig jaar sprak ik hier al over en hebben we hier een motie over ingediend. Deze ambitie blijft voor de VVD fier overeind staan. Wij zullen dan ook goed blijven kijken of de samenstellingen wel evenredig zijn en in geval van twijfel zal het voordeel wat ons betreft moeten uitvallen naar de middengroep en de starters.

Tot slot voorzitter, wij staan voor een jaar met grote uitdagingen. Aan de ene kant hebben we de onzekerheid van de huidige COVID-19-crisis en de financiële ombuigingen en aan de andere kant de nog niet gerealiseerde ambities. Het wordt zaak een goed balans tussen deze zaken te vinden. De VVD is ervan overtuigd dat dit gaat lukken. En nu samen aan de slag!

De heer **Ringeling**: Voorzitter, allereerst dank aan het college en de ambtenaren voor de uitgebreide beantwoording van de vragen gesteld in de eerste termijn. Daarom zal ik het vanavond kort houden. Dank ook aan de spreker voor hetgeen hij naar voren heeft gebracht. Het is een punt dat breder leeft in de gemeente, dat is duidelijk. We hebben het hier al vaker over gehad en de analyse deel ik. Niet alle oplossingsrichtingen zouden de mijne zijn, maar goed, we moeten wel kijken waar we uit kunnen komen en ik denk dat het goed is als we hier als raad en het college nog meer aandacht aan gaan besteden.

Voorzitter, ik val in herhaling als ik zeg dat we leven in een bijzondere tijd. Ik sluit me in die zin aan bij de eerste zinnen van de heer Vieira over het uitkijken op een ander college nu, dat zal ik niet herhalen, maar ik sluit me erbij aan.

We leven in een tijd waarin we met de neus op de feiten zijn gedrukt dat het leven niet zo maakbaar is als we misschien hadden gedacht en misschien hadden gehoopt. Een tijd van onzekerheid en waarbij de nabije toekomst onvoorspelbaar lijkt. En een tijd waarin ook politiek alles anders geworden. Voor ons ligt de Programmabegroting 2021-2024. De programmabegroting is eigenlijk het huishoudboekje van de gemeente. Als ChristenUniefractie vinden wij het belangrijk dat het huishoudboekje klopt, maar gelet op deze tijd waarin we leven, moet dat ook blijven kloppen voor onze inwoners en de verenigingen binnen onze gemeente. De onzekerheden rond het huishoudboekje zijn dit jaar groter dan in andere jaren. In antwoord op een technische vraag van de OGP Midden-Delfland noemt het college een onzekerheidsbandbreedte van € 500.000,00 positief tot ruim € 4 miljoen negatief. Dat is een flinke marge. Welke beheersmaatregelen zijn er te nemen in het geval we afstevenen op een negatief scenario?

Voorzitter. Over onzekerheid en onvoorspelbaarheid gesproken, kom ik op mijn volgende punt, namelijk het Sociaal Domein. De vorige spreker is ook uitgebreid ingegaan op de forse budgetoverschrijdingen in de jeugdzorg. Deze budgetoverschrijdingen leggen een forse claim op ons huishoudboekje. Het is daarom logisch dat het een vaak terugkerend onderwerp is in de raad. Raadsbreed zijn wij het gelukkig met elkaar eens dat iedereen die zorg nodig heeft, die zorg ook kan krijgen. We zijn het er ook raadsbreed over eens dat de kosten wel opgebracht moeten kunnen worden. En natuurlijk klopt het dat we te weinig geld van het rijk krijgen om deze taak uit te voeren. Daarom is mijn oproep aan het college nog steeds om door te gaan met acties die erop gericht zijn het benodigde budget voor deze taak te krijgen, maar ik wil ook kijken wat we zelf kunnen doen.

Dan kom ik op drie punten.

Het eerste is preventie. We hebben het hier al vaak gehad over preventie. Preventie is wat mij betreft kijken wat je in een vroeg stadium kunt doen om te voorkomen dat iemand zorg nodig heeft, of te zorgen dat hij in een lagere zorgklasse terecht kan komen.

Het tweede punt dat we zelf kunnen doen is de vraag stellen of iedereen die in de jeugdzorg zit, daar ook daadwerkelijk recht op heeft. En dan kom ik op het punt van de VVD in de eerste termijn. Ik citeer uit de eerste termijn van de VVD: "Dit vraagt echter om een paradigmaswitch: we moeten keuzes gaan maken, niet alles is jeugdhulp en het kan ook gewoon een keer tegenzitten in het leven." Helemaal mee eens op zich. Alleen vraagt dit wel om heldere criteria; wanneer is er sprake van een zorgbehoefte en wanneer zit het tegen? Die criteria moeten we dan wel helder hebben. Het risico hierbij is wel dat mondige inwoners sneller hulp zullen krijgen dan minder mondige inwoners. Daar moeten we altijd alert op zijn, zodat we die tweedeling niet krijgen.

Het derde punt is de vraag die wij in principe ook in de eerste ronde hebben gesteld; wanneer is goed, goed genoeg? Tot hoe ver ga je door met de hulp?

Ik denk dat het belangrijk is om aan de hand van deze punten hier het gesprek met elkaar aan te gaan om een goed evenwicht te vinden.

Dat was mijn reactie toen ik de bijdragen van de fracties in de eerste termijn had gelezen, maar toen kwam de reactie van het college en ik moet zeggen dat ik er een beetje dubbel gevoel aan overhield, met name vanwege een antwoord op een vraag van de VVD. Het college geeft daarin aan dat Midden-

Delfland procentueel gezien aanzienlijk minder kinderen in de jeugdhulp heeft dan het nationaal gemiddelde en de kosten per cliënt in Midden-Delfland zijn lager dan het regionaal gemiddelde in Haaglanden. Dat is op zich positief want dan zitten we aan de goede kant van de streep. Dus preventie werkt prima en selectie aan de poort werkt ook prima, dus positief in principe. Ook de kosten per cliënt in Midden-Delfland zijn lager dan gemiddeld in Haaglanden dus dat is ook prima, alleen dit merken we niet terug in de kosten. Dus ergens gaat er hier denk ik iets niet helemaal goed. De vragen die dan bij mij opkomen zijn: moeten we meer geduld hebben voordat er iets duidelijk wordt en we het gaan merken in de kosten? Zijn er andere knoppen waar we aan kunnen draaien? Of moeten we de hoge kosten gewoon accepteren en zeggen 'dit is het, niet zeuren maar accepteren'? Kan de wethouder hier duidelijkheid over geven?

Voorzitter, in de programmabegroting stelt het college voor om zeven verbeterensporen uit te werken en daar met de raad over in gesprek te gaan. Zoals eerder aangegeven, juichen wij dit toe. In de programmabegroting staat dat inmiddels met de uitwerking van twee ontwikkelsporen is gestart. Kan het college aangeven wanneer gestart wordt met de uitwerking van de overige ontwikkelsporen? Wanneer kunnen we als raad de eerste resultaten verwachten?

Voorzitter, dan tot slot, onze verenigingen. Zoals in de eerste ronde al aangegeven, leveren de verenigingen een belangrijke bijdrage aan het welzijn in onze dorpen. En het gaat, wat mij betreft, niet alleen over de sportverenigingen, maar ook over bijvoorbeeld de kunst- en cultuurverenigingen. Deze verenigingen hebben door het uitbreken van de coronacrisis te maken met verminderde inkomsten terwijl de kosten nauwelijks zijn afgenomen. Nu alle amateursport een maand geleden wederom is stilgelegd, kan dit voor sommige verenigingen de druppel zijn. Na de eerste golf van de coronacrisis ontvingen de sportverenigingen een brief, 9 september jl. meen ik, waarin werd aangegeven dat de huur van de sportaccommodaties geheel of gedeeltelijk werd kwijtgescholden voor de periode maart tot en met mei van dit jaar. Hiervoor heeft de gemeente gebruikgemaakt van het steunpakket van het ministerie van VWS onder de naam Beleidsregel tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties COVID-19. Nu de verenigingen ook in het najaar hun activiteiten nagenoeg moeten stopzetten, is mijn vraag aan het college of het signalen heeft dat het rijk deze regeling ook in het najaar zal aanbieden. Indien het college die signalen niet heeft ontvangen of deze regeling er niet zal komen, is mijn vraag: is het college in staat en bereid een dergelijke regeling zelf aan te bieden? Uit uw antwoord op onze vragen in de eerste termijn maken wij op dat u regelmatig overleg heeft met de verenigingen en hen waar nodig ondersteunt. Dat waarderen wij. Als steun in de rug willen wij een motie indienen waarbij wij u vragen de ingezette lijn van de eerste golf ook door te zetten bij de tweede golf en indien nodig iets verder te gaan, als mogelijk.

Motie nr. 5 ingediend door ChristenUnie en PvdA

Ondersteuning verenigingen

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 9 en 10 november 2020; gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- verenigingen een belangrijke rol vervullen in de dorpen van de gemeente Midden-Delfland;
- deze verenigingen van groot belang zijn voor het welzijn van de inwoners van onze gemeente;
- ook deze verenigingen (hard) geraakt zijn door de noodzakelijk getroffen maatregelen als gevolg van het COVID-19-virus;
- de gemeente Midden-Delfland deze verenigingen tijdens de eerste golf (voorjaar 2020) heeft ondersteund, al dan niet gebruikmakend van rijks- en/of provinciale regelingen;
- deze verenigingen tijdens de tweede golf opnieuw hard geraakt worden;
- het nu nog onduidelijk is of er ook in de tweede golf sprake zal zijn van ondersteuningsmaatregelen waar de verenigingen door tussenkomst van de gemeente gebruik van kunnen maken;
- deze situatie waarschijnlijk tot minimaal eind van dit jaar zal duren;
- het ontberen van ondersteuning voor (sommige van) deze verenigingen wel eens rampzalige gevolgen zou kunnen hebben;

roept het college op:

- nauw contact te (blijven) onderhouden met de verenigingen in onze gemeente om eventuele problemen in een vroeg stadium te kunnen signaleren en daar waar mogelijk ondersteuning te bieden;
- zo veel als mogelijk gebruik maken van landelijke- en/of provinciale mogelijkheden om de verenigingen te ondersteunen;
- daar, waar in tegenstelling tot de eerste golf in het voorjaar, geen landelijke- en/of provinciale mogelijkheden zijn, als gemeente zelf de helpende hand te bieden. Dit kan bijvoorbeeld door het kwijtschelden van de huurkosten voor de maanden oktober t/m december 2020 van de accommodaties en/of het verlenen van uitstel van betaling;
- de financiële consequenties (inclusief mogelijke) dekking in beeld te brengen en aan de raad voor te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter:** Dank u wel, dat is nummer 5 en hij is ondertekend, dan maakt de motie deel uit van de beraadslagingen.

De heer **Ringeling:** De motie is mede ondertekend door PvdA en D66. Voor hen die nog geïnteresseerd zijn in de kosten, de ondersteuning bij de eerste golf heeft de gemeente iets rond de € 20.000,00 gekost waarbij nagenoeg alles uit de landelijke pot kwam. Dus de maximale ondersteuning nu zou niet meer dan € 20.000,00 kosten. Dus het is tussen de nul en € 20.000,00 maar dat horen we dan in de raad. Daar wil ik het bij laten.

Mevrouw **Snethlage:** 'Alles onder controle?' vraagt een van mijn burens vaak. Nou, als corona ons een ding leert: controle is een illusie. Het virus confronteert ons met onze kwetsbaarheid. En niet alleen met onze fysieke kwetsbaarheid. Nee, ook onze mentale kwetsbaarheid – wat een lockdown, of erger: thuisquarantaine, met ons doet. We raken langzaam maar zeker van slag. Het zijn heftige tijden.

Toen ik begon te schrijven aan de tweede termijn van de Algemene Beschouwingen was het ook nog de Week van de Eenzaamheid. Dit jaar wordt eenzaamheid door meer mensen gevoeld. Eenzaamheid oplossen, kunnen we niet, maar wel kunnen we een omgeving creëren waar ontmoeting mogelijk is. Zoals we al in de eerste termijn schreven, is er behoefte aan contact en ontmoeting. Voor veel ouderen betekent dit een behoefte aan een plek om elkaar te ontmoeten. Ik loop geregeld langs de Julianahof in Den Hoorn en maak een praatje met ouderen die ik daar tegenkom. Tijdens deze gesprekken merk ik dat er vooral behoefte is aan meer gezelschap en aandacht voor elkaar. Voor de PvdA is het daarom een logische conclusie dat er bij het bouwen van nieuwe woningen voor senioren gezocht moet worden naar hedendaagse vormen van gemeenschappelijk wonen, waarmee de mogelijkheid ontstaat om langer (dicht)bij vrienden en familieleden te kunnen blijven wonen. We kunnen dan denken aan een gezamenlijke ruimte in het gebouw en eventueel logeerkamers die men kan gebruiken als kinderen of kleinkinderen op bezoek komen. Graag hoort de PvdA hoe de andere fracties hiertegenover staan.

Kijken we naar de verschillende bouwlocaties van de afgelopen twee jaar, dan kunnen we constateren dat er deels gebouwd is conform de wensen in onze Woonagenda. Maar is daarmee de groep die het dringendst woonruimte zoekt ook geholpen aan een woning? We hebben Neal horen spreken vanavond. Zijn de meeste woningen naar inwoners van Midden-Delfland gegaan? Zijn er starterswoningen vrijgekomen door doorstroming vanuit Midden-Delfland? Hebben onze senioren de juiste woningen gevonden? Naar de mening van de PvdA is dit onvoldoende gebeurd. De PvdA vindt dat het college nu concreet moet gaan aangeven hoe het tekort aan woningen voor starters en startende gezinnen zal worden opgelost.

De PvdA wil daarnaast dat het college onderzoekt hoe bij bouwprojecten een eventuele verplichting aan de ontwikkelaar opgelegd kan worden om de doorstroming in Midden-Delfland te bevorderen. Hierbij zou gedacht kunnen worden aan fasering van verkoop, met in de eerste periode voorrang aan inwoners van hetzelfde dorp, onze gemeente of mensen die een band met Midden-Delfland kunnen aantonen. De PvdA heeft hiertoe de motie We bouwen de juiste woningen opgesteld die mede onderstekend is door de fractie Mijn Partij! en ChristenUnie.

Motie nr. 6 ingediend door PvdA, Mijn Partij! en ChristenUnie

We bouwen de juiste woningen

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 9 en 10 november 2020; gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- veel ouderen graag kleiner willen gaan wonen;
- er in Midden-Delfland te weinig geschikte seniorenwoningen zijn om de doorstroming te bevorderen;
- de woonmogelijkheden voor een- en tweepersoonshuishoudens in de koop- en huursector beperkt zijn en blijven in Midden-Delfland;
- er een groot tekort is aan echte starterswoningen voor jongeren;
- de meeste starters voldoende hebben aan een betrekkelijk kleine woning met twee slaapkamers of zelfs een slaapkamer;
- de meeste starterswoningen die nu gebouwd worden, gebouwd worden voor tweeverdieners;
- bij de bouwprojecten alle woningen tegelijk te koop gezet worden en er pas gestart wordt als een groot percentage verkocht is, waardoor vrij veel nieuwe bewoners van buiten Midden-Delfland hierheen komen;
- er nog geen helderheid is van de (vertrouwelijke) locaties van de 700 te bouwen woningen het komende 1,5 jaar;

roept het college op:

- duidelijkheid te scheppen over de aantallen en groottes van de verschillende woningen per potentiële bouwlocatie;
- om te kijken naar maatregelen waardoor de doorstroming bevordert wordt, zoals bijvoorbeeld:
 - niet alle woningen in één keer op de markt te zetten;
 - voor starters en seniorenwoningen voorrang te geven aan mensen die economisch of maatschappelijke gebonden zijn aan Midden-Delfland;
 - een zelfbewoningsplicht;
 - het onmogelijk maken om bepaalde kleinere woningen te vergroten middels bestemmingsplan, voorraadvergunning, winstdeling met gemeente; o erfpacht onder starterswoningen;
- hier voor het zomerreces van 2021 duidelijkheid over te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer 6.

Mevrouw **Snethlage**: Vorig jaar heeft het college bij de begrotingsbehandeling aangegeven dat het verder alleen maar sluitende begrotingen wilde. Nu zijn wij weer geconfronteerd met een gat in de begroting dat uit de algemene reserve wordt aangevuld. Daarbij wel de mededeling dat op termijn, na deze collegeperiode, de begroting weer wel sluitend zal zijn. Het is dit college dus nog niet gelukt om sluitende begrotingen te leveren, zodat aanvullingen uit de algemene reserve nodig blijven. En dit ondanks alle bezuinigingen die de afgelopen jaren al doorgevoerd zijn.

De PvdA heeft een aantal suggesties die het college zou kunnen onderzoeken om wat extra ruimte in de begroting te vinden:

In de afgelopen jaren zijn veel subsidies geschrapt en gekort. Maar tegelijkertijd zijn er langlopende subsidies toegezegd. Bij deze langlopende subsidies zou het college kunnen kijken of de solvabiliteit van de subsidieontvanger het toelaat om de subsidie op te schorten. Daarvoor hebben we dus een zak met munten voor het college als symbool voor het in kas houden van deze niet noodzakelijke subsidies.

Binnen de zorg ziet de PvdA ook een mogelijkheid tot besparing. Zoals we allemaal weten, beginnen kinderen in groep 3 met het leren van lezen en schrijven. Aan het eind van groep 3 heeft een leerkracht vaak al een indicatie of een kind dyslectisch is of dat er een andere leerstoornis is. Maar die kinderen mogen dan nog niet getest worden. De leerkrachten zijn dan vaak al begonnen om van elke citotoets een uitgebreide analyse te maken, vele pagina's lang, en extra aandacht aan deze kinderen te geven. Vaak kunnen deze kinderen in de loop van groep 6, maar als ze geluk hebben soms eind groep 5 dan echt getest worden. Ze hebben dan genoeg keren een E gescoord, het allerlaagste dat je kunt scoren, op lees- en schrijftoetsen. De test die ze dan krijgen is een herhaling

van wat de leerkracht ook al gedaan heeft, maar nu gedaan door een psycholoog van een extern bureau. Blijkt een kind dan dyslectisch, dan krijgt het kind externe begeleiding van dit bureau. Deze externe begeleiding wordt door de gemeente betaald. De testen ook. Intussen heeft het kind al een grote achterstand opgelopen en waarschijnlijk geen interesse meer in lezen. En ook niet in school. De kans dat het kind met een grote achterstand en een grote weerzin voor school begint aan de middelbare school is ruim aanwezig. Onder de vroegtijdige schoolverlaters en hangjeugd zitten ook in verhouding veel kinderen met een leerstoornis. Bijvoorbeeld kinderen met dyslexie. Naar de mening van de PvdA zou er om dit soort zaken te voorkomen veel winst behaald kunnen worden door eerder te testen, wat vroeger ook gebeurde. Een bijkomend voordeel is dat de leerkracht op school dan meer tijd overhoudt die besteed kan worden aan de begeleiding van de kinderen waardoor er minder externe begeleiding nodig is. Hierdoor bespaart de gemeente geld, de kinderen worden beter geholpen. Een win-winsituatie. Ook hiervoor hebben we een zakje met munten voor het college, en daarbij, om het college nog wat harder aan te moedigen, ook een motie die we samen met de fracties Mijn Partij!, ChristenUnie en D66 indienen.

Motie nr. 7 ingediend door PvdA, Mijn Partij!, ChristenUnie en D66

Efficiënter begeleiden van kinderen met dyslexie

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 9 en 10 november 2020; gehoord de beraadslaging;

van oordeel dat:

- de kosten bij de jeugdzorg hoog zijn;
- door de gemeente opgestelde regelgeving jongeren met leerstoornissen pas laat gediagnosticeerd worden;
- leerkrachten heel veel tijd kwijt zijn met dossiervorming voor kinderen met leerstoornissen;
- kinderen daardoor een extra grote achterstand oplopen er daardoor veelal dure, externe extra ondersteuning nodig is;
- de kans op voortijdige schoolverlating toeneemt;

verzoekt het college:

- de lokale regelgeving voor het bepalen wanneer kinderen op dyslexie getest mogen worden aan te passen;
- de regelgeving zodanig aan te passen dat begeleiding veelal in en vanuit de school plaatsvindt;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Ik zie dat die ook voldoende ondertekend is, dat wordt motie nummer 7.

Mevrouw **Snethlage**: Zoals de PvdA al in eerdere begrotingen heeft gezegd, zijn wij van mening dat elk dorp recht heeft op een centrale ontmoetingsplek voor jong en oud. In Maasland heeft de kerk deze functie naar zich toegetrokken. Is het mogelijk om daar een soort bibliotheek bij te maken, zodat mensen die een drempel hebben voor wat betreft lezen daar ook terecht kunnen? In Schipluiden is de Dorpshoeve een duidelijke ontmoetingsplek. De vrijwilligers die dat beheren doen hun best om het voor iedereen open en gezellig te houden. Maar dan komen we in Den Hoorn. Ondanks herhaaldelijke verzoeken van de PvdA om De Hoornbloem niet meer door de huidige, schijnbaar ongeïnteresseerde, partij te laten beheren, heeft het college vorige week besloten het contract met Optisport nogmaals te verlengen. Optisport kan de zalen verhuren voor sport en cultuur, heeft een bar die voor omzet kan zorgen en toch zijn ze vrijwel nooit open. Daarbij moet de gemeente jaarlijks betalen voor het beheer. Ondertussen zijn al heel veel hobbycultuurgroepen verdwenen uit De Hoornbloem omdat het te duur werd. Wist u dat de schaakstukken voor het schaakbord op het Julianaplein binnen bij De Hoornbloem te lenen zijn? Kunt u mij vertellen wanneer u iemand voor het laatst er gebruik van heeft zien maken? En heeft u de betonnen bogen gezien op de stoep voor De Hoornbloem? Die waren ontworpen voor een gezellig terras, niet voor een fietsenstalling. De PvdA heeft al eerder gevraagd om het contract zo snel mogelijk te beëindigen en eventueel tijdelijk te verhuren aan een enthousiaste ondernemer. De PvdA wil het college nogmaals vragen het lopende contract niet meer te verlengen en de mogelijkheden voor die locatie in kaart te brengen en een eerste resultaat van een onderzoek hiernaar voor het zomerreces van 2021 aan de raad aan te

bieden. De PvdA verwacht dat als hier eerder wat gebeurt, er hier ook meer bezuinigd kan worden, zowel in beheerskosten als in onderhoudskosten. Dat levert natuurlijk, zoals u begrijpt ook weer een zakje met geld op voor het college.

In onze eerste termijn hebben we al aangegeven dat de PvdA van mening is dat de snelheidsverschillen die er zijn op de fietspaden, samen met de te smalle fietspaden, leiden tot ongelukken. Sindsdien zijn er in onze gemeente alweer ernstige ongelukken gebeurd. Uit landelijk onderzoek van de ANWB blijkt dat 81% van de fietspaden te smal is voor de huidige verkeersstromen op de fietspaden. In Midden-Delfland is dit ook het geval. Gedurende de coronacrisis gaan mensen meer naar buiten om zich te vermaken: afgelopen zomer waren de fietspaden overvol en de anderhalvemetermaatregel was al helemaal niet te realiseren. Wij zagen dan ook een toename van gevaarlijke situaties. Daarom hebben we ook de motie van D66 ondersteund om te kijken hoe de veiligheid op de fietspaden verbeterd kan worden. We vragen het college hier ook samen met de Fietzersbond naar te kijken en zien graag resultaten tegemoet.

Nu we toch aan het recreëren zijn: al jaren wordt er door verschillende particulieren en belangenbehartigende instanties gevraagd om meer bankjes in ons buitengebied. Misschien kan het college eens kijken wat hiermee gedaan kan worden om ons Bijzonder Provinciaal Landschap nog aantrekkelijker en nog bereikbaarder te maken.

Tijdens de laatste vergaderingen is er veel gesproken over overlast op het water. Een van de genoemde ergernissen was het wildplassen. Nu moet u weten dat het voor alle bezoekers van Midden-Delfland lastig is om een toegankelijk toilet te vinden. Vooral voor mensen met problemen op blaas- of darmgebied of mindervaliden is dit een groot probleem. Als u kijkt in de app HogeNood, zijn er in onze gemeente erg weinig plekken waar gebruikgemaakt kan worden van een openbaar toilet. Hierdoor wordt genieten van Midden-Delfland wel erg lastig gemaakt. Zolang de horeca nog open was, waren er nog mogelijkheden, al was dat ook maar beperkt. Maar sinds het sluiten van de horeca zijn die mogelijkheden ook vervallen en zijn alleen de Hofstede, de Dorpshoeve, het gemeentehuis en De Hoornbloem als openbare locaties overgebleven. En u weet het, die zijn allemaal maar beperkt open. De PvdA vindt dat er meer mogelijkheden gevonden moeten worden en dat het college daarnaar moet zoeken en heeft daartoe de motie Hoge nood opgesteld die we samen met de fractie Mijn Partij!, ChristenUnie en D66 indienen.

Motie nr. 8 ingediend door PvdA, Mijn Partij!, ChristenUnie en D66

Hoge nood

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 9 en 10 november 2020; gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:

- de Maag Lever Darm Stichting een oproep heeft gedaan voor meer en schonere toiletten in de openbare ruimte;
- tijdens de coronacrisis is gebleken hoe afhankelijk Nederlanders zijn van de horeca voor toiletbezoek, ook in Midden-Delfland;
- de openbare toiletten in Midden-Delfland in het gemeentehuis en sporthallen en de toiletten in de horecagelegenheden afhankelijk zijn van openingstijden van de betreffende instanties;
- het initiatief van het creëren van 'rustpunten' uit 2017 met mogelijkheid tot toiletbezoek niet goed van de grond is gekomen;
- Midden-Delfland in de HogeNood-app slechts in elk dorp een locatie laat zien waar men naar het toilet kan, te weten Maasland-Sporthal Hofstede, Schipluiden-Dorpshoeve en Den Hoorn-Hoornbloem en deze locaties slechts beperkt open zijn;
- het realiseren van rolstoeltoegankelijke toiletten niet altijd wordt gestimuleerd door de gemeente (trammuseum Schipluiden);

overwegende dat:

- Midden-Delfland een aantrekkelijke, gastvrije gemeente is voor iedereen, zowel voor inwoners als toerist;
- in een aantrekkelijke en toegankelijke gemeente voor iedereen, ook in de avonden en in het weekend een openbare toiletvoorziening beschikbaar zou moeten zijn;
- steeds meer gemeenten, waaronder gemeente Westland, een of meerdere openbare toiletten realiseren;

- het voor bezoekers van buiten Midden-Delfland onbekend is waar men naar het toilet kan;
- wildplassen niet aangemoedigd dient te worden;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of het mogelijk is om per dorp een rolstoeltoegankelijk openbaar toilet te realiseren, dat liefst 24 uur per dag beschikbaar is;
- om de Hoge Nood app onder de aandacht te brengen bij ondernemers en instanties;
- om zich te laten voorlichten door de Maag Lever Darm Stichting of andere ervaringsdeskundigen om de landelijke trend te volgen en de juiste actie te ondernemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Ik zie dat hij ondertekend is en deze motie krijgt nummer 8. Uw spreektijd zit er wel bijna op.

Mevrouw **Snethlage**: De verplichte meerjarenbegroting blijft voor de PvdA een moeilijk punt, omdat nauwelijks te voorspellen is waar het met de financiën heen gaat. Niemand van ons had vier jaar geleden kunnen voorzien in welke situatie we ons nu bevinden. Zo kunnen we ook nu nog steeds niet voorspellen welke financiële gevolgen er allemaal nog op ons af komen door de huidige crisis. We hopen met z'n allen dat de crisis zonder veel financiële schade aan ons voorbijgaat. Voor wat betreft het komende jaar sluiten we dus eigenlijk met een negatief saldo, een gemeentelijk apparaat dat herhaaldelijk vacatures vertoont en een college dat veel van de gemaakte plannen vermoedelijk niet gaat redden. Maar voor de PvdA is het van belang dat we reëel blijven kijken naar de mogelijkheden en onmogelijkheden, daarom zijn onze moties in principe ook alleen maar moties voor logisch bestuur. Dure projecten moeten tijdelijk niet uitgevoerd worden en dat we goed in de gaten houden als raad en college dat wij er zijn voor de inwoners en zij niet voor ons.

De heer **Jongsma**: Het is al eerder genoemd, we leven in merkwaardige tijden. Een jaar geleden was het onvoorstelbaar dat we mails zouden openen of afsluiten met: 'ben je nog gezond?' of 'blijf gezond', was het onvoorstelbaar dat we liever digitaal zouden vergaderen dan elkaar hier ontmoeten om na afloop nog wat te drinken en na te praten. We missen dat, we missen contacten, we missen elkaar. En toch moeten we doorwerken, juist omdat we in een gemeente leven waarin kleinschaligheid, het groen in onze omgeving en de zorg voor elkaar vooropstaan. Dat doen we dus ook. Misschien zullen we nog een poos digitaal met elkaar moeten doorgaan, maar doorgaan zullen we, al verlangen we wel naar ons eerste drankje samen.

De OGP Midden-Delflandfractie wil allereerst het college en onze ambtenaren bedanken voor de voorliggende begroting en voor de beantwoording op onze vragen in de eerste termijn.

Ook voor OGP Midden-Delfland staat voorop dat een solide financiële basis een voorwaarde is voor een goed functionerende gemeente. Het afgelopen jaar hebben we gemerkt dat met name door de alsmaar stijgende kosten in de jeugdzorg deze basis nog verder onder druk is komen te staan. Daarbij opgeteld hebben we te maken met de gevolgen van de coronacrisis, die misschien pas veel later merkbaar zullen zijn. We delen dan ook de zorg van de PvdA dat het ook in de toekomst een uitdaging zal zijn om een sluitende begroting voor elkaar te krijgen. Gelukkig kunnen de lasten voor onze inwoners in de hand gehouden worden en houdt de gemeente haar dienstverlening op peil. En de essentie van het collegewerkprogramma blijft overeind.

In de Begroting 2020 hebben we een aantal bezuinigen doorgevoerd die pijnlijk waren. Toch zijn de betreffende organisaties er over het algemeen in geslaagd om de bezuinigen op te vangen binnen de organisatie. Maar de rek lijkt er nu echt uit te zijn en de gevolgen worden langzaam zichtbaar. Meer bezuinigen is niet verantwoord en gelukkig is in deze begroting geen sprake van een verdere bezuiniging, maar wordt er ingezet op het voorkomen van kosten.

In de eerste termijn heeft OGP Midden-Delfland al een groot aantal punten benoemd, die we belangrijk vinden voor een groen, duurzaam en toekomstbestendig Midden-Delfland. De antwoorden van het college op een aantal van deze zaken geven ons vertrouwen dat daar met deze begroting verder aan wordt gewerkt. We zijn blij met de bevestiging van het college dat vanuit de IODS-gelden genoeg geld beschikbaar is om de programma's voor Groen Ondernemen tot ver na 2030 voort te kunnen zetten. Deze programma's ondersteunen de doorontwikkeling van ons groene buitengebied en Bijzonder Provinciaal Landschap en daarmee de toekomst ervan. De tussentijdse balans die door het college uiterlijk in het eerste kwartaal van 2021 is toegezegd, zien wij dan ook graag tegemoet.

De keuze om investeringen voor klimaat en duurzaamheid vooruit te schuiven, leidt nu niet tot het missen van logische momenten om hier met de andere gemeenten in onze regio stappen in te zetten. We zijn positief over de gemaakte afspraken die het college in de regio gemaakt heeft. Realistisch, met oog voor het open houden van ons landschap en inzetten op bewezen technieken en oplossingen om de transitie naar een duurzaam Midden-Delfland ook voor onze inwoners betaalbaar te houden. We zijn het dan ook niet eens met de stelling van Mijn Partij! dat de energietransitie onhaalbaar en onbetaalbaar is. Mocht blijken dat er in de komende tijd toch een beperkte investering nodig is om mee te kunnen blijven doen in de regio, dan verwachten wij van het college actieve informatie naar de gemeenteraad.

OGP Midden-Delfland is een partij die zich voortdurend blijft inzetten voor groen, klimaat, koeien in de wei, duurzaam beleid en bomen. Maar vandaag concreet, tijdens de begrotingsbehandeling, maken we ons specifiek zorgen over een paar van onze andere speerpunten.

Het eerste dat ik wil noemen is kunst, cultuur en welzijnswerk. In onze eerste termijn hebben wij benadrukt dat we kunst en cultuur zien als essentieel voor de identiteit van en maatschappelijke betrokkenheid in Midden Delfland. Ondanks de energie die instellingen zelf gestoken hebben in de oplossingen voor het gebrek aan financiën, levert de bezuiniging problemen op voor zowel cultuur als welzijnswerk. We zijn blij met de actie die het college onderneemt om culturele organisaties gebruik te laten maken van de financiële ondersteuning die vanuit de provincie wordt geboden. Is er al meer bekend over wat dat opgeleverd heeft? Het zichtbaar houden van kunst, cultuur en welzijnswerk drijft vaak op vrijwillige inzet van mensen. Zonder geld en aandacht komt dit niet, of heel moeizaam ooit weer van de grond. Uit de eerste termijn blijkt dat ChristenUnie, D66 en VVD onze zorg delen. Ook zij zien dat we, daar waar mogelijk, middelen beschikbaar moeten houden. Kan het op dit moment niet structureel, dan in elk geval graag incidenteel. Dit is voor OGP Midden-Delfland reden om een motie in te dienen om het geld dat in 2020 niet beschikbaar is gesteld aan culturele initiatieven, voor 2021 nogmaals in te zetten in plaats van het te laten terugvloeien in de algemene reserve. Onze motie heeft als motto: Kunst wast de ziel schoon van het stof. Dat heb ik niet zelf bedacht, maar dat is een uitspraak van Picasso. Kunst verbindt ons met elkaar en maakt het leven kleurrijker. In deze tijd is dat meer dan ooit nodig. We nodigen de andere fracties uit deze motie te ondersteunen om daarmee onze vrijwilligers een steuntje in de rug te geven. D66 heeft deze motie inmiddels ondersteund en ondertekend en dan ga ik hem nu voorlezen.

Motie nr. 9 ingediend door OGP Midden-Delfland, D66

Kunst en Cultuur

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 9 en 10 november 2020;

overwegende dat:

- kunst en cultuur in een samenleving veel creativiteit kan genereren;
- creativiteit nodig is om ingewikkelde problemen te kunnen oplossen;
- kunst en cultuur bovendien een verbindende functie hebben, zoals veel activiteiten in onze dorpen dat al aangetoond hebben;
- die verbinding noodzakelijk is om in moeilijke situaties met elkaar het leven prettig en dragelijk te maken;
- inwoners van Midden-Delfland recht hebben op die verbinding;
- er in Midden- Delfland een lange traditie is van allerlei voorstellingen;
- veel vrijwilligers daarbij betrokken zijn;
- die onze identiteit, ons erfgoed en de communicatie tussen de inwoners waarborgen;

constaterende dat:

- in 2020 achttien aanvragen voor de subsidie kunst, cultuur en sociale samenhang zijn afgewezen;
- het in 2020 beschikbare budget van € 20.000,00 wegens onderbesteding automatisch zal terugvloeien naar de algemene reserve;
- er nog steeds nieuwe initiatieven op het gebied van kunst en cultuur ontwikkeld worden;
- waardoor vrijwilligers blij geven ondanks hun frustratie door te gaan met de goede zaak;
- het college besloten heeft een visie op het gebied van cultuur te ontwikkelen;

verzoekt het college:

- de eenmalig vrijgekomen € 20.000,00 euro niet aan de algemene reserves toe te voegen;
- maar ook in 2021 beschikbaar te houden voor initiatieven, die passen binnen de geformuleerde visie;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie maakt deel uit van de beraadslaging en is nummer 9.

De heer **Jongsma**: Dan ga ik verder met ons tweede speerpunt: zorg om zorg. Laat ik positief beginnen. Het is goed te lezen dat er het geld voor lokaal onderwijsbeleid beschikbaar is gebleven. Een goed middel om dichtbij preventief de jeugd te ondersteunen. Daarnaast noem ik het belang van de sportverenigingen. Dat heeft ChristenUnie ook al aangegeven; sport en onderwijs zorgen voor meer mogelijkheden voor jongeren in een tijd die niet altijd makkelijk voor hen is. Ook binnen onze gemeente blijven de kosten voor de jeugdhulp stijgen. Met CDA, VVD, ChristenUnie, PvdA zijn we ervan overtuigd dat er grenzen aan de hulp zijn, terwijl jongeren die het echt nodig hebben die hulp zeker moeten krijgen. Met de ChristenUnie onderstrepen we dat we niet alleen financieel moeten kijken, maar vooral menselijk. En dan doet zich de vraag voor: hoe willen we dat onze jongeren opgroeien? Hoe kunnen ze persoonlijkheden worden die het leven willen omarmen?

Ouders en school zijn beide verantwoordelijk voor de sterke basis die kinderen moeten krijgen. OGP Midden-Delfland is van mening dat er blijvend aandacht besteed moet worden aan allerlei vormen van preventie waar we het vanavond al eerder over hebben gehad: bijvoorbeeld binnen de samenwerking met huisartsen en scholen. Er is in andere gemeenten veel ervaring opgedaan met een andere vorm van preventie en dat is coaching door vrijwilligers in welke vorm dan ook. Het is de moeite waard om met die ervaringen ook in onze gemeente iets te doen. Om dat te benadrukken, heeft OGP Midden-Delfland samen met het CDA en D66 de volgende motie voorbereid. Dat wordt dan denk ik motie 10.

Motie nr. 10 ingediend door OGP Midden-Delfland, CDA, D66

Coaching voor jongeren

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 9 en 10 november 2020;

overwegende dat:

- goede jeugdhulp in onze tijd van essentieel belang is voor de ontwikkeling van sommige jongeren;
- er steeds meer jongeren een beroep doen op jeugdhulp;
- de hulp, die echt noodzakelijk is, in onze gemeente gegarandeerd moet zijn;
- met als uitgangspunt dat ouders hun eigen verantwoordelijkheid hebben met betrekking tot de opvoeding;
- er in onze gemeente verschillende vormen van preventie gehanteerd worden, zowel door het maatschappelijk team als door JGZ;
- het de bedoeling is zo min mogelijk jongeren in de geïndiceerde jeugdhulp terecht te laten komen;

constaterende dat:

- er in verschillende gemeenten positieve ervaringen zijn met vormen van coaching door vrijwilligers;
- er in onze gemeente wel onderzoek gedaan is naar mogelijkheden hiervoor, maar dat dat onderzoek is stopgezet;
- verschillende fracties hebben uitgesproken dat inzet van vrijwilligers, zoals bij Buurtgezinnen of Vitalis, een meerwaarde kan hebben voor onze gemeente;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor coaching door vrijwilligers, zoals het geval is bij projecten als Buurtgezinnen en/of Vitalis;
- eventueel Stichting Welzijn Midden-Delfland daarbij te betrekken;
- daar verslag van uit te brengen in het eerste kwartaal van 2021;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Motie nr. 10 is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **Jongsma**: Dan ga ik naar ons derde en laatste speerpunt voor vanavond, dat gaat over wonen en levendige kernen. Het ontwikkelen en realiseren van 700 woningen is een belangrijke doelstelling van dit college. Met concrete projecten in Schipluiden, Maasland en Den Hoorn worden stappen gezet om deze ambitie ook te realiseren waarbij de uitgangspunten van de Woonagenda leidend zijn. Tegelijk blijkt uit het antwoord van het college op vragen uit de eerste termijn dat de voorbereiding van andere locaties stroef loopt. Vaak komt dat door ontbrekende grondposities en de economische belangen van de grondeigenaren. Gelet op de hiervoor geschetste problemen vraagt OGP Midden-Delfland, net als de VVD, het college zich te focussen op de meest kansrijke locaties: die locaties waar de gemeente wel invloed op heeft. Een categorie die speciale aandacht verdient, is het bouwen van woningen voor starters en jonge gezinnen. Terecht dat hier vanuit de jongeren in onze dorpskernen aandacht voor wordt gevraagd. Ik wil in dit specifieke geval dan ook Neal Ruiterman bedanken voor de inspraak van vanavond. Maar ook uit zijn betoog kwam bij mij op: we moeten met z'n allen wel realistisch blijven. Bouwgrond is schaars en daardoor duur. OGP Midden-Delfland wil ook niet bouwen in het groene buitengebied dus het is vooral van belang de duurdere inbreilocaties daarvoor te benutten. Willen we dus extra bouwen voor deze groepen, dan vraagt dat een stevige financiële bijdrage van de gemeente. Dat is best heel lastig in deze tijd. Temeer omdat de gemeente dan betaalbare woningen zou moeten gaan maken. Ik heb net nog even gekeken, als je nu kijkt naar de starterswoningen in Midden-Delfland, beginnen die bij € 275.000,00. Je kunt je voorstellen dat er dan nogal wat bij moet om daar betaalbare woningen van te maken. Helaas heeft de gemeente geen invloed op de prijsontwikkeling van woningen. Bij het realiseren van sociale huurwoningen kan slechts een deel direct aan eigen inwoners worden toegewezen. Ook bij OGP Midden-Delfland is het zo dat we geen ideale oplossing hebben om dit zo maar even op te zetten. Wat we dan wel kunnen doen, is breed inzetten op zowel bouwen voor jonge starters als mensen die willen doorstromen. Dat blijft in dit geval, denk ik, dus de juiste weg.

Nogmaals, OGP Midden-Delfland wil absoluut niet bouwen in het groene gebied. Dat groen is nu juist het bestaansrecht van Midden-Delfland. Vinex-wijken zijn er al genoeg. Om groen te blijven moet er worden gebouwd in de kernen, moeten straten klimaatadaptief worden en zijn. En levendige kernen kunnen niet zonder bomen. Dus voor elke boom die gekapt wordt, planten we een nieuwe. Ik had wel graag geldbomen geplaatst, dat had ik zeker willen doen, net als de PvdA, maar ik kan wel chocolademuntjes uitdelen, maar dat is niet meer dan paaien. Ik wil realistisch zijn; wat kan ik dan wel doen als OGP Midden-Delfland? Dat is wat meer kleur geven aan Midden-Delfland. Daarom delen we als OGP Midden-Delfland iets uit onder het motto: Werken aan een bloeiend Midden Delfland. Ik heb daar doosjes staan voor iedereen die er is. Geniet er volgend voorjaar van, zou ik zeggen.

Tot slot. Ik begon met het andere leven van dit moment. In onze drie speerpunten gaat het om mensen. Die moeten vooropstaan. We werken en zoeken met ons hart en kunnen gelukkig blijven genieten van al het bijzondere dat Midden Delfland ons te bieden heeft. Deze ingewikkelde tijd zal zeker gemakkelijker worden. Met de beperkte kennis en wetenschap van nu moeten we een richting bedenken voor 2021 en verder. OGP Midden-Delfland heeft er vertrouwen in dat wij dit samen kunnen doen. Blijf gezond en wees verdraagzaam.

De heer **Roeling**: Voorzitter, op de eerste plaats wil ik de spreker bedanken. En ik denk ook dat hij, met degenen die dat volgen, wel degelijk een punt heeft. Neal Ruiterman en ik kennen elkaar nog niet, maar dit was geen opzetje. Zoals u weet, hebben wij vanavond een opzetje over de vrachtwagenparkeerplaats en dit is geen afspraak tussen ons, maar het illustreert wel de noodzaak waar we voor gesteld staan. Dus ik wil dat toch even toelichten.

We hebben afgelopen zomer contact gekregen met een architectenbureau, M3 Architecten in Rijswijk. Het is niet zozeer een architectenbureau, maar een bureau dat zegt 'wij hebben vaak te maken met gemeenten en we komen vaak projectontwikkelaars tegen die tussen het idee en de realisatie staan'. Zij zijn er goed in om dat samen met gemeenten op te lossen zodat de projectontwikkelaar erbuiten blijft. Dat idee spreekt ons zeer aan, maar vervolgens kwamen we bij het vrachtwagenparkeerterrein en zodoende is die schets ontstaan. We waren aangenaam verrast over de mogelijkheden voor die locatie. We gaan niet het groen in, het is asfalt en op het bestemmingsplan zul je zien dat het Verkeer is. Dus we zien dit als een zeer potentievolle locatie en we zijn begonnen met starterswoningen en met name met hun inbreng 'je moet eigenlijk wel twee slaapkamers hebben en dan wil je beneden

senioren en boven de starters of de jeugd hebben'. Vervolgens kwamen we erachter dat er op een steenworp afstand een halte van het openbaar vervoer is. Die zijn ook zeer zeldzaam in Schipluiden, hier aan het eind van het dorp heb je er een, dus dat is voor senioren natuurlijk ideaal. We hebben een motie ingediend, als PvdA en Mijn Partij! en ik zal hem even voordragen.

Motie nr. 11 ingediend door Mijn Partij!, PvdA

Locatie vrachtwagenparkeerterrein

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen d.d. 9 en 10 november 2020; gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:

- er een groot tekort is aan starterswoningen;
- bij het bouwen van extra seniorenwoningen meer doorstroming in de woningmarkt ontstaat;
- het streven van het huidige college is om 700 woningen te bouwen;
- het lastig is geschikte locaties te vinden;
- er een vrachtwagenparkeerterrein in Schipluiden ligt, welke eigendom is van de gemeente en geen beschermde status heeft;
- een groot deel van het parkeerterrein gebruikt wordt waarvoor het niet bedoeld is;

overwegende dat:

- Midden-Delfland binnenkort de zeggenschap over de N468 krijgt;
- er voorzieningen getroffen moeten worden voor de veilige bereikbaarheid van de toekomstige pluktuin;
- het college nog niet genoeg locaties heeft om 700 woningen te bouwen;
- de gemeenteraad op kort termijn extra starterswoningen wil realiseren;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of het mogelijk is om woningbouw en met name starterswoningen en seniorenwoningen op het vrachtwagenparkeerterrein te realiseren;
- de gemeenteraad per 1 maart 2021 te informeren over de resultaten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: We zijn bij nummer 11. Als u uw handtekening zet, krijgt de motie een nummer. En maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **Roeling**: Ik zal ook zorgen dat Neal Ruiterman de digitale versie krijgt van deze schets en dan kan hij een beetje volgen wat daar vervolgens mee gebeurt.

Dan in het algemeen over de begroting. Ook wij willen de ambtenaren en met name de wethouder Ten Have bedanken voor het product en de zeer gezonde ambitie die hij heeft uitgesproken om binnen twee jaar de inkomsten en uitgaven gelijk te krijgen. Dat doet vermoeden dat hij toch meer aan de kant van Mijn Partij! zit dan CDA en VVD want laat ik de vorige veertien jaar maar even vergeten... Dus we wensen hem daar veel succes bij en waar nodig zullen we hem daarbij helpen. Het belangrijkste voor onze inwoners is wat ons betreft de energietransitie. We hebben daar al regelmatig iets over verteld in dit gremium en gisteravond werden we aangenaam verrast door Zondag met Lubach. Ik kijk het eigenlijk nooit, ik werd erop gewezen en ik heb gisteravond toch teruggekeken. Dat ging over de energietransitie, dus het van het aardgas afgaan, en de biomassa, dus mooie gezonde bomen die worden versnipperd en verdwijnen in de oven. Hij gaf op een ludieke wijze de onhaalbaarheid aan. Vervolgens kijken we naar de betaalbaarheid, dat is ook een dingetje dus we blijven bij ons standpunt dat biomassa niet de oplossing is. Je ziet nu al dat dat langzaam sneuvelt, het gasverbod zal dan onhaalbaar blijken. Ook kernenergie werd gisteravond enkele malen genoemd en daar hebben we hier ook al verschillende malen van gedachten over gewisseld; wil je de energiemix realiseren die de RES zich heeft voorgenomen dan ontkom je niet aan kernenergie. Trouwens, voorzitter, we hadden de kernenergie nog niet benoemd of enkele weken later kwam de Tweede Kamerfractie van de VVD als voorstander van de kernenergie. Ik vermoed dat dat een soort verkiezingsstunt is dat die nu zeggen 'ja, we willen kernenergie' en straks na maart schieten ze weer de linkerhoek in, in politieke zin.

De bomenlijst, dat blijft toch een dingetje voorzitter. We hebben er al verschillende malen naar gevraagd en steeds krijgen we een antwoord waar we niets mee kunnen. Ik wil toch de wethouder vragen om er eens over na te denken. Hier zijn veel vrijwilligers van met name de Bomenstichting bezig geweest met inventarisatie van alle bomen in het buitengebied en ze hebben dat keurig op papier gesteld. Die krijgen nu de politieke middelvinger van de wethouder en we vinden het ongepast als je vraagt aan een vereniging of een stichting 'joh, kunnen we dat gaan doen?' en vervolgens doen ze dat en horen ze niets meer. Dus onze concrete vraag is hoe het is gesteld met het geweten van de wethouder.

We hebben nog de VAC, ik denk dat veel mensen niet weten wat de VAC is. Dat staat voor de Vrouwen Advies Commissie. Dat soort seksistische zaken kunnen niet meer in deze tijd, voorzitter dus we vragen toch om een reactie van het college. Voorzitter, ik weet dat het al een heel oud instituut is, maar dat is toch wel voor reparatie vatbaar, zouden we zeggen.

De dienstverlening, het is al eerder genoemd vanavond, we zijn nu al ruim een jaar bezig om elkaar te vinden, ambtelijk en de wethouder, en dat lukt nog niet helemaal. We zijn zelf ook aan de slag gegaan en we kwamen bij dit document, dat is de gemeente Reusel-De Mierden. Het is wel van 2010 dus misschien dat wettelijk taken verschoven zijn, maar dat geeft een heel mooie opsomming. Per begrotingsprogramma geven ze aan 'wat is wettelijk?' Een keurig staatje voor openbare ruimte bijvoorbeeld: onderhoud bruggen en wegen, verkeersmaatregelen, gladheidsbestrijding, afwatering. En dan staat er bij de niet-wettelijke taken: straatmeubilair, openbare verlichting, wel in relatie met veiligheid, onkruidbestrijding verhardingen, straatreiniging, verwijderen hondenpoep, verkeers- en vervoersbeleid. En zo gaat het verder, maar ik zal het kort houden voorzitter.

De heer **Van der Eijk**: Ik wil eigenlijk vragen of u dat kunt delen met andere fracties. En staat er ook iets in over de jeugdzorg?

De heer **Roeling**: Ik had geluisterd naar uw betoog, dit gaat over burgers en bedrijven, wat zijn niet wettelijke taken? Agrarische zaken, jacht en visserij, bouwen, kermis en straatmarkt.

Dan komen we bij welzijn. Niet-wettelijke taken op het gebied van welzijn: bibliotheekwerk, muziekschool, subsidie vorming- en ontwikkelingswerk, sportvoorzieningen en sportstimulering, grasvelden, kunstgrasvelden, podiumkunst, beeldende kunst, subsidies media, musea, groen onderhoud, onkruidbestrijding, recreatie, toerisme, evenementen, visvoorzieningen, kermissen, speellocaties. Ons doel is om dat inzichtelijk te maken. Wij zeggen niet: we stoppen met wat niet wettelijk verplicht is, nee, daar willen we juist een inhoudelijke discussie over. Met betrekking tot de WMO denk ik dat na 2015 zaken verschoven zijn qua jeugd. Maar ik zal zorgen dat u vanavond allemaal dit document heeft en we gaan ervan uit dat dat een soort ervaring oplevert voor de discussie.

Voor de Omgevingswet zien we toch ook wel problemen de komende periode omdat steeds meer landelijk blijkt - dat is nu al een paar keer uitgesteld en nog steeds is de gegronde klacht - 'het is te complex, het is te ambitieus, het is van alles en nog wat'. Dus we verwachten dat deze Omgevingswet uiteindelijk niet zal worden geïntroduceerd en we vragen daarom ook eenieder voorzichtig te zijn met financiële uitgaven op dat vlak omdat het dan simpelweg geen investering meer is maar een soort kostenpost voor een sterfhuus.

De heer **Van der Eijk**: Het verbaast me dat ik het hoor van de heer Roeling want volgens mij is dat precies wat het college met die Omgevingswet doet. Het blijft een beetje achter in de bus zitten en gaat niet vooruitlopen, maar doet wel de wettelijke taken om een beetje mee te komen. Dus ondersteunt u het beleid dat het college hier voert?

De heer **Roeling**: Nee, nou, die discussie hebben we vorig jaar ook gehad. Die implementatiekosten zouden pas na 2024 komen, dus niet in de begroting van vorig jaar, vervolgens komen ze wel in de begroting. Ook in deze begroting worden dus wel degelijk implementatiekosten daarvoor opgenomen. Zet dat even tussen aanhalingstekens, zeg ik. Dat is denk ik het verschil met wat het college doet, dat wel de implementatiekosten opneemt in de begroting en wij zijn daar nog terughoudender in. Ik denk dat dat een beetje aansluit op de vraag van de heer Van der Eijk.

Dan sluit ik af met: we staan stil en dat heeft te maken met weinig vergaderingen, korte, kleine agendaatjes, dat werk. Dat kunnen we ons simpelweg niet veroorloven als gemeente Midden-Delfland. Daar moet toch echt de vaart in komen en dan heb ik het niet eens alleen over de woningbouw. Dank u wel.

De heer **Zwaard**: Het CDA wil allereerst college en ambtenaren bedanken voor het werk verricht om te komen tot de voor ons liggende begroting en ook voor de beantwoording van onze technische vragen. Ook de spreker bedankt voor de genomen moeite. We nemen zijn verhaal zeer zeker mee. Het is ook een moment om terug te kijken op het achterliggende jaar, een jaar dat evenals het vorige gekenmerkt wordt door hoge kosten in de jeugdzorg. Maar eigenlijk is er maar een onderwerp wat dit jaar centraal staat, of we willen of niet. COVID-19 zal voor altijd in een naam genoemd worden met het kalenderjaar 2020.

Op 31 maart dit jaar werden we opgeschrikt door het overlijden van wethouder Hans Horlings ten gevolge van dit verschrikkelijke virus. Een grote schok, voor onze gemeente, voor ons als CDA, maar de grootste leegte laat Hans achter in zijn gezin. Hans verdient een blijvende herinnering in onze gemeente daarom dienen wij de volgende motie in.

Motie nr. 12 ingediend door CDA, VVD, OGP Midden-Delfland, Mijn Partij!, PvdA, D66, ChristenUnie

Ter herinnering aan Hans Horlings

"De raad van de gemeente Midden-Delfland, in vergadering bijeen op 9 en 10 november 2020; gehoord de beraadslaging;

overwegende dat:

- de gemeente aan het begin van 2020 is opgeschrikt door het overlijden van wethouder H.H.V. (Hans) Horlings als gevolg van het coronavirus;
- Hans Horlings zich vanaf 2011 als wethouder zich ten volle heeft ingezet voor de gemeente Midden-Delfland;
- wethouder Hans Horlings grote verdiensten heeft gehad voor onze gemeente;
- de gemeenschap van Midden-Delfland in hem een gedreven bestuurder en enthousiaste ambassadeur voor onze gemeente en het Midden-Delfland gebied heeft verloren;

constaterende dat:

- Hans Horlings in persoon en functie alom is gewaardeerd;
- een (bestuurlijk) draagvlak bestaat om een blijvende herinnering aan Hans Horlings te creëren in de gemeente Midden-Delfland;

verzoekt het college:

- de mogelijkheid te onderzoeken op welke manier deze blijvende herinnering vorm gegeven kan worden;
- op korte termijn een plaats in Midden-Delfland aan te wijzen;
- de realisatie te doen plaatsvinden voor 31 maart 2021;

en gaat over tot de orde van de dag."

Uiteraard is deze motie ondertekend en het doet ons deugd en we danken de collega's daarvoor, dat hij door alle zeven de fracties ondertekend is.

De **voorzitter**: Met dank, deze motie, door iedereen ondertekend, krijgt nummer 12.

De heer **Zwaard**: Overstappen naar de realiteit doet dan vreemd aan. Wij maakten dat mee op de eerstvolgende raadsvergadering na het overlijden van Hans, waarin we Hans herdachten. Toch willen wij de belangrijkste speerpunten voor het CDA toelichten.

Die speerpunten zijn:

- Veiligheid
- Geen of geringe lastenverhoging
- Faciliteren van ambitieuze jonge startende ondernemers
- Vitaliteit kernen
- Woningen voor starters en senioren
- Project buurtgezinnen

Goed wonen en vitale kernen. We vertellen niets nieuws als we vertellen dat Midden-Delfland een geliefde plaats is om te wonen. Dit zorgt voor druk op ons woningbestand. Het voornemen om te komen tot 700 nieuwe woningen moet voor verlichting zorgen. De vitaliteit van onze kernen is daarbij van groot belang; een goede mix tussen voorzieningen en wonen leidt ertoe dat er keuzes gemaakt moeten worden. Immers, de ruimte is beperkt. De plannen om De Hoornbloem te herontwikkelen spreken ons aan, vooral de combinatie die gemaakt wordt tussen de huisvesting maatschappelijke voorzieningen en woningbouw voor starters en senioren. De plannen om te komen tot 80 nieuwe woningen in plan de Maaslandse Zoom zijn van groot belang voor de kern Maasland. Belangrijk is om ook hier te bouwen voor starters en senioren, niet voor niets stelde het CDA hierover vragen tijdens de laatste commissievergadering. De plannen voor het centrum Schipluiden worden eveneens steeds concreter. Wel maakt de CDA-fractie zich zorgen over het aankopen van woningen in de kernen door speculanten met de daaraan gekoppelde onderverhuur. In onze buurgemeenten wordt dit fenomeen onderkend en worden passende maatregelen genomen. Hier geldt immers: voorkomen is beter dan genezen. De inzet van het CDA hierbij is om te komen tot een voor iedereen fijne manier van wonen en prettige leefomgeving. Daarom voorzitter, heeft het CDA zich op de hoogte gesteld van een aantal situaties bij gemeenten waar het mogelijk is gebleken om lokaal voorrang te kunnen geven aan starters en eigen inwoners voor betaalbare koop- en huurwoningen. Wij verwijzen daarvoor naar de situatie in Zaanstad. Maar ook in de gemeente Rijswijk zijn initiatieven ontwikkeld om op eigen grondposities middeldure huurwoningen met een huur van € 750,00 tot € 850,00 per maand te bouwen. Het CDA vraagt dan ook op korte termijn een raadsinformatiebijeenkomst te organiseren waar de mogelijkheden voor Midden-Delfland kunnen worden toegelicht.

Financieel perspectief. Kijkend naar de afgelopen jaren is het goed om bij deze Algemene Beschouwingen een waarschuwing af te geven. De financiële vooruitzichten nopen ons hiertoe. Toch is ons college erin geslaagd een sluitende begroting voor te leggen waarin teruggang van onze voorzieningen tot staan is gebracht. In de meerjarenbegroting zien we dat dat tot 2023 ten koste gaat van onze algemene reserve.

De verhoudingen tussen gemeenten zijn uit het lood geslagen. Het CDA vindt dat de door het rijk voorgestelde opschalingskorting van tafel moet en gemeenten vergoed moeten worden voor de tekorten in het Sociaal Domein. Het CDA betreurt het dat het rijk zichzelf rijk rekent en de gemeenten arm houdt. Wij constateren dat de WMO en de Jeugdwet openeinderegelingen zijn waarin kosten telkens verder oplopen. Omdat wij het als onze plicht beschouwen om een sluitende begroting in te dienen, leidt dat automatisch tot het verder moeten snijden in de voorzieningen. Hier moet structureel iets aan gedaan worden.

Verder heeft het CDA grote zorgen over de voorgestelde herijking van het Gemeentefonds. Kleinere gemeenten zoals Midden-Delfland gaan er door de herverdeling op achteruit. Per inwoner krijgt Midden-Delfland ca. € 1.000,00 uit het Gemeentefonds, daar waar de grote gemeenten zo'n 2,5 keer zoveel uitgekeerd krijgen. Uiteindelijk zijn de middelen uit het Gemeentefonds bedoeld om in alle gemeenten een vergelijkbaar voorzieningsniveau te garanderen. Het leidt ertoe dat de ozb in Midden-Delfland drie keer zo hoog is als in de G4. Het CDA vraagt ons college daarom aansluiting te zoeken bij de acties die door de VNG gevoerd worden om pas stappen te zetten in het herijkingsdossier als er structureel meer financiële ruimte is.

Financieel meerjarenperspectief. De verplichting om structurele uitgaven te dekken met structurele inkomsten, betekent dat wij onze uitgaven dekken met onder andere structurele belastinginkomsten. Wij zijn daarom verheugd dat de stijging van woonlasten, afvalstoffenheffing en riolering beperkt blijft. De komende tijd verwachten wij van het college de evaluatie over de systematiek voor het heffen van ozb.

Sociaal Domein, welzijn en onderwijs. In Midden-Delfland hebben we zorgen over de financiële tekorten in de jeugdhulp. Het CDA heeft vorig jaar vertrouwen uitgesproken in het vastgestelde plan van aanpak en de beleidskaders jeugdzorg. Het CDA houdt ook nu vertrouwen in uitgezette koers tot verandering. De toegang tot de zorg is zo georganiseerd dat de jongeren naar de meest adequate zorg op het juiste moment worden geleid. Dus 'licht waar het kan en zwaar waar het moet'. In Midden-Delfland moet voor iedereen helder zijn welke zorg wij belangrijk vinden om te vergoeden en welke niet. De vraag naar jeugdzorg lijkt oneindig, maar de beschikbare middelen zijn dat niet. Daarom is begrenzing noodzakelijk. Het CDA ziet dat er een tendens is om vormen van zorg te verlenen die voor de decentralisatie in 2015 niet vergoed werden. In het afgelopen jaar zijn wij er onvoldoende in geslaagd om de kosten jeugdhulp beheersbaar te krijgen. Stevige sturing op de toewijzing van zorg en financiën is hierbij dringend noodzakelijk. Door het ontbreken hiervan worden we te laat geconfronteerd met onverwachte kosten. Dit moet beter en dit kan beter! De vraag die

we dan ook aan het college willen stellen: kan het college aangeven welke zorg en hulp wij in Midden-Delfland noodzakelijk vinden om te vergoeden en welke niet?

Het CDA wil dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Daarbij gaan we uit van de persoonlijke kracht van mensen, we denken in mogelijkheden en kansen, die er voor elk zijn. Meedoen in de samenleving is van groot belang voor jong en oud. Stichting Welzijn Midden-Delfland neemt hierin een belangrijke en waardevolle plek in. Hulp vanuit SWMD is laagdrempelig voor iedereen toegankelijk en heeft een preventieve werking waardoor zwaardere hulp vaak voorkomen wordt. In veel gemeenten wordt er gewerkt met een project Buurtgezinnen; gezinnen voor gezinnen vanuit het principe 'opvoeden doen we samen'. Buurtgezinnen koppelt steungezinnen aan vraaggezinnen die het zwaar hebben en wel wat steun kunnen gebruiken bij de opvoeding van hun kinderen. Samen met D66 en OGP Midden-Delfland is daar al een motie voor ingediend, die ondersteunen we uiteraard, Het CDA ziet passend onderwijs voor iedereen als een belangrijk beleidsdoel. De school is vaak een van de eerste plekken waar jongeren aankloppen voor hulp. Het is daarom noodzakelijk dat de scholen en het maatschappelijk team samenwerken vanuit het Samenwerkingsverband Onderwijs en Jeugdwet. Het CDA heeft de volgende vraag: kan het college aangeven hoe deze samenwerking verloopt en kan het college aangeven of het Samenwerkingsverband Onderwijs voldoende verantwoordelijkheid neemt om passende hulp in te zetten en deze ook te bekostigen voor de zorgleerlingen?

Het CDA is verheugd over het voornemen van het college om de synergie in de huisvesting tussen maatschappelijke functies op het gebied van sport, welzijn en gezondheid voor de drie kernen te onderzoeken, te beginnen in Den Hoorn. Al jaren is het ontbreken van een passende woonvoorziening voor ouderen in Den Hoorn een van de zorgen en aandachtspunten van het CDA.

Kindermishandeling en ouderenmishandeling zijn vormen van huiselijk geweld die volgens het CDA bijzondere en blijvende aandacht verdienen. In beide situaties gaat het om mensen in een bijzonder afhankelijke en kwetsbare positie. Wij vragen het college dit onderwerp nadrukkelijk op de publieke agenda te houden en de nodige voorlichting te verzorgen, te zorgen voor een goed hulpaanbod en de situatie in Midden-Delfland zo goed mogelijk in kaart te brengen.

Agrarisch, groen en economie. Wij blijven werken aan een vitaal, agrarisch en recreatief landschap dat de daarbij behorende natuurwaarde heeft. Doortastende uitvoering geven aan het Bijzonder Provinciaal Landschap is in de ogen van het CDA een belangrijke pijler voor het vestigingsklimaat van de regio. Dit verder vormgeven met de initiatieven voor duurzaam boeren waar jonge agrariërs in netwerken toekomstperspectief kunnen blijven zien, vindt het CDA belangrijke stappen. In de snel veranderende en soms bedreigende wereld rond het toekomstperspectief zijn zij degenen die ons landschap met hun economie beheren. We willen samenwerken met hen die ambitie etaleren, passend in het gebied van Midden-Delfland.

We werken eraan de ontmoeting met de stad om te zetten in kansen, waar producten in de korte ketens met een hogere toegevoegde waarde een grote rol spelen. Met PUUUR Midden-Delfland hebben we een gebiedsinstrument in gang gezet waarop aangehaakt kan worden door onze plaatselijke ondernemers. Voor het CDA is Midden-Delfland het gebied om te experimenteren en de race naar meer en groter om te zetten in een hogere verwaarding van ons product, met meer biodiversiteit en een blijvend aantrekkelijk landschap. Het is uitdagend om dit te gaan doen met de creatieve, ambitieuze en veelal jonge ondernemers die onze gemeente rijk is. Tegelijkertijd mogen wij ons als gemeente Midden-Delfland meer bewust zijn van de uitzonderlijke positie die wij innemen in het grootstedelijk gebied en moeten we dit ook meer en beter uitdragen. We vragen het college dan ook of het aan kan geven welke stappen het bereid is te ondernemen voor deze vraag. De minister heeft in het begin van haar ministerschap een visie gepresenteerd, Kringlooplandbouw. In Midden-Delfland wordt deze werkwijze al vele jaren uitgeprobeerd en verbeterd. Alles nog steeds op basis van vergoedingen onder andere uit IODS-gelden. Een eigen beloning bij consumenten, zoals bij biolandbouw, zou hieraan een boost kunnen geven. Niet steeds groter en efficiënter, wat ten koste kan gaan van het landschap en de diversiteit. Kan het college aangeven of het gesprekken voert met het ministerie, dan wel dit wil gaan doen om ook aan vergoedingen in de prijs te werken voor kringloopboeren?

De heer **Roeling**: De minister heeft inderdaad die ambitie uitgesproken bij haar aanstelling. Ze is van de ChristenUnie, maar weet de heer Zwaard dat het CDA en de VVD intern haar teruggefloten hebben en dat ze de aandacht moest verdelen over niet alleen de kringlooplandbouw, maar ook de traditionele boer? Weet De heer Zwaard dat?

De heer **Zwaard**: Dat weet De heer Zwaard, maar we praten vanuit de plaatselijke CDA en vanuit onze visie vragen we het college die stappen te ondernemen.

Bestuur en veiligheid. Aan het einde van deze collegeperiode ligt het proces klaar om te komen tot een visie Midden-Delfland 2025-2045. Het CDA vindt het belangrijk om verder te bouwen aan de speciale aspecten van een belangrijke gemeente tussen de grote broers en zussen. Een fijne, veilige gemeente om in te wonen, werken en recreëren, dat blijft Midden-Delfland niet vanzelf, al is het wel vanzelfsprekend.

Een goede dienstverlening voor onze inwoners is van belang, waarbij we open moeten staan voor nieuwe ontwikkelingen. Een van die ontwikkelingen is de pilot die nu bij een aantal gemeenten loopt om te komen tot digitale uitgifte van rijbewijzen. Is het college bereid om als deze pilot slaagt, te bekijken of deze vorm van rijbewijsuitgifte ook in onze gemeente in te voeren is?

Samen met daarvoor ingerichte partijen zetten we ons in om diverse vormen van geweld en ondermijning terug te dringen. Nog veiliger verkeer en een snelle adequate aanpak van overlast in welke vorm dan ook zijn daarbij belangrijk om onze inwoners vertrouwen in het bestuur en de ambtelijke organisatie te geven. We steunen de participatie van vrijwilligers. Voor veiligheid moet wat het CDA betreft volop aandacht zijn en blijven. De wereld blijft veranderen en onze organisatie moet klaar zijn en blijven om mee te veranderen.

Infrastructuur. Op gebied van infrastructuur, de verkeersafwikkeling in de kernen, maar ook zeker daarbuiten zetten we belangrijke stappen. De kern van Den Hoorn wordt verkeersluwer door de nieuwe verbinding tussen de A4 en Delft. Aanpassingen aan de N211 en de N223 en de opwaardering van de N468 zijn belangrijke stappen in een goede, veilige verkeersafwikkeling. Het sluipverkeer tussen de kern Schipluiden en Vlaardingen vraagt om passende maatregelen. Het invoeren van eenrichtingsverkeer op de Maassluiseweg in Maasland is een eerste stap om de verkeersdruk van en naar Maassluis te verminderen. Overleg met Maassluis, de provincie Zuid-Holland, de MRDH en RWS moet tot een definitieve oplossing leiden. Niet zoals Mijn Partij! onlangs aangaf, over 20-30 jaar, maar natuurlijk op een afzienbare en veel kortere termijn. Het opengaan van de Blankenburgtunnel in '23/'24 zal immers leiden tot grotere verkeersdruk op onze gemeente en vraagt dus om een structurele oplossing.

Voorzitter, Midden-Delfland is een gemeente waar we trots op mogen zijn en die trots mogen, nee moeten we ook uitdragen. Met al zijn uitdagingen en vraagstukken. Een gemeente waarvoor wij als CDA-fractie met heel veel energie ons ook het komende jaar weer volledig in willen zetten. Corona mag dan wel zijn schaduw werpen over 2020, er komt ook weer een tijd na corona. Het is zaak dat we ons nu al, maar ook dan vol overgave inzetten om die mensen die door corona in een isolement geraakt zijn te helpen en steunen daar waar mogelijk. De inwoners van Midden-Delfland kunnen op ons rekenen, niet voor niets is het thema van het CDA-verkiezingsprogramma 'Zorg voor elkaar'. De actie van het CDA om onze minima van gratis mondkapjes te voorzien, is daarvan een mooi voorbeeld.

5. Schorsing

De **voorzitter**: Daarmee zijn we aan het eind gekomen van deze tweede termijn van de gemeenteraad. Ik schors de vergadering tot morgen 19.30 uur, dan start het college met de reactie. Dank en wel thuis.

Notulen vergadering 10 november 2020

Voorzitter : A.J. Rodenburg, burgemeester

Griffier : A. de Vos

Aanwezig : de heer A. van den Berg (CDA), de heer T.A. Buitelaar (OGP Midden-Delfland), de heer J.G. Cornelissen (CDA), de heer J. van der Eijk (VVD), de heer A.J. Gebben (VVD), mevrouw M.E. Heutink (OGP Midden-Delfland), de heer J.G. Jongsma (OGP Midden-Delfland), de heer N.C. Knaap (OGP Midden-Delfland), mevrouw D. Langeveld (CDA), de heer F.J. van Lier (Mijn Partij), de heer J.J.C. Moerman (VVD), de heer R.H.P. Ringeling (ChristenUnie), de heer E.N.H. Roeling (Mijn Partij!), mevrouw E.C. Snethlage-Barnard (PvdA), de heer J.P. van der Spek (Mijn Partij!), de heer R.E. Vieira (D66) en de heer R.H.G. Zwaard (CDA)

Afwezig : -

Tevens aanwezig: de heer F.J.M. ten Have, mevrouw W. Renzen-van Leeuwen, mevrouw S. Smit, wethouders

5. Heropening van de vergadering

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Dames en heren, heel hartelijk welkom. Ook aan de kijkers thuis via de webcast en ook hartelijk welkom aan de vertegenwoordigers van de pers, de televisie en de krant. Het is als volgt: we zitten op dit moment in het tweede deel van de fysieke begrotingsvergadering. We hebben geen berichten van afwezigen, iedereen is er. De marsroute is dat het college gaat reageren op de termijn van gisteren van de gemeenteraad. De eerste wethouder die spreekt is wethouder Ten Have, dan wethouder Renzen en wethouder Smit en dan zal ik het rijtje afronden. Misschien is het goed om nog even te melden dat er gisteren twaalf moties zijn ingediend die ook deel uitmaken van de beraadslaging. Zijn er nog meldingen te doen ten aanzien van de moties?

Mevrouw **Snethlage**: Het bleek achteraf, na het indienen, dat we niet volledig juist ingelicht waren over hoe het zat met de dyslexiebegeleiding en dergelijke. Dus in motie 7 staan pertinente onwaarheden dus we willen die terugtrekken.

De **voorzitter**: Met die melding maakt die geen deel meer uit van de beraadslaging. Zijn er nog andere mededelingen? Dan zijn er nog elf moties over en daar zal het college op reageren en die van een advies voorzien. Als we de reactie van het college hebben gehad, stel ik voor een moment van schorsing te hebben en dan moeten we dan maar kijken hoe lang we daarvoor nemen. Er staat een halfuur, maar dat kan straks worden bepaald.

6. Voortzetting behandeling begroting 2021-2024

De **voorzitter**: Mag ik als eerste namens het college wethouder Ten Have het woord geven?

Wethouder **Ten Have**: Mijn eerste begrotingsbehandeling. Geachte raad, een begroting is altijd omgeven met onzekerheden. Stelt u zich een bedrijf voor met 160 mensen in dienst en een omzet van € 50 miljoen dat voor de komende vier jaar een raming moet afgeven voor zijn inkomsten en uitgaven. Dat is ook voor ons als gemeente heel lastig en we geven er dan ook een forse bandbreedte bij, van plus € 0,5 miljoen tot min € 4 miljoen, waarbij gevraagd is 'in hoeverre is dat beheersbaar?' Als we kijken naar de bandbreedte en onzekerheden daarin, zitten er een aantal belangrijke factoren in aan de inkomstenkant, zoals de ontwikkeling van dividendopbrengsten, die kunnen we niet beheersen, de inkomsten uit het Gemeentefonds van het rijk, die kunnen we niet beheersen en aan de uitgavenkant de uitgavenontwikkeling in bijvoorbeeld bijstand, participatie, jeugd/WMO die we maar beperkt kunnen beheersen. Daar kom ik zo meteen nog wel op. Dus in hoeverre kunnen we daar beheersmaatregelen op treffen? Beperkt.

Op de begroting die voorligt, zijn wel degelijk een aantal maatregelen getroffen. Het is geen kaasschaafbegroting, maar een begroting met een paar heldere keuzes. En de heel duidelijke keuze en belangrijkste keuze die erin is gemaakt, is dat we uiterst terughoudend zijn omgegaan met nieuwe uitgaven en met uitgavenvergrotingen. Ik moet tot mijn vreugde zeggen dat ik heb

gemerkt dat de instelling ook door heel het college wordt gedeeld, door mijn collega's, om heel kritisch te zijn op alles waar we eventueel extra geld aan zouden willen of moeten uitgeven. Daar hebben we heel veel achterwege gelaten voor zover dat niet strikt noodzakelijk was. Daarnaast zit er natuurlijk een heldere keuze in om met name te kijken naar de kosten en opbrengsten van ons gemeentelijk vastgoed en optimaliseren van het gebruik en efficiency daarvan.

Dit is dus geen kaasschaafbegroting waarin we overal een beetje af doen, maar een begroting waarin we duidelijke keuzes maken dingen niet te doen, achterwege te laten en gericht op het gebouwenbestand in te grijpen. In deze begroting zullen we inderdaad voor de eerstkomende twee jaar een beroep moeten doen op de algemene reserve. Daarin zijn we niet uniek; de hele Haagse regio heeft de afgelopen vier jaar € 200 miljoen ingeteerd op zijn algemene reserve. En dat lijkt me een goed voorbeeld van de financiële positie van alle gemeenten waarin we dus ook helemaal niet afsteken tegen de ons omringende gemeenten. Daar kun je verschillend naar kijken. Die algemene reserve is natuurlijk ook bedoeld om als appeltje voor de dorst, als buffer te fungeren voor tijden dat dat nodig is. Dit is helaas een periode dat het nodig is om die buffer aan te spreken. Anderzijds moeten we ook oppassen dat de reserve niet wordt beschouwd als een koe die op aarde wordt gemolken en in de hemel wordt gevoederd. Gelukkig hebben we nog een redelijke financiële positie en staan we er ook absoluut niet slecht voor. Maar de opgave is nadrukkelijk om dat te beperken en te zorgen dat we na twee jaar die begroting qua inkomsten en uitgaven sluitend hebben, voor zover we dat zelf kunnen beïnvloeden.

Dan kom ik bij de lastenontwikkeling. We hebben er ook voor gekozen om de lastenontwikkeling zoveel mogelijk te temperen, zowel in riool- als de afvalstoffenheffing die niet omhooggaan, als in de ozb waar we voor de toekomst een beperktere stijging voorzien. Als ik kijk naar de motie die is ingediend ten aanzien van afval, omarmen we die. Volgens mij hebben we ook al eens eerder toegezegd dat we graag de opbrengsten in het afval zichtbaar willen maken en dat het belangrijk is om te laten zien wat het inzamelen van verschillende afvalstromen, of grondstoffen, oplevert. En in die zin nemen we die graag over en zullen we zorgen dat bij de aanslag voor de ozb inzicht wordt gegeven in die opbrengsten. Dat doen we jaarlijks door het bijvoegen van de begroting in een oogopslag. Die begroting in een oogopslag heeft u bij de begroting aangetroffen en daar zit die voor komend jaar nog niet in, maar we zullen daar wel aandacht aan besteden in de communicatie in De Schakel rond het verzenden van aanslagen en in het volgend jaar uitdrukkelijk die begroting in een oogopslag meenemen. Dus daarmee omarmen we die motie om dat transparant te maken. Een onderdeel van mijn portefeuille dat ik heel kort even wil noemen en dat ik een beetje gemist heb in de beschouwingen, is economie. We hebben in de begroting het aantal banen en het aantal vestingen in deze gemeente opgenomen, ik weet niet of u dat heeft gezien. We zullen daar zuinig op moeten zijn, de komende jaren. U heeft al aangegeven 'probeer die ondernemers zoveel mogelijk tegemoet te komen'. We hebben 2300 ondernemers in Midden-Delfland waarvan 85% - 90% zzp'ers zijn en we zouden in ieder geval heel graag vanuit de gemeente samen met de ondernemersverenigingen willen komen tot een oprichting van broodfondsen waarin we tientallen ondernemers bij elkaar brengen die onderling borg voor elkaar kunnen staan bij ziekte en arbeidsongeschiktheid, maar ook als een businesscommunity elkaar kunnen helpen, versterken, steunen en de bal toespelen. Daar hebben we als gemeente een faciliterende taak in, maar ik vind het wel aardig om daar nog even de aandacht op te vestigen.

Als het gaat om verkeer is daar een aantal opmerkingen gemaakt over dingen waar we al druk mee bezig zijn; beperken van overlast van sluipverkeer, daar zijn we met de Dijkhoornsewégbewoners over in gesprek. Er was zaterdag een bijeenkomst gepland voor de Zouteveensewég die we helaas zullen moeten verplaatsen vanwege corona, maar we zijn ook echt aan het kijken wat we daar met verschillende maatregelen wel en niet aan kunnen doen. De verkeersoverlast bij Maassluis en Maasland ten aanzien van de A20 hebben we al besproken en we zullen de gelden die dit jaar al bedoeld waren om daarmee aan de gang te gaan, doorschuiven naar volgend jaar zodat die overeind blijven om de ingrepen zoals we die ook met u hebben besproken – op korte termijn eenrichtingsverkeer – te kunnen realiseren.

Er zijn twee moties op dit terrein, althans op het terrein van openbare ruimte, waar ik het even over wil hebben. Allereerst de fietspaden en inhammen voor fietsers in het buitengebied. We willen die motie ontraden alhoewel we sympathie hebben voor het achterliggende idee. We zullen in ieder geval proberen er zoveel mogelijk rekening mee te houden bij nieuwe aanleg en reconstructie. We zullen nadrukkelijk daarnaar kijken waar de fietsknooppuntborden – dat is een mooi scrabblewoord – eventueel verplaatst moeten worden, om ophoping te voorkomen. Ik weet nog dat de heer Vieira mij heel trots de drinkwaterpunten bij de fietspaden heeft laten zien, die uit een vorige motie van

hem zijn voortgekomen en die natuurlijk ook kunnen dienen als opstelplaats. Maar de bottomline is dat we onze capaciteit en energie primair willen besteden aan het uitbreiden van het regionaal fietspadennetwerk en niet aan deze op zich sympathieke motie. We hebben deze vraag ook niet eerder van de Fietzersbond of andere bewoners gehad dus wat ons betreft, heeft dat nu niet de hoogste prioriteit, maar zouden we de energie vooral willen steken in het uitbreiden van het recreatief fietspadennetwerk.

De andere motie over de openbare ruimte ging over de Hoge Nood. Ook dat vinden we een sympathieke motie. Ik heb ooit zelf in mijn vorige wethoudersperiode met een stuurgroep Toegankelijkheid in een rolstoel het dorp verkend en aan den lijve ervaren hoe lastig het is om binnen te komen en je overal doorheen te begeven dus we hebben absoluut sympathie met het punt van het onder de aandacht brengen van de problematiek en het onder de aandacht brengen van die Hoge Nood-app bij ondernemers, instanties, horeca en supermarkten. We zullen ook het gemeentehuis aanmelden voor de Hoge Nood-app, maar gezien de kosten die daarmee gemoeid zijn voor de drie dorpen hebben we gezegd dat we daar verder wat ons betreft op dit moment geen prioriteit aan geven. Dus mocht het eerste liggende streepje aangepast worden in de motie, dan willen we hem graag omarmen. Met de twee andere streepjes hebben we geen enkele moeite, maar een onderzoek naar openbare toiletten zien we, gezien de kosten en baten, op dit moment niet als onze belangrijkste prioriteit.

Dan het leukste onderdeel van mijn portefeuille, het Sociaal Domein waar ik de frustratie, zoals ik dat wel mag noemen, van u als gemeenteraad en de machteloosheid wel deel. Dat is ook in de werkgroep aan de orde geweest en het is al gezegd door verschillende fracties, het is een openeinderegeling waar we maar heel beperkt invloed en sturing op hebben. We hebben het in de raads werkgroep erover gehad en ik denk dat we ook wel vanuit het college delen dat we daar dichterbij moeten gaan zitten. Gezien de uitgifteontwikkeling daar – het Sociaal Domein is inmiddels € 15 miljoen op onze begroting – zien we ook dat het noodzakelijk is om ook in de bedrijfsvoering versterking aan te brengen om meer controle en mensen met informatie voor sturing en beheersing te kunnen krijgen. Dat hebben we denk ik al gewisseld in de raads werkgroep en u zult binnenkort ook een voorstel krijgen om op dat punt ook dichterbij te kunnen zitten. Een concrete vraag was 'welke zorg is nu nodig en doen we dingen die buiten de Jeugdwet vallen zoals bijvoorbeeld preventie?' Preventie valt wel degelijk binnen de Jeugdwet, dat staat in wetsartikel 2.1.a, 'het gemeentelijk beleid inzake jeugdhulp et cetera, is erop gericht ... voorkomen en vroege signalering en interventie'. Los van het punt dat het in de wet staat, moet je je ook afvragen in hoeverre het niet nuttig is om aan de voorkant te kijken hoe je een hulpvraag zo goed mogelijk kunt voorkomen in een vroeg stadium. Daar kom ik zo nog even op naar aanleiding van de motie van OGP Midden-Delfland en CDA. Maar preventie is dus wel degelijk onderdeel van de Jeugdwet.

Er is ook gevraagd aan welke knoppen we kunnen draaien en welke uitgaven en hulp worden gezien als noodzakelijk en welke niet. Ook dat is niet zo eenvoudig te beantwoorden. Er zijn wel degelijk knoppen waar we aan kunnen draaien en daar hebben we u ook inzicht in gegeven, dat gaat om lokaal verwijzen, intensiveren van contacten met het onderwijs, het dichterbij aanbesteding bij grote aanbieders zitten in signaleren van hun uitgaven. We hebben het er ook over gehad maar als we moeten aangeven welke hulp nu noodzakelijk is en welke niet, ik denk dat het voor nu te ver voert om die hele lijst door te akkeren omdat we daar nu niet echt een debat over kunnen hebben. Maar ik stel voor om dat debat te voeren in een raads werkgroep met elkaar waarin we ook bij preventie stilstaan, maar ook bij de motie van CDA en OGP Midden-Delfland over het inzetten van vrijwilligers en coaching voor jongeren en bijvoorbeeld de buurtgezinnen. Die omarmen we ook graag omdat we het ook belangrijk vinden om te kijken in hoeverre ons dat kan helpen in het beperken van de professionele hulpvraag. Ik zag toevallig vandaag nog een heel concreet voorbeeld van een fractiegenoot op dat terrein van buurtgezinnen waarin een gezin met twee kleine kinderen wordt geschetst waarin zowel de vader als de moeder problemen heeft op verschillende vlakken en beiden te weinig aandacht hebben voor de kinderen en eigenlijk een buurtgezin wordt gevraagd om zich af en toe, op gezette tijden, over die kinderen te ontfermen en ze de aandacht te geven en de ouders even te ontlasten. Is dat wettelijk verplicht? Nee. Is dat verstandig te doen? Gezien de beperkte kosten die daarmee gemoeid zijn, vind ik het zeker de moeite waard om dat te onderzoeken omdat het niet uitgesloten is dat juist dit soort situaties, als je die laat door etteren, als ik dat oneerbiedig mag zeggen, wel degelijk op een gegeven moment tot een professionele hulpvraag leiden. En ik wil dus graag die oefening doen om te verkennen hoe we met inzet van vrijwilligers, buurtgezinnen et cetera, daarmee aan de slag kunnen en wat het

zou betekenen om dat te organiseren en hoe we dat zouden moeten doen en wat dat eventueel zou gaan kosten. Ik wil u voorstellen om dat in de raads werkgroep in januari met elkaar met elkaar open te bespreken. Dan kunnen we ook terugkomen op de vraag welke hulp wel en niet nodig is en welke we willen leveren.

We zijn ook bezig met een project om de eigen kracht van inwoners te stimuleren, bijvoorbeeld het bewegen van ouderen. Dat zijn allemaal projecten die niet heel veel hoeven te kosten maar wel kunnen helpen in het bestrijden van eenzaamheid, kunnen helpen om ouderen zelf zo lang mogelijk dingen te laten doen en ook daarvoor krijgt u op afzienbare termijn voorstellen te zien. Genoemd is ook in het kader van de motie Coaching de rol van de Stichting Welzijn Midden-Delfland. We hebben nauw contact met de Stichting Welzijn Midden-Delfland en ik wil vanaf hier toch ook nog even mijn grote waardering uitspreken voor wat die stichting allemaal doet. Nu is dat natuurlijk lastig, in coronatijd, maar het bereik en het aantal vrijwilligers en de activiteiten, et cetera is heel groot. Ik weet nog dat tijdens mijn beëdiging mevrouw Nel van der Hoeven insprak, namens de Stichting Welzijn Midden-Delfland. Ik heb toen een afspraak met haar gehad en ik was onder de indruk van wat er allemaal gebeurt. Dus we doen echt ons best waar mogelijk binnen de kaders die u gesteld heeft met de stichting te kijken hoe we elkaar kunnen versterken.

Er is nog een vraag gesteld over een samenwerkingsverband onderwijs-jeugdhulp; hoe verloopt die samenwerking? Ik zou kunnen zeggen 'die samenwerking verloopt goed', maar dat zou flauw zijn. Ik zal het wat toelichten. We zitten in vier samenwerkingsverbanden; Delfland Voortgezet Onderwijs, Primair Onderwijs, Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland en Nieuwe Waterweg Noord. Ik moet zeggen dat ik van het maatschappelijk team terugkrijg dat de samenwerking op casusniveau eigenlijk heel goed gaat. Het is natuurlijk niet uitgesloten dat er in de afbakening van 'wat hoort bij het onderwijs en wat hoort bij jeugdhulp' nog wat scherper kan worden gekeken en dat zullen we ook gaan doen. Op zichzelf hebben we nu geen signalen dat het daar niet goed loopt, maar we zijn zeker bereid daar kritisch naar te kijken.

Daarmee denk ik dat ik alle moties die ik had moeten behandelen, heb gehad. Dan wil ik afsluiten met een persoonlijke noot. De aanleiding dat ik hier zit, is natuurlijk heel triest. Maar desalniettemin vind ik het ook belangrijk om aan te geven dat ik sinds ik hier ben aangetreden het ongelooflijk boeiend en leerzaam vind om mij in deze functie in te kunnen zetten voor deze gemeente en ik wil u ook hier graag melden dat ik op het moment dat ik hier zou stoppen als wethouder, graag mevrouw Snethlage haar muntjes zou teruggeven met de mededeling dat ik er goed op gepast heb. Want dat zie ik als mijn rol, passen op ons geld. Het is niet ons geld, het is het geld van de belastingbetaler, waar we mee om moeten gaan alsof het ons geld is. En ik waardeer het zeer dat ik die insteek in deze raad terugzie en daar wil ik graag mijn bijdrage aan leveren. Dank u wel.

De **voorzitter**: We gaan naar de volgende spreker namens het college. Wethouder Smit.

Wethouder **Smit**: In mijn portefeuille zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt die zich uitspreiden over twee grote thema's; dienstverlening en het landelijk gebied of het buitengebied. Ik begin met dienstverlening. U weet allemaal dat we de afgelopen tijd op het gebied van personeel en organisatie een pittige klus te klaren hadden. Er moest orde op zaken worden gesteld met name wat betreft het inzicht in de financiën en de sturingsinformatie op het gebied van personeel en organisatie. Er lag een behoorlijke uitdaging om de inhuurkosten terug te dringen en ook wat besparingen te realiseren op andere budgetten, subsidies of langlopende verplichtingen. En tegelijkertijd zitten we nog midden in een organisatieontwikkelingstraject waarin natuurlijk ook voortgang geboekt moest worden om de transitie naar een integraler werkende organisatie te maken en vooral het gespreid leiderschap en gedeelde verantwoordelijkheid bij onze ambtenaren meer inhoud en vorm te geven. En daar bovenop kreeg de organisaties natuurlijk te maken met corona; veel thuiswerken en weinig onderling contact, of in ieder geval op een andere manier. En daarbij dan de uitdaging om de dienstverlening aan onze inwoners op peil te houden. Dat was een stevige klus. En een aantal fracties erkent en herkent ook dat we er ondanks alles goed, of behoorlijk goed in geslaagd zijn om op al deze terreinen toch echt significante stappen te zetten. Zeker ook namens de ambtelijke organisatie dank voor dat vertrouwen en de erkenning voor wat we daar bereikt hebben.

Op het gebied van dienstverlening is een motie ingediend en zijn er twee vragen gesteld. Een motie van D66 over stembureaus. Het korte antwoord is: we zijn ermee bezig. Maar dat is wel heel kort. Eigenlijk worden alle punten die D66 in deze motie opschrijft aangetikt in de Tijdelijke Wet

verkiezingen COVID-19, zoals die officieel heet. Die spoedwet is in de maak. Die zit in het wetgevingstraject en na inwerkingtreding van die wet kunnen gemeenten, of moeten ze zelfs, gespreid stemmen mogelijk maken. Dus ook op 15 en 16 maart, waar u het ook over heeft. We willen in ieder geval op 17 maart zoveel mogelijk stembureaus inrichten. Dat is iets complexer dan voorgaande jaren omdat we rekening moeten houden met de toegankelijkheid, daar zijn echt wel nadere eïssen aan gesteld, en ook nog eens een keer met de anderhalvemeterstemopstelling. Dus daar moeten we goed naar kijken, maar we gaan ervan uit dat we 17 maart in ieder geval net zoveel stembureaus open kunnen hebben als bij de vorige verkiezingen en daar richten we ons ook op. Op 15 en 16 maart schrijft de tijdelijke wet voor dat we per gemeente minstens twee stembureaus moeten inrichten, maar we gaan voor een stembureau in iedere dorpskern op beide dagen. Dat betekent inderdaad, en daar refereert de motie ook aan, dat iedere gemeente voor een grotere uitdagingen komt te staan, ook als het gaat om het werven van vrijwilligers om bij de stembureaus aan de slag te gaan. Dus dat geldt ook voor ons. Maar er komt een landelijke campagne voor vrijwilligers voor de stembureaus en wij zijn daar ook bij aangesloten dus er wordt landelijk ruchtbaarheid aan gegeven en dan lopen we mee. We doen mee en ook via social media zullen we daar aandacht voor vragen. Voor de kosten krijgen we vanuit het rijk een extra vergoeding voor het coronaproof inrichten van stembureaus. Dat in ieder geval. Een deel is al in de septembercircularie opgenomen dus er is al een bedrag beschikbaar gesteld. Dat is dan bijvoorbeeld voor wanneer een gemeente andere locaties zou moeten huren dan die normaal gebruikt worden omdat die niet geschikt zijn, maar ook voor maatregelen als spatschermen en desinfecterende doekjes en dergelijke. Voor briefstemmen en early voting komt misschien ook nog een bijdrage, maar dat is nog in onderzoek en daar horen we nog over. Dus eigenlijk is de motie overbodig maar ik zou ook kunnen zeggen 'we omarmen hem'. Het is maar net hoe u dat wilt interpreteren.

Dan heeft Mijn Partij gerefereerd aan de door hen ingediende artikel 42-vragen over de wettelijke en niet-wettelijke taken van de gemeente en het inzicht daarin. Daar werken we al aan vanaf de dag dat de heer Van Lier deze vragen heeft ingediend. Er is ook een aantal keer contact geweest tussen ambtelijke vertegenwoordiging en de indiener van de vraag. Het is wel een omvangrijke klus om een goed overzicht te maken. We zijn er op een haar na mee klaar en dan volgt de beantwoording van deze artikel 42-vragen via de gebruikelijke route en dan kunnen ook alle raadsleden daar kennis van nemen. Dat volgt.

Het CDA heeft een vraag gesteld over digitale...

De heer **Roeling**: Laat ik het voorzichtig uitdrukken, maar dit loopt al een tijdje. De ene keer krijgen we een waslijst aan producten met de opmerking 'er zit heel veel tijd in'. Ja, dat geloven we. Daarom heb ik gisteren ook gezegd 'op de een of andere manier weten we elkaar niet te vinden'. Totdat wij een vrij simpele notitie tegenkwamen van de gemeente Reusel-De Mierden – inmiddels hebben alle raadsleden een exemplaar daarvan – waarin heel simpel uiteen wordt gezet wat wettelijke taken zijn en wat niet en wat voor mogelijke gevolgen dat kan hebben voor de gemeente, in dit geval dan voor Midden-Delfland. Het lijkt ons een goed idee om dat als uitgangspunt te nemen en op basis van dat document een document op te stellen dat gebaseerd is op de gemeente Midden-Delfland. Ik denk dat we daar als raad veel verder mee komen dan dat we weer twintig kantjes aan producten krijgen. Is het college het met ons eens dat dat een goed uitgangspunt zou zijn? Dan zorg ik dat u vanavond nog dat document tot uw beschikking heeft.

Wethouder **Smit**: Het zou zonde zijn als we nu al het ambtelijke werk dat inmiddels is verzet, ook in overleg met een van de raadsleden, helemaal aan de kant zouden schuiven. Het is natuurlijk wel zinvol... Om dit even te duiden, er is meerdere malen contact geweest omdat niet helemaal duidelijk werd wat de wens van Mijn Partij! precies was. Dus op welk niveau en in welke richting moesten we die beantwoording nu leveren? Zo is inderdaad eerst gesproken over een productendienstencatalogus. Dat zijn inderdaad meer dan 4000 producten dus dat levert niet zo heel veel op. Dus we hebben getracht een andere invulling daaraan te geven in overleg. Er ligt straks een bruikbaar document. Dus de heer Roeling hoeft niet bang te zijn dat er een lijst met 5000 producten uitrolt.

De heer **Roeling**: Het gaat om dienstverlening, om diensten, het gaat niet om alle producten die daar weer onder vallen. Dat is heel goed en heel duidelijk met de medewerker gedeeld. Dan kom je vanzelf in een oerwoud aan regeltjes en dingen die daar weer onder hangen. Het gaat om de

dienstverlening en we hebben vorig jaar al gevraagd: maak nu eens inzichtelijk welke diensten we verlenen? Dan kunnen we vervolgens als raad zeggen 'o, doen we dat ook? Misschien is dat overbodig'. Nu hebben we weer een begroting gemist omdat we elkaar niet kunnen vinden. Dat vind ik bijzonder jammer omdat dat weer een gemiste kans is. Vorig jaar hebben we die kans gemist, dit jaar hebben we die kans gemist. Dus nog eenmaal: bent u bereid om op basis van het document dat we gisteren aan eenieder hebben gestuurd, dat product te leveren over dienstverlening in Midden-Delfland? Vervolgens kunnen we als raad van mening verschillen over wat we wel of niet moeten doen, maar doen we het in ieder geval op een niveau waar we spreken van dienstverlening.

Wethouder **Smit**: Het werkt zo, Mijn Partij! heeft vragen gesteld en die gaan we beantwoorden en als die niet naar tevredenheid beantwoord zijn, kan de raad daar weer opnieuw iets van vinden. Het zou misschien wel een idee zijn om het overzicht dat de heer Roeling aanhaalt dan daarbij te voegen zodat voor iedereen duidelijk is of daar veel licht tussen zit en of je dat makkelijk opeenhoopt of dat dat heel iets anders is. Want ik heb de heer Roeling gisteravond ook een lijstje horen opnoemen waar bijvoorbeeld ook de openbare straatverlichting in zat, daar denk ik niet direct aan als je het hebt over een lijstje met dienstverlening. Dus het is best een beetje ingewikkeld. Dus we gaan die vraag goed beantwoorden en daarna zien we wel, maar dan kan een inschatting worden gemaakt of dat een passend antwoord is of niet.

Het CDA heeft een vraag gesteld over de digitale uitgifte van het rijbewijs. Die pilot volgen we al langer en de bedoeling van de digitale aanvraag van het rijbewijs is natuurlijk eigenlijk om het voor inwoners makkelijker te maken om een rijbewijs aan te vragen, juist ook buiten de openingstijden van het gemeentehuis. En volgens de huidige pilot of regelgeving is het er nog niet makkelijker op geworden. Dat heeft ermee te maken dat de aanvraag begint bij een door de RDW erkende fotograaf want die moet de foto maken en constateren dat dit ook echt de persoon is die het rijbewijs aanvraagt. En die fotografen zijn nu alleen nog maar in Den Haag of Rotterdam, dus dan schiet je er niet veel mee op, als je naar de fotograaf in Rotterdam moet, of hier naar het gemeentehuis. Je moet natuurlijk ook een beetje digitaal vaardig zijn om dat te kunnen aanvragen dus we blijven het volgen. We denken wel dat als onze buurgemeenten, bijvoorbeeld Maassluis, of Delft of Westland, hiertoe overgaan, daar dan ook door de RDW erkende fotografen aan het werk gaan. Dan wordt de afstand wat korter. Dan zou het misschien voor onze inwoners ook goed zijn om daar ook invulling aan te geven. Dus we blijven het volgen en zodra het voor ons opportuun wordt, willen we daar weer bij aanhaken.

Dan het tweede thema, dat gaat over het landelijk gebied, het buitengebied. Meerdere fracties hebben of in de eerste, of in de tweede termijn het belang onderstreept van het beschermen en het ontwikkelen van ons groene landschap en het Bijzonder Provinciaal Landschap waar we als geheel onderdeel van uitmaken en dat onderschrijven we uiteraard. Het CDA vroeg daarbij naar het proces om te komen tot een nieuwe Gebiedsvisie 2040 en of we daarmee aan de slag gaan en dat gaan we inderdaad. Wellicht kunnen we daar al wat over zeggen bij de tussenevaluatie van het Uitvoeringsprogramma Gebiedsvisie 2025 dat begin volgend jaar aan bod komt. Maar dat gaan we oppakken.

Een aantal fracties onderstreept ook het belang van onze agrarische sector als economische drager van het groene buitengebied. Zonder boeren geen Midden-Delfland. Dat onderstrepen we nog steeds en met het programma Duurzaam Boer Blijven werken we natuurlijk al jaren aan het behoud van het landschap, maar juist ook aan het behoud van die economisch vitale melkveehouderijsector in ons gebied. Het CDA noemt daarbij het studieprogramma Kringlooplandbouw. Dat doen we al tien jaar en daar boeken onze boeren ook heel goede resultaten mee. En toen het ministerie van LNV de nieuwe visie op landbouw presenteerde en kringlooplandbouw de norm zou moeten worden en zei 'die koe hoort in de wei', dachten we natuurlijk ook 'het lijkt wel of het over Midden-Delfland gaat want dat doen we hier al'. We hebben toen ook contact gezocht met LNV en er was ook sprake van dat er bij de presentatie van het realisatieplan LNV, dat eigenlijk een vervolg is, een soort uitvoeringsprogramma van die visie, een bezoek zou plaatsvinden aan een melkveehouderij in Midden-Delfland als onderdeel van een soort tour door het land van minister Schouten. Maar op het laatste moment is dat niet doorgegaan omdat LNV toch in wat kleiner gezelschap op het ministerie wilde presenteren. Maar we hebben wel contact gehouden en ambtenaren zijn ook aanwezig geweest bijvoorbeeld bij de start van ons kringlooplandbouwseizoen en inmiddels is er een afspraak met een aantal hoge ambtenaren van het ministerie van LNV waar ik ook bij zal zijn en ook een aantal andere mensen uit de Gebiedstafel

om te vertellen over Midden-Delfland en wat we hier allemaal doen. Het is wel mijn indruk dat LNV zelf nog wat zoekend is naar hoe ze precies invulling moeten geven aan die nieuwe visie en dat realisatieprogramma. Ze zijn daarom soms wat terughoudend in contacten leggen, maar daarbij speelt ook mee dat zij zich met name richten op de gebieden waar de echt grote uitdagingen liggen, ook als het gaat om stikstofproblematiek. Dus dan zit je toch meer in het oosten van het land, bij de echt intensieve veehouderij. Dat is niet per se de melkveehouderij. We komen wel langzaam in beeld. Ik heb de indruk dat het goed is niet te veel te pushen, maar vooral te verleiden en ervoor te zorgen dat ook andere partners het verhaal van Midden-Delfland blijven vertellen, en dan denk ik aan Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, partijen die wel indruk maken en die ook met ons in de Gebiedstafel zitten en daar een beetje de lobby van Midden-Delfland invulling blijven geven. Dus op de vraag 'bent u bereid om met LNV in gesprek te gaan?' Ja, dat staat dus ook in de steigers.

Er wordt ook gesproken over een beter verdienmodel voor de boeren. Het is natuurlijk ontzettend belangrijk voor de duurzame ontwikkeling van deze sector. En ook daar blijven we ons voor inzetten. We werken al langer aan een stapeling van beloningen door onze boeren die deelnemen aan het kringlooplandbouwprogramma een beloning te geven voor hun duurzaamheidsprestaties. Dan gaat het bijvoorbeeld om het verminderen van de ammoniakuitstoot, stikstofbodemoverschot of broeikasgassen. Als ze daar goed op scoren, krijgen ze daar een financiële vergoeding voor en we werken eraan meer partners achter dat systeem te krijgen, bijvoorbeeld met Friesland Campina. De boeren krijgen een iets hogere prijs voor de melk als ze het goed doen. En we zijn ook in gesprek met het waterschap, het Hoogheemraadschap van Delfland, want als boeren het goed doen op die indicatoren, betekent dat ook iets voor de waterkwaliteit bijvoorbeeld. Dus dan zou Delfland wellicht ook een bijdrage kunnen leveren. En ook met Natuurmonumenten zijn we in gesprek om bijvoorbeeld te kijken naar de indicator 'natuur en landschap' en te vragen: als boeren goed scoren daarop, zouden jullie dan ook een bijdrage kunnen leveren bijvoorbeeld vanuit de gedachte dat er dan meer biodiversiteit wordt bereikt door die boer? Je ziet in het land wel dat er meer wordt gezocht naar doelgestuurd, in plaats van maatregelgestuurd werken. Dus meer kijken naar bepaalde kpi's, hoe scoren die boeren op bepaalde indicatoren? Het maakt niet uit hoe ze daar komen, maar als ze het goed doen, wordt het beloond. Er moet ook een beloning uit de markt komen, dat gaf het CDA ook al aan. Dus je zou willen dat consumenten meer betalen voor een product dat op een verantwoorde manier is gemaakt. Dat is een heel moeilijk krachtenveld. Daar werken we wel aan. Een van de dingen die je kunt doen, is het verkorten van de ketens en daar zetten we ook op in. Dus de afzet dichterbij waar het product wordt gemaakt, dat mensen die Delflandse Hoevemelk kopen, of vlees van de Delflandse Vleesmeesters en weten 'dit is een goed product dat wordt gemaakt in Midden-Delfland en daarom ben ik bereid om er iets meer voor te betalen'. Dat ondersteunen we. Er wordt een streekcoöperatie opgericht en daar zijn we als gemeente bij betrokken. Ook vanuit het Groenfonds is hier een subsidieregeling voor gemaakt, voor ideeën en om ondernemers die naar de stad willen afzetten te helpen met een eenmalige subsidie om net even iets te kunnen doen. Met PUUUR besteden we er natuurlijk ook aandacht aan. Beloningen voor groene diensten krijgen onze boeren ook al jaren en dat zetten we natuurlijk voort. Dan moet je denken aan weidevogelbeheer. Daar krijgen boeren natuurlijk ook geld voor. Of educatie van schoolklassen op de boerderij en het toestaan van wandelpaden over hun grond. Ook dat wordt uit het Groenfonds gefinancierd. En waar we heel graag aan zouden willen werken, is boeren meer collectief organiseren om onze gemeentegronden, maar ook grotere delen van recreatiegebieden binnen het CBG te gaan beheren. Daar zijn we ook in overleg over met Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten om te kijken 'kunnen we daar met elkaar inhoud aan geven en wordt het dan bijvoorbeeld mogelijk voor het CBG en Staatsbosbeheer om dat groenbeheer lokaal aan te besteden en wat is daar voor nodig?'

Dus eigenlijk zijn we op allerlei vlakken bezig met een soort duurzame systeemverandering. Een stapeling van beloning want je wilt dat boeren die het goed doen en die diensten leveren daar ook voor betaald krijgen zodat het aantrekkelijk wordt om dat te doen en het ook financieel aantrekkelijk is. Daarin ben ik het eens met een aantal fracties dat dat benoemt, hoe duurzamer die transitie in landbouw in dit gebied kan plaatsvinden, hoe meer boeren een betere boterham kunnen verdienen door de goede dingen te doen, hoe beter dat is voor Midden-Delfland op de langere termijn om het buitengebied zo groen te houden als het nu is.

De heer **Roeling**: De wethouder heeft een vraag overgeslagen over de Bomenlijst. Daarvan hebben we gisteren gezegd 'het is bijzonder frustrerend voor de vrijwilligers die de vrije tijd en

energie steken in het opstellen van de Bomenlijst – ze gaan op pad en ze beschrijven het en inventariseren et cetera – dat ze nu al jaren aan het lijntje worden gehouden door de wethouder'. Nu hebben we weer een nieuwe smoes gehoord 'dat wordt ondergebracht in de Omgevingswet'. Maar de Omgevingswet is een vergunningsstelsel en daar heb je onderlinge verbanden en dat proberen we dan weg te nemen, maar onze bomen zijn onze bomen. Dat je die Bomenlijst vervolgens onderbrengt in een vergunningsstelsel, daar ontkom je niet aan, maar het gaat om die Bomenlijst. Dus ik heb gevraagd: hoe zit het met het geweten van wethouder Smit als ze die mensen zo lang aan het lijntje houdt en niets van zich laat horen en dan nu weer komt richting de raad met 'maar over een paar jaar hangen we het onder de Omgevingswet'? Dat is hier niet van toepassing.

Wethouder **Smit**: We hebben inderdaad dit onderwerp al een paar keer aan de orde gehad en toen heb ik ook al uitgelegd dat de bomen belangrijk zijn en op dit moment zijn alle bomen in het buitengebied beschermd. Dus dat is goed. Met de organisaties die zich hiermee bezig houden, heb ik al gesproken. Daar heb ik ook gezegd dat het natuurlijk vervelend is als mensen zich ergens voor inspannen en het resultaat dan op zich laat wachten. Dat wil niet zeggen dat de inspanning op zichzelf tevergeefs is geweest want dat is natuurlijk niet zo, maar ik heb ook al aangegeven: het is een enorme klus. Ik heb zojuist ook al iets gezegd over de uitdagingen waar onze organisatie de afgelopen periode voor heeft gestaan en dat heeft niet onze prioriteit gehad. Daar kunt u iets van vinden, maar dat is hoe het is. Op dit moment zijn alle bomen beschermd in het buitengebied en ik heb contact met deze organisaties en dat is gewoon goed. Natuurlijk zijn mensen teleurgesteld dat het resultaat op zich laat wachten, maar het resultaat gaat komen, niet in de Omgevingswet, maar wel in de omgevingsvisie.

De heer **Roeling**: Wethouder Smit zegt 'alle bomen zijn beschermd', waarom dan een Bomenlijst? Er moet toch verschil zijn tussen APV en de Bomenlijst?

Wethouder **Smit**: De oorsprong van dit voorstel ligt in het verminderen van regeldruk. Daar ging het om. Dus dat mensen die een niet-beeldbepalende boom in hun achtertuin zouden willen kappen, daar een vergunning voor moeten aanvragen terwijl de meerwaarde van de aanvraag en afhandeling van die vergunning eigenlijk nihil is. Daar ligt de oorsprong van dit initiatief 'laten we dan bepalen voor welke bomen wel een vergunning aangevraagd moet worden, want dan geldt voor heel veel bomen dat daar geen vergunning voor hoeft te worden gevraagd en dus geen ambtelijke bemoeienis nodig is en dat die burger gewoon die boom kan omzagen'. Dat was de bedoeling.

Mevrouw **Snethlage**: ik had nog geen antwoord van het college over het verzoek dat we van veel mensen horen die in het buitengebied recreëren, over de mogelijkheid tot plaatsen van meer bankjes en of ze dat mee kan nemen naar het Bijzonder Provinciaal Landschap om te kijken of het dan beter toepasbaar en makkelijker zou kunnen worden want dat gaan we natuurlijk niet allemaal zelf doen. Kunt u daar nog antwoord op geven?

Wethouder **Smit**: Dit haakt een beetje aan recreatie en toegankelijkheid van het Bijzonder Provinciaal Landschap en daar hebben collega Ten Have en ik vaak overleg over omdat het toch een beetje in elkaar haakt. We hebben dat zo opgevat dat we zelf bij het verbeteren van het recreatief routenetwerk meteen ook kijken als er werkzaamheden plaatsvinden 'kunnen we daar dan meteen een bankje bij plaatsen?' Dat zijn de kosten vaak niet, zeker als je toch aan de slag gaat en het is een goed punt. Dat nemen we graag over.

Wethouder **Renzen**: Allereerst wil ik mijn dank uitspreken aan de raad voor de bijdrage aan de voorliggende begroting. Midden-Delfland is een gemeente waarin inwoners met elkaar een gemeenschap vormen en waarin persoonlijk contact en betrokkenheid ontzettend belangrijk is. Die betrokkenheid zien we in de buurten en de dorpen, die zien we bij scholen en verenigingen en die zien we bij culturele organisaties. Een belangrijk onderdeel van onze gemeenschap is dan ook de cultuur. Onze cultuurhistorie is uniek, bijzonder en waardevol. En ons bruisende verenigingsleven zorgt voor vitaliteit. Dit maakt Midden-Delfland tot een prettige gemeente waar je goed kunt leven en goed kunt wonen. Als college hebben we gezegd dat we de kwaliteiten willen behouden en versterken door 700 woningen te realiseren en de drie centrumplannen verder uit te werken. Daar

zit natuurlijk ook gelijk het spanningsveld want we willen woningen bijbouwen, maar wel met behoud van onze dorpse identiteit en met behoud van ons Bijzonder Provinciaal Landschap. En dat Bijzonder Provinciaal Landschap ligt om onze dorpen heen en dat betekent dat we ervoor kiezen om alleen binnenstedelijk woningen toe te voegen en geen uitleglocaties buiten de dorpen te hebben voor woningbouw. Dat is ook de reden waarom we als college nog steeds geen voorstander zijn van bebouwing op het vrachtwagenparkeerterrein.

Dan kom ik op de motie van Mijn Partij! over bouwen op het vrachtwagenparkeerterrein. We vinden dat we als we onderzoeken doen voor woningbouw op deze locatie, een psychologische bouwgrens overschrijden. De parkeerplaats is misschien geen gewenste of goede functie voor een aantal onder ons, maar dat rechtvaardigt sowieso niet dat we woningbouw gaan realiseren in onze groene buffer, ons Bijzonder Provinciaal Landschap. Dit landschap hebben we zelf aangedragen bij de provincie en de andere overheidspartners. We verwachten ook niet dat als we überhaupt zouden proberen daar te gaan bouwen, daar begrip voor zou zijn en het past onzes inziens niet in de specifieke opdracht die de gemeente Midden-Delfland heeft ter bescherming van het landschap.

De heer **Roeling**: De wethouder geeft een kader aan, kan ze ook aangeven hoe ze binnen dat kader aan die 700 woningen gaat komen tussen nu en pak 'm beet anderhalf jaar?

Wethouder **Renzen**: Ik kom daar natuurlijk zo op want dat is een belangrijk punt en dat hebben we ook zelf als college aangegeven. We vinden het heel belangrijk dat we 700 woningen erbij realiseren maar we zeggen tegelijkertijd dat daarmee een spanningsveld ontstaat met ons Bijzonder Provinciaal Landschap. En als je, beetje bij beetje, een stukje van dat landschap gebruikt om daar woningen te bouwen, zijn we bang dat dat precedentwerking heeft en dat je dan dus uiteindelijk toewerkt naar helemaal geen landschap meer.

De heer **Roeling**: Hoe zou de wethouder dan de Schipluidense Zuidrand willen omschrijven? Daar zijn we ook naar de provincie gegaan. Dat was een Kroonjuweel, et cetera, et cetera, maar we gaan daar toch bouwen. Daar ontstaat een beetje een discrepantie, hoe kan dat dan wel?

Wethouder **Renzen**: Ja, dat is natuurlijk het spanningsveld waar ik het over heb. Dat spanningsveld zien wij. Wij hebben de opdracht om goed te zorgen voor dat Bijzonder Provinciaal Landschap en zo kijkt de provincie daar ook tegenaan. We hebben ook wel wat hobbels moeten nemen om te kunnen bouwen op de Zuidrand. En als je kijkt naar de dorpen Schipluiden, Maasland en Den Hoorn en hoe ze oorspronkelijk waren, zijn ze natuurlijk ook gegroeid in omvang. Dat spanningsveld is er natuurlijk altijd en in dat spanningsveld proberen we desondanks 700 woningen toe te voegen.

Dan kom ik op mijn volgende punt, daar is de heer Roeling nieuwsgierig naar en ik denk de andere raadsleden ook, want waar bouwen we dan wel? We hebben een paar besloten commissievergaderingen daarover gehad, maar op dit moment realiseren we deze periode ongeveer 224 woningen. Daarin wil ik benoemen dat we er 160 zullen realiseren bij De Kreek, 13 bij de Zuidrand, Maaslandse Dam 11 woningen en daarnaast hebben we nog wat kleinere projecten en losse woningen verspreid over de gemeente, samen ook nog 40 woningen.

De heer **Roeling**: Het wordt nu misschien een juridisch verhaal, maar het bestemmingsplan van De Kreek was al onherroepelijk voordat dit college aantrad, met andere woorden, er was toen al een bouwweg en er was toen al sprake van woningen. Dan kun je die toch niet meenemen in de 700 die dit college dan claimt? Anders kunnen we nog wel wat langer teruggaan en dan zeggen 'weet je nog, twintig jaar geleden hebben we daar ook nog wat gebouwd'. Dan komen we wel aan die 700. Dus ook daarbij de vraag: wat zijn de principes van dit college als het gaat om De Kreek, in dit geval, maar misschien zijn er nog wel een paar te bedenken, dat dat wordt meegenomen in die 700 woningen terwijl dat juridisch al lang afgehandeld was en er feitelijk juridisch al sprake was van woningen op De Kreek? Graag daar het kader van.

Wethouder **Renzen**: Het college heeft er nooit een geheim van gemaakt dat we die woningen ook meetellen en dat komt omdat ze wel degelijk in deze periode zijn gebouwd. Als je als college zegt 'we tellen alleen de woningen mee die we bouwen' en de heer Roeling geeft aan 'die mogen we niet meetellen want daar zijn de plannen al voor gemaakt' en vervolgens maken we plannen voor woningen die dan de volgende collegeperiode of die daarna worden gebouwd, en die zouden we

dan ook niet mee mogen tellen, dan zouden we nooit woningen bijbouwen. We hebben willen aangeven met de stelling dat we 700 woningen gaan bouwen dat we een heel stevige ambitie hebben willen neerzetten. En aan die ambitie werken we iedere dag. Dat betekent dat de bouwplannen die er al waren voortgang moeten hebben in deze periode en dat we erachteraan zitten om die woningen zo snel mogelijk en zo goed mogelijk voor de juiste doelgroep te realiseren. Dus dat dan ook echt de sleutel kan worden overgedragen aan de bewoners. Daar werken we iedere dag aan en daarnaast willen we natuurlijk nog woningen erbij realiseren want ook daar werken we aan. Met enige bijsturing willen we nog sowieso 259 woningen erbij realiseren en dan heb ik het bijvoorbeeld over Keenenburg V fase 2. Voordat de heer Roeling weer interrumpeert: we hebben daar mogelijk gemaakt dat er een onherroepelijk bestemmingsplan en exploitatieplan ligt. Voor 44 woningen. En dan hebben we in Schipluiden ook de hofjeswoningen en bij de Rabobank, de optopping boven de Albert Heijn, het Jeugdhuis. De raad heeft vrij recent een bestemmingsplan daarvoor vastgelegd. Daarmee wordt het mogelijk om 55 woningen in het centrum van Schipluiden toe te voegen. In Maasland op de locatie van De Magneet gaan we 18 woningen bouwen. Centrumplan van Maasland, eerste fase. Deze raad heeft een startnotitie vastgesteld die moet leiden tot het bestemmingsplan, met 8 appartementen. En deze maand, afgelopen commissievergadering heeft het college aan deze raad een gebiedspaspoort voor de Maaslandse Zoom voorgelegd. We kunnen daar 80 woningen bouwen. Als dat gebiedspaspoort door deze raad wordt vastgesteld, wordt daar een bestemmingsplan op geschreven. Kortom, ik vind dat we wel degelijk voortgang maken.

De heer **Roeling**: Een belangstellende vraag. Die gebiedspaspoorten, daar had ik eigenlijk nog nooit eerder van gehoord, maar hoe moeten we dat zien? Is dat een paspoort om aan de provincie aan te geven 'mogen we met dit paspoort het buitengebied in?' Anders zou je kunnen denken aan een bestemmingsplan want nu is het paspoort en dan bestemmingsplanprocedure. Daar ben ik gewoon nieuwsgierig naar.

Wethouder **Renzen**: Ik kan hier heel uitgebreid op ingaan, maar we hebben een informatiebijeenkomst hierover gehad en we hebben een hele commissievergadering hierover gevoerd. Daarin is het gebiedspaspoort uitgebreid gepresenteerd en uitgelegd en er zijn technische vragen over gesteld en daar is antwoord op gegeven. Het gebiedspaspoort doen we als iets extra's, namelijk helemaal aan de voorkant, met participatie van de omwonenden en stakeholders, zodat we vooraf aan een projectontwikkelaar kunnen meegeven welke kaders we belangrijk vinden. Dat doen we met een gebiedspaspoort. Vervolgens gaat de procedure lopen. Er moet een stedenbouwkundig plan worden geschreven, er moet een beeldkwaliteitsplan worden geschreven en dat wordt vastgesteld door de raad en daarna wordt er pas een bestemmingsplan geschreven. Dan ga ik verder met mijn verhaal. Dus deze periode bouwen we 224 woningen en daar komen met enige bijsturing nog 259 woningen bij en dan zijn we daarnaast nog bezig met uiterst zachte plannen voor ongeveer 77 woningen die mogelijk nog kunnen worden toegevoegd. Dat is uiterst lastig want het gaat altijd om locaties die niet in eigendom zijn van de gemeente Midden-Delfland dus je hebt dan te maken met particuliere eigenaren die natuurlijk wel mee moeten willen werken. Dan kom ik bij het antwoord op de vraag 'waarom duurt het zo lang?' Inwoners vragen zich altijd af: we willen bouwen en we zeggen dat we dat willen maar waarom duurt het dan zo lang en waarom doen we het niet sneller? Het realiseren van nieuwbouw is altijd een langdurig proces en de doorlooptijd van procedures kunnen we niet altijd inkorten aangezien ze wel zorgvuldig binnen de wettelijke kaders moeten plaatsvinden. We moeten zorgdragen voor participatie, inpassing in de dorpen en het overleg met de eigenaren van de grondpositie voeren en die zaken kosten tijd. De planning loopt hierdoor per definitie door in opeenvolgende raadsperiodes en in de praktijk is er meestal sprake van een particuliere grondpositie waarbij we werken vanuit een beleidskader dat is gebaseerd op vrijwillige meewerking. In de situatie dat we niet tot overeenstemming kunnen komen, ontstaat vertraging in de planning waarbij de keuzes grofweg beperkt zijn tot of onteigening of met een zachte planning doorgaan voor realisatie van de woningbouw in de dorpen. Dat laatste is onze grondhouding en daar kiezen we meestal voor. Er zijn ook vragen gesteld met betrekking tot De Hoornbloem en daar zijn ook opmerkingen over gemaakt. Het uitgangspunt van het college is dat bij de voorgenomen herontwikkeling de Hoornse verenigingen sowieso een plek houden in Den Hoorn, ofwel binnen deze ontwikkeling dan wel op een alternatieve locatie. Doordat in de huidige situatie inwoners van Den Hoorn en Delft onderling gebruikmaken van elkaars voorzieningen, zien we kansen. We hebben de ambities om te komen

tot een integrale herontwikkeling van het gebied rond De Hoornbloem en het gezondheidscentrum. Het doel daarvan is te komen tot een adequate huisvesting van de benodigde maatschappelijke voorzieningen, ik noem even speciaal de huisartsen. We verwachten met de herontwikkeling van De Hoornbloem en het gezondheidscentrum een toegevoegde waarde te kunnen bieden aan een sterk centrum van Den Hoorn. En tegelijkertijd zien we het als een kans om de maatschappelijke opgave rond de huisvesting van zorg, maar ook voor woningbouw aan te pakken.

Dan wil ik wat zeggen over de motie We bouwen de juiste woningen. Deze motie bevat een aantal overwegingen en aannames. De overwegingen bevatten aannames die niet altijd onderbouwd zijn en op zijn minst wel wat nuancering behoeven. Bijvoorbeeld de stelling dat er meer mensen van buiten komen als er meer woningen tegelijkertijd te koop gezet worden. Ik kan me voorstellen dat als we locaties hebben waar we bijvoorbeeld wijken van tot 4000 woningen zouden bouwen, het zinvol is om dat pluksgewijs aan te bieden en niet in een keer. Het gaat in onze gemeente daarentegen om kleinere locaties. De grootste is misschien De Kreek geweest en ook daar heb je eigenlijk verschillende fases van oplevering gehad.

Mevrouw **Snethlage**: De Kreek is in fases gedaan en met andere delen van Look-West is dat niet gebeurd en ik zou graag willen weten van het college welk percentage inwoners doorgestroomd is naar dit soort locaties.

Wethouder **Renzen**: Dat is natuurlijk een heel technische vraag en Look-West is ook niet de meest recente woningbouwlocatie. Dus als mevrouw Snethlage dat nog een keer wil weten, zal ik daar schriftelijk op terugkomen maar... Tenzij ze het antwoord al weet en hier een politiek punt van wil maken. In ieder geval, als we het hebben over bijvoorbeeld de tachtig woningen die we graag willen realiseren aan de Maaslandse Zoom, adviseer ik u niet om dat dan bijvoorbeeld in porties van twintig woningen te bouwen want dat betekent ook dat omwonenden heel veel langer overlast hebben van die bouwactiviteiten en daarnaast is het natuurlijk veel kostbaarder om op dit manier te bouwen.

De heer **Roeling**: Is het geen idee om gefaseerd te verkopen, maar niet gefaseerd te bouwen? Met andere woorden, dat je die bouwoverlast in een keer hebt, maar dat je wel gefaseerd verkoopt?

Wethouder **Renzen**: Natuurlijk is dat een goed idee en daar ga ik ook zeker naar vragen. Ik denk dat we allemaal weten dat het voor het behoud van de vitaliteit van de dorpen belangrijk is dat onze jongeren en onze eigen inwoners, de jonge opstroomende gezinnen kunnen behouden voor de gemeente. Dat is belangrijk voor de scholen, maar ook voor de verenigingen en de culturele organisaties. Ik wil dat nog maar eens benadrukken. Dat is ook de reden dat we woningen willen toevoegen, juist om die mensen te behouden.

De heer **Van der Eijk**: Ik maak me wel een beetje zorgen, want we willen betaalbare woningen en dan zegt de wethouder 'ik vind het prima als ze dan in een keer gebouwd worden', maar dan is er wel bouwrente en die zal toch opgehoest moeten worden en dan zie ik toch de betaalbaarheid met grote stappen achteruitgaan. Dus ik vraag de wethouder daar wel heel voorzichtig mee te zijn.

Wethouder **Renzen**: De heer Van der Eijk duidt ook het spanningsveld; we willen ook zo voordelig mogelijk bouwen en zo goed mogelijk bouwen voor de juiste doelgroep. Ik heb nog niet eerder als de afgelopen dagen zoveel keer de oproep gehoord om te bouwen voor de starters in onze gemeente. Dus dat is duidelijk. En dat je daarover nadenkt wanneer je een project in de markt gaat zetten, moet meegewogen worden, maar tegelijkertijd moet het geen belemmering opleveren ten aanzien van overlast die een bouwproject geeft voor omwonenden en het moet wel betaalbaar blijven, dus het mag er niet duurder van worden.

Dan over de starters. We hebben het er heel veel over, maar wat zijn nu echte starterswoningen precies? In 2017 hebben we een enquête gehouden onder de lokale jongeren en daaruit bleek dat de meeste van onze lokale starters het liefst direct een eengezinswoning betrekken. Dat werd gisteren ook nog eens door de spreker herhaald, namelijk graag een woonkamer, twee slaapkamers. Dus een woning waar je met een jong gezinnetje eventueel in kunt. Een deel neemt genoeg met een betrekkelijk kleine woning, met twee, of slechts een slaapkamer, maar dat is een klein deel. In de door de raad vastgestelde Woonagenda staat over starters het volgende: de groep waar de gemeente het accent op legt, is doorgaans iets ouder en heeft al wat meer te

besteden dan de jonge starters. Vaak zijn het stellen of jonge gezinnen. Met deze aanscherping zijn lokale starters, daar waar het startende gezinnen betreft, prioriteit. De vraag is of de indieners van de motie nu willen afwijken van dit uitgangspunt. En welke doelgroep heeft dan bijvoorbeeld geen prioriteit?

Dan met betrekking tot senioren. De aanname dat senioren kleiner willen gaan wonen is wat kort door de bocht. De verhuisbereidheid onder deze groep is juist laag. Ook deze doelgroep hebben we uitgebreid gesproken voor het opstellen van de Woonagenda. De meeste ouderen willen juist ruim wonen, met meerdere slaapkamers, eventueel voor de (klein)kinderen en een royale buitenruimte. Het enige onderscheidend criterium voor deze doelgroep is dat ze gelijkvloers willen wonen, ze willen wonen in appartementen. Dat is opgenomen in de Woonagenda en heeft aandacht van het college.

Dan met betrekking tot de maatregelen. Niet alle woningen in een keer op de markt zoals ik al zei, dat zorgt wel voor meer en langere bouwoverlast voor omwonenden, het zorgt voor meer bouwkosten en zet daarmee de betaalbaarheid onder druk.

De heer **Roeling**: Ik heb de indruk dat wethouder Renzen van een briefje opleest want volgens mij heb ik daar net wat over gezegd; je kunt die bouwoverlast hetzelfde houden en de verkoop faseren. Volgens mij was ze het ermee eens of ze vond het een goed idee, laat ik het daarop houden. Misschien kan dat dan verwerkt worden in haar betoog.

Wethouder **Renzen**: De aantallen in Midden-Delfland zijn al klein en het effect van de lokale bewoning is daarmee niet heel overtuigend. Zoals ik net al zei, naar wat gefaseerd in de markt zetten, kan worden gekeken.

Nieuwbouwwoningen met voorrang aanbieden aan mensen die economisch of maatschappelijk verbonden zijn aan Midden-Delfland is wettelijk niet mogelijk. We proberen ontwikkelaars wel altijd te bewegen zoveel mogelijk primair lokaal te adverteren. Zo heeft bijvoorbeeld ABB op ons verzoek in De Kreek de goedkope koopwoningen lokaal verkocht.

Mevrouw **Snethlage**: Is de wethouder bekend met de Woningwet waarin staat dat bij lokale schaarste wel voorrang gegeven kan worden aan lokaal maatschappelijke en economische verbondenheid?

Wethouder **Renzen**: Dat klopt, en dat geldt voor de sociale huurwoningen. Daar is schaarste voor vastgesteld en daar geldt dus dat we regionaal 50% mogen toewijzen van alle sociale huurwoningen en de helft daarvan, die 25%, mogen we lokaal toewijzen. Dat benutten we ten volle dus ik ben daar zeker van op de hoogte en we maken daar dankbaar gebruik van.

Dan met betrekking tot de zelfbewoningsplicht. Dat doen we al voor goedkope koopwoningen. Het antispeculatiebeding bij goedkope koopwoningen gaat gepaard met een zelfbewoningsplicht. De verplichting tot zelfbewoning geldt voor de termijn van het antispeculatiebeding en daar is ook een kettingbeding voor, dus als de woning wordt doorverkocht, geldt dat ook voor de volgende bewoner. Voor middeldure of dure koopwoningen geldt dat er geen zelfbewoningsplicht of antispeculatiebeding is. Het opleggen van een dergelijke bepaling voor deze woningcategorie is juridisch niet toegestaan. De raad is hier overigens al uitgebreid over geïnformeerd want hier zijn ook raadvragen over gesteld. Dan met betrekking tot de voorraadvergunning. Deze term was niet helemaal bekend bij mij, ik ga ervan uit dat deze wordt bedoeld als verzamelnaam voor onder andere de onttrekkingsvergunning, de omzettingsvergunning en de splitsingsvergunning, et cetera. Ook hiervoor geldt dat we het al doen. Al dit soort wijzigingen in de woningvoorraad zijn bij ons al vergunningsplichtig. Met betrekking tot de erfpacht voor starterswoningen zien we als college zeker een mogelijkheid om de doelstelling die we hebben daarmee te bereiken. Dus daar ben ik positief over.

Tot slot wil ik opmerken dat niet iedereen een eenduidig beeld heeft bij de definities die wij hanteren en ik denk dat ook niet iedereen duidelijk is met welke wet- en regelgeving we nu precies te maken hebben, regionaal en lokaal. Daarom lijkt het me goed om een keer bijeen te komen met een afvaardiging van deze raad in een Werkgroep Wonen. Dus dat stel ik hierbij voor.

Dan kom ik bij de motie Ondersteuning verenigingen. De oproep sluit aan bij onze aanpak en we kunnen deze omarmen. De maatregelen tegen het coronavirus hebben ook grote gevolgen voor onze samenleving en dat geldt ook voor het verenigingsleven in onze gemeente. We zijn ons ervan bewust dat veel verenigingen hard geraakt zijn door de huidige situatie en dat er zorgen zijn bij

deze verenigingen. Onze inzet is zeker om verenigingen zo goed mogelijk te ondersteunen in deze moeilijke tijd en die ondersteuning bestaat veelal uit het informeren en het beantwoorden van vragen rond de coronamaatregelen en verenigingen actief te wijzen op de mogelijkheden van financiële ondersteuning. Zo hebben we de verenigingen ten aanzien van de financiële ondersteuning geïnformeerd over de mogelijkheid om bij de rijksoverheid een aanvraag in te dienen op grond van de regeling Tegemoetkoming Amateursportorganisaties, ook wel de TASO. Als gemeente hebben we gebruik gemaakt van de regeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties en op grond van die regeling is de huur voor de periode van 1 maart tot 1 juni kwijtgescholden, zoals de heer Ringeling al aangaf. Verder hebben we de verenigingen geïnformeerd dat de rijksoverheid amateursportverenigingen die als gevolg van de coronamaatregelen in moeilijkheden komen de mogelijkheid biedt om een bancaire lening af te sluiten tegen een lage rente. Inmiddels is bij ons bekend dat de TASO-regeling voor sportverenigingen en de TVS-regeling voor verhuur van sportaccommodaties ook voor de periode van 1 oktober tot en met 1 december zal gelden. U begrijpt, zodra we dit bericht ontvingen, hebben we dit intern meteen opgepakt en we zullen de verenigingen actief hierover benaderen en ze weer uitleggen en meenemen in de wijze waarop de subsidie daarin terecht kan komen. We doen er alles aan om de verenigingen daar waar we kunnen te ondersteunen en ook om in de gaten te houden of het goed blijft gaan.

Dan kom ik bij de motie voor kunst en cultuur. Allereerst dank voor de motie en de vraag. Het is goed om te lezen en te bemerken dat de raad het belang, de meerwaarde en de maatschappelijke betrokkenheid van onze inwoners waardeert. Het college doet dit ook en we vinden deze aspecten van kunst en cultuur belangrijk. Midden-Delfland kenmerkt zich immers door de unieke identiteit en in de volgende beantwoording wil ik u graag bijpraten langs drie lijnen; de motie, de vraag van OGP Midden-Delfland over de huidige stand van zaken betreffende de noodsteun en de cultuurvisie. Allereerst de motie. In de motie verzoekt u het college het budget behorend bij kunst, cultuur en sociale samenhang in 2020 door te schuiven naar 2021 en daarmee beschikbaar te houden voor nieuwe initiatieven passend binnen de visie en het beleid van de gemeente. We omarmen deze motie. Het college zal u en de rest van de raad vragen deze mutatie bij de vierde periodieke begrotingswijziging mee te nemen en het resterende budget van dit jaar mee te nemen naar 2021. Op die manier zijn er naast de structurele subsidies binnen de kunst en cultuursector, zoals muziek, zang, musea, historische verenigingen, volgend jaar extra financiële middelen om onze culturele organisaties en enthousiaste inwoners op een constructieve wijze te blijven ondersteunen in 2021.

Dan de vraag van de OGP Midden-Delfland over de huidige stand van zaken betreffende de noodsteun. Zoals gezegd, houden we alle communicatiekanalen nauwlettend in de gaten, ook wij hebben bij onze culturele organisaties een schade-inventarisatie gedaan. We hebben gevraagd 'kom met een opgave van wat jullie nu mislopen en welke schade jullie hebben door de coronamaatregelen'. Daar hebben we een overzicht van en we hebben een financiële bijdrage ontvangen van de provincie. We hebben een representatieve verdeling gemaakt en onze culturele organisaties zijn intussen daarover geïnformeerd dus die weten welke steun ze krijgen vanuit de provincie.

Dan de Cultuurvisie. Op 7 juli 2020 nam de raad een motie aan waarin u ertoe oproept dat de gemeente een heldere, maar passende visie voor cultuur vaststelt. We zijn hiermee aan de slag gegaan. Er is gesproken met het Cultuurplatform en bij het digitale Cultuurcafé is de conceptvisie gepresenteerd. Enthousiaste vrijwilligers zetten zich in voor cultuur in deze gemeente en we zijn nu bezig om de laatste hand te leggen aan de visie en we komen binnenkort daarmee bij u terug. Op deze manier hoop ik dat we met het vaststellen van een visie duidelijkheid en helderheid kunnen scheppen over wat er mogelijk is in 2021.

De heer **Zwaard**: Ik hoor de wethouder praten over een raadsinformatiebijeenkomst, maar het is mij niet helemaal duidelijk. We hebben de vraag gesteld om te kijken naar initiatieven die in Zaanstad en Rijswijk ontwikkeld zijn om te kijken om op eigen grondposities middeldure huur en koopwoningen te bouwen waardoor je dus wel aan je eigen inwoners kunt toewijzen. Is dat onderdeel van die raadsinformatiebijeenkomst? Ik heb dat niet horen zeggen.

Wethouder **Renzen**: Wat mij betreft zijn alle onderwerpen bespreekbaar in die raads werkgroep en ik denk dat het goed is om juist met de raad over dit soort zaken met elkaar van gedachten te wisselen. Ik heb wel een grote kanttekening en dat is dat we geen eigen grondposities hebben. Dat

maakt het natuurlijk heel lastig, maar ik sta open om het met u te hebben over erfpacht en ook over dit soort zaken.

(De heer Cornelissen neemt het voorzitterschap over van de burgemeester tijdens de behandeling van de portefeuille van de burgemeester.)

Burgemeester **Rodenburg**: Ik wil ingaan op twee moties die door u zijn ingediend. De eerste is de motie van D66 die gaat over een messenverbod. Vooropgesteld, we mogen ons gelukkig prijzen dat we nog niet veel incidenten hebben gehad met messen. Dat is fijn, maar u roept wel op om daar iets mee te doen, dat wil zeggen, te voorkomen dat mensen met messen op straat zijn. De motietekst richt zich met name op jongeren in een bepaalde leeftijdscategorie. Ik zal u vertellen dat we in gesprek met de politie waren ten aanzien van een algeheel messenverbod. Het gaat natuurlijk niet zozeer erom het verkopen van messen te verbieden, maar het gaat erom dat je geen messen in de openbare ruimte wilt hebben. Dan maakt het eigenlijk niet uit welke leeftijd je hebt. Dus we waren eigenlijk al aan de slag om een algeheel messenverbod in de APV op te nemen en dat doen we met de gemeenten om ons heen die in hetzelfde politiedistrict zitten. Dus de motie richt zich op een thema waarvan u al meer krijgt aangereikt dan waar u om vraagt. Dat aanreiken zal plaatsvinden in de Algemene Plaatselijke Verordening waar het college aan werkt en er zijn nog wat andere wijzigingen die op dit traject worden meegenomen. Het college hoopt dat eind van dit jaar af te hebben zodat het uw kant op komt. Dus in die zin krijgt u meer dan u vraagt.

Motie nr. 12 gaat over een passend eerbetoon voor onze wethouder Hans Horlings die zeer begaan was met de ontwikkeling van de gemeente Midden-Delfland op alle fronten en een enorme drive en heel veel passie en energie had in zijn werk voor Midden-Delfland. De motie is unaniem ondertekend en dat zegt eigenlijk al genoeg; de waardering en het eerbetoon worden breed gedragen. Het college zal ook in overleg met de familie kijken wat het meest passend is om voor Hans te doen. Natuurlijk zal dat plaatsvinden voor 31 maart, de dag dat Hans ons ontvallen is. Ik heb overigens wel contact gehad met zijn echtgenote en die had een berichtje. Dus ik stel voor dat ik dat even met u deel want ik heb het even kort met haar voorbesproken en gezegd 'we hebben hier een verzoek liggen van de gemeenteraad'. Zij zegt 'Het is voor ons een heel grote eer en een onwijs leuk idee. Als het lukt om de naam van Hans ergens aan te geven, is het ook voor Dilara heel bijzonder om haar papa's naam in Midden-Delfland te zien. Ik dank iedereen heel hartelijk dat ze voor Hans iets speciaals bedacht hebben. Succes met de begrotingsvergadering en blijf gezond. En ook de hartelijke groeten van Dilara.' Dus bij dezen zou ik zeggen, die is aanvaard en we gaan daar hard mee aan de slag.

De heer **Zwaard**: Ik heb nog een vraag die ik misschien ook aan wethouder Smit had kunnen stellen. We hebben aangegeven dat we als Midden-Delfland toch wel heel trots mogen zijn op ons gebied en het is me de laatste tijd opgevallen dat ik wel eens word aangesproken door mensen van buiten het gebied die zeggen 'jullie doen eigenlijk te weinig aan marketing, jullie laten te weinig zien dat je zo'n mooi gebied hebt waar bijzondere dingen gebeuren'. En een opmerking die ik heb gemaakt in mijn beschouwing is of u daar als college meer inzet op wilt doen om meer bekendheid te geven aan het gebied, met name buiten het gebied, omdat het opvallend is dat mensen van buiten het gebied met name aangeven 'dit is zo'n bijzonder gebied, waarom doen jullie niet meer?'

Burgemeester **Rodenburg**: U mag die vraag stellen, maar u gaf eigenlijk zelf al aan 'ik had hem ook aan wethouder Smit willen stellen'. Maar voor het college geldt eigenlijk dat we toch met een mond spreken en als het gaat om promotie van Midden-Delfland, bent u ook bij mij aan het goede adres. Natuurlijk doen we al het mogelijke om Midden-Delfland voor het voetlicht te brengen, ook gezamenlijk met andere partijen, denk ook aan PUUUR, de marketingorganisatie, maar ook aan de ondernemers die ook iedere keer Midden-Delfland promoten en de streekproducenten die niet in de laatste plaats Midden-Delfland iedere keer onder de aandacht brengen van anderen. Dus waar we dat kunnen, doen we het volgens mij, vanuit ieders portefeuillehouder hebben we wel iets dat daarop aanhaakt waaraan hard gesjouwd wordt. Dat doen we dus en hopelijk bent u ook allemaal partij in dat promoten van Midden-Delfland. Want u bent allen ook enthousiast ambassadeur dus als het gaat om de promotie, doen we dat ook met elkaar.

De heer **Vieira**: Ik had meer een mededeling, ik had inderdaad gisteren een motie voorgelegd in verband met het messenverbod en dat was een van de twee moties die de burgemeester zojuist

heeft behandeld. Omdat hij meer biedt dan deze motie vraagt, stel ik voor deze motie in te trekken.

De **voorzitter**: Bij dezen dan. En dan maakt hij geen deel meer uit van de beraadslaging. Dan kunnen we denk ik weer van stoel wisselen. Er is een schorsing aangekondigd. We moeten nog even afspreken hoe lang die gaat duren, het voorstel is twintig minuten. Kan iedereen zich daarin vinden? Prima, we schorsen tot 21.15 uur.

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. We gaan verder met de behandeling van de begroting. We hebben een schorsing gehad. Soms is het zo dat er na de schorsing ineens mensen zijn die zeggen 'ik heb nog een mededeling te doen ten aanzien van een ingediende motie'. Dan kan dat. Als u zegt 'ik trek iets in', is het handig als we dat nu vast weten.

Mevrouw **Snethlage**: Ik wilde niet zozeer wat intrekken, maar wel wat duidelijk maken over de motie Hoge Nood. Laat ik duidelijk zijn dat van de PvdA zeker in de huidige financiële situatie niet elk dorp zo'n betonnen geval hoeft, of een huisje met een toiletjuffrouw erbij. Daar hebben we natuurlijk geen van allen het geld voor dus we gaan niet voor dure oplossingen. Maar nu het probleem helder is en op het gemeentehuis bekend is, betekent dat vermoedelijk dat er nu veel beter zal worden opgelet bij openbare locaties wat de mogelijkheden zijn. Stel dat we nog een keer wat verbouwen aan een museum, dan verwacht ik dat er dan rekening mee gehouden wordt dat dat soort toiletten noodzakelijk zijn. Dus wat ons betreft, mag dan de eerste bullet bij motie 8 Hoge Nood worden doorgestreept. Als iedereen dat wil doen? Met die wijziging laten we hem gewoon staan.

De **voorzitter**: Het eerste streepje/bulletpunt gaat eruit en dan blijven er nog twee staan, dus dat is een gewijzigde motie in deze zin. Die gaan we dan in bespreking brengen. Verder niets over moties? Dan kunnen we het als volgt doen, we hebben een spreekvolgorde gekozen gisteren en misschien is het goed die wederom te hanteren. Dan kunnen we daarmee een beetje het debat dat we altijd graag willen, starten.

De heer **Van der Eijk**: Mijn voorstel zou zijn de volgorde andersom te doen.

De **voorzitter**: Het kan ook, maar zullen we het maar gewoon houden zoals we het gedaan hebben? Anders worden we heel erg duizelig. De volgorde is dus D66, dan VVD, dan ChristenUnie, PvdA, OGP Midden-Delfland, Mijn Partij! en CDA en als u elkaar intussen wat vragen wilt stellen, is daar deze ronde alle ruimte voor. Dat heet dan een raadsdebat en het college zal dat ook aanschouwen. Het woord is aan D66.

De heer **Vieira**: De toelichting van de wethouders was heel duidelijk. Daar heb ik geen verdere aanvullingen op dus ik wil gewoon naar de moties gaan en die doornemen.

Motie 1 is van ons en gaat over de Tweede Kamerverkiezingen. Ik wil het college steunen in het beleid dus ik wil de motie gewoon in stemming brengen en stem daarmee in.

Motie 2 gaat over de inhammen in het buitengebied voor fietsers. In Midden-Delfland hebben we al meer dan 50 kilometer fietspad en we hebben gisteren al onderbouwd dat er soms gevaarlijke situaties zijn. Dus ik wil die motie houden en stem daarmee in.

Motie 3. Omdat ik wil voorkomen dat we een misverstand krijgen, dat we in de regio ervoor zorgen dat er een messenverbod komt voor alles en iedereen en we in Midden-Delfland zouden zeggen 'tot de grens van zestien jaar', wil ik motie intrekken. Vandaar dat die is vervallen.

Motie 4 over het in kaart brengen van de inkomsten van het afval, daar stemmen we mee in.

Motie 5 ondersteunen we ook en hebben we mede ondertekend.

Motie 6 gaat over het bouwen van de juiste woningen. Als ik naar het betoog van wethouder Renzen luister, zegt ze 'ik wil heel graag met de raad bijeenkomen en het hebben over waar de mogelijkheden en de kansen liggen'. Er zijn de afgelopen periode al kansen geweest en we zijn ook al bijgepraat, maar ik denk dat het goed is dat dat wederom gebeurt. Maar er zit een aantal aannames in de motie waar ik moeite mee heb. Dus ik stem bij deze motie niet in.

De heer **Roeling**: Om het debat een beetje op gang te krijgen: welke aannames bedoelt de heer Vieira dan?

De heer **Vieira**: Er staat bijvoorbeeld 'veel ouderen', maar wat is veel? Is dat 10%, is dat 80%? Dat is niet onderbouwd en dan ben ik nog maar bij punt 1. En zo zijn er nog een aantal punten die niet onderbouwd zijn in deze motie en daarom vind ik hem te onduidelijk en daarom heb ik hem niet gesteund.

Mevrouw **Snethlage**: Is de heer Vieira ervan op de hoogte dat de overwegingen, overwegingen zijn en dat het feitelijk bij een motie gaat om de oproep aan het college?

De heer **Vieira**: Daar ben ik zeker van op de hoogte en als ik kijk waartoe opgeroepen wordt, zijn dat ook dingen die we al doen. Dus ik vind die motie gewoon heel onduidelijk.

Motie 7 is ingetrokken.

Motie 8 ondersteunen we. Dat gaat over de Hoge Nood.

Motie 9 Kunst en cultuur hebben we mede ondertekend dus daar stemmen we mee in.

Motie 10 Coaching voor jongeren ook.

Dan hebben we motie 11. Dat is wel een interessante motie want dat gaat over de bouwlocatie voor woningen op het vrachtwagenparkeerterrein. Als het aan D66 ligt, dat hebben we in ons verkiezingsprogramma genoemd, en eerder hier al vaker uitgesproken, gaan we in ieder geval niet in ons poldergebied bouwen. Nu hebben we het niet over de polder, maar over een vrachtwagenparkeerterrein en de vraag is dan natuurlijk: waar ligt de grens? Maar wat bij deze motie meegeleverd was, was een tekening van een tamelijk hoge flat die je vanuit de polder het uitzicht op Schipluiden ontnemt. Dat is niet het beeld dat wij hebben...

De heer **Roeling**: We hebben maar een schets rondgestuurd en daar stond geen hoogbouw op. Dat was gewoon twee woonlagen met een kap. Misschien kan toegelicht worden waar die hoogbouw vandaan komt, alles is relatief, en wat is hoog?

De heer **Vieira**: Nou goed, op de voorpagina, we kunnen hem erbij zoeken, stond echt wel een tamelijk hoogbouwachtig gebouw. Daar heeft u hem. U begint de motie met een flatgebouw van wel veertien verdiepingen hoog. Dat maakt geen beraadslaging...

Mevrouw **Snethlage**: Begrijpt de heer Vieira dat dat het reclameplaatje is van de architect, van wat hij nog meer gedaan heeft?

De heer **Roeling**: Ik kan alleen de heer Vieira adviseren zich te beperken tot de motie en de locatie en zeggen dat dat een artist impression is op de voorpagina. Maar dat heeft geen enkele betrekking op de vrachtwagenparkeerplaats. Dat is het laatste plaatje, dat is hoe het eruit zou kunnen zien. Dus beperk u tot de motie.

De heer **Vieira**: Het is Mijn Partij! die de foto bij de motie heeft toegevoegd. Dus dan snap ik de toegevoegde waarde niet. U stuurt twee pagina's waarvan een pagina met een torenhoge flat in de polder. Dan denk ik 'dat is geen meerwaarde', dan schetst u een beeld van 'hé, we kunnen hier iets heel groots creëren waar jongeren kunnen komen wonen' en dat beeld moeten we niet willen schetsen.

De heer **Roeling**: U kunt ook gewoon zeggen 'wat D66 betreft, is het gewoon politieke onwil'. Dan weten we waar u staat. Maar u nu beroepen op iets wat een bureau meelevert en dan zeggen 'dit zou een mogelijkheid kunnen zijn'... Het zou inderdaad een mogelijkheid kunnen zijn, maar niet die foto waar u het over heeft, maar die laatste foto. Dus nogmaals, bent u bereid zich te beperken tot de motie, oftewel de locatie, en zich niet te laten afleiden door wat een architect daar op papier heeft gezet?

De heer **Vieira**: Als het gaat om politieke wil, dan is die politieke wil er om woningen te bouwen voor starters en de wethouder heeft uitgebreid in besloten sessies en onder geheimhouding aangegeven over bepaalde situaties waar potentiële locaties zijn. Als we naar deze locatie kijken, hebben we eerder gezegd: op het moment dat er een provinciale weg loopt, en dat is op dit

moment zo, vinden wij dat we eerst de andere mogelijkheden moeten verkennen en dan pas later, op het moment dat die weg is omgezet naar een andere weg, altijd nog kunnen denken 'hoe is de situatie op dit moment?' Dus ik vind de situatie nu, om daar op dit moment te bouwen prematuur. Als we naar de inhoud van de motie kijken gaat het om een onderzoek dat...

De heer **Jongsma**: Ik twijfel een beetje maar ik ga deze vraag toch stellen: is de heer Vieira in de toekomst wel of niet bereid om in het buitengebied te bouwen? U kunt gewoon heel makkelijk ja of nee zeggen.

De heer **Vieira**: We willen niet dat er gebouwd wordt in het poldergebied en dit is een gebied waar je discussie over kunt hebben; is het net wel poldergebied of geen poldergebied? We zijn daar niet voor en we vinden dat we eerst andere mogelijkheden moeten verkennen. En dat maakt deze motie ook lastig, dat er wordt gezegd 'laat iemand naar die situatie kijken en formaliseren wat dat voor de gemeente betekent'. Op het moment dat je daar woningen neerzet, is dat eigenlijk een teken van 'we gaan steeds verder de polder in'. Dat is iets wat wij niet willen dus daar zijn we tegen. En op het moment dat we die motie steunen, wekken we wel de indruk dat we steeds verder de polder ingaan en dat wil D66 niet. Dus ik steun hem niet.

De heer **Van der Eijk**: Ik heb mijn gordels vast gedaan voor de vele interrupties die mij staan te wachten, als ik dat zo zie bij de voorgaande spreker.

De stembureaus, landelijk wordt daar al veel voor gedaan. De motie is in lijn daarmee en de wethouder gaf al aan dat er waarschijnlijk meer wordt gedaan dan de landelijke eisen tot nu toe lijken te zijn. Dat kunnen we steunen.

De motie over de inhammen voor de fietsers. Bij koppelkansen kan dit zeker meegenomen worden, maar zoals de motie nu voorligt, steunen we deze niet.

De motie die we zelf hebben ingediend en waarbij gelukkig meerdere indieners waren, laten we staan. Ik ben blij met de reactie van het college en de toezegging om dit serieus op de pakken om zo draagvlak te creëren voor het scheiden van afval – dat is de bottomline waar het om gaat – zodat niet wordt gemopperd dat die lasten omhooggaan, maar misschien de lasten zelfs wat worden beperkt door afval goed te scheiden.

De verenigingen komen terug in de motie van de ChristenUnie en die ondersteunt de VVD ook van harte. De lasten van deze motie komen niet direct bij de gemeente terecht en het bedrag dat de heer Ringeling daar gisteren voor schetste, valt in het niet als we kijken naar wat voor tegenvallers we soms hebben bij de jeugdzorg. En de verenigingen doen ook een vorm van jeugdzorg.

En dan motie 6, bouwen aan de juiste woningen. De wethouder gaf ook aan 'welke voorwaarden wilt u laten gaan?' Is de PvdA bijvoorbeeld bereid om de voorwaarde 30% sociaal te bouwen te laten gaan om dingen mogelijk te maken? Als in de regio weinig gebouwd wordt, blijft de druk op de woningmarkt groot en er is al uitgelegd dat we aan wettelijke regelgeving hebben te voldoen. Dus we kunnen wel zeggen 'we gaan daar onder', maar als we gewoon overruled worden door wettelijke regelgeving van hogere overheden, is dit een motie voor de Bühne en maken we mensen blij met een dode mus. Daarom steunt de VVD deze niet.

De heer **Roeling**: U heeft het over die 30%. Er staat me bij dat de VVD vorig jaar een motie heeft ingediend om eens een keer te kijken 'wat is nou een realistisch percentage?' Hoe is het met die motie afgelopen? Dat is mij even ontgaan.

De heer **Van der Eijk**: Die motie is aangenomen met steun, maar de PvdA steunde die motie niet. Er is een andere invulling gegeven aan die sociale component dus uw partij heeft die gesteund, maar er is een mede-indiener van deze motie die die motie niet gesteund heeft.

Ik ga verder met de motie Hoge Nood. Ik ben het even kwijt, maar er is een zinnetje veranderd.

De **voorzitter**: Dat was de eerste zin van het dictum, die kan worden doorgestreept.

De heer **Van der Eijk**: Ik denk dat ik hem dan wel kan steunen en dat de financiële gevolgen wel te overzien zijn.

Kunst en cultuur. Er is afgelopen jaar weinig geld uitgegeven en het restant wordt doorgeschoven. Er is beleid waardoor die achttien of zeventien aanvragen niet zijn aangenomen en dat is gewoon getoetst door de ambtenaren. We zijn best bereid dit bedrag door te schuiven naar volgend jaar,

maar er staat wel een zinnetje bij over de nieuwe beleidskaders en dat maakt het lastig, maar die beleidskaders komen wel naar de raad. We gaan er wel van uit dat die aanvragen dan wederom getoetst worden en als er dan weinig aanvragen goedgekeurd worden, is misschien of de kunst en cultuur niet vernieuwend genoeg, of ze denken 'we willen graag geld om onze hobby uit te oefenen'.

De heer **Jongsma**: Ik wil eigenlijk de heer Van der Eijk vragen of hij ook heeft gehoord dat de wethouder heeft toegezegd dat er binnenkort een nieuwe kunst- en cultuurvisie komt met duidelijke regels waarop subsidies worden toegekend. Daarmee wordt toch voorkomen dat er zomaar wat aangevraagd wordt?

De heer **Van der Eijk**: Dat heb ik ook gehoord en we zullen daar ook kritisch naar kijken, maar ik vind het ook een beetje vreemd als we eerst de kaders hebben afgesproken, en de kaders dan ineens te streng zijn, of er in het verleden te makkelijk subsidie toegekend, dat we ons daar dan weer op gaan beraden. We zullen de kaders afwachten en de plannen voor volgend jaar zullen wel getoetst worden, het is niet zomaar van 'hier heeft u een paar duizend euro, ga maar wat proberen'. Dat is niet de bedoeling.

De heer **Jongsma**: Dan wil ik de heer Van der Eijk vragen of hij deze motie wel kan steunen op het moment dat er ook kritisch getoetst blijft worden. Dan wordt er toch ook geen onnodige subsidie verstrekt? Dus dat zou dan toch een goed idee zijn om deze motie te steunen? Bent u dat met me eens?

De heer **Van der Eijk**: Dat ben ik met u eens en we steunen de motie wel, maar we blijven wel kritisch.

Dan ga ik door naar de volgende motie over de coaching voor jongeren. We vinden dat de raad hier op de stoel van de zorgverlener gaat zitten en we zijn daar niet helemaal... Dat willen we eigenlijk niet. We willen ook graag de mening van het maatschappelijk team hierover weten en de wethouder heeft voorgesteld dit in de Raadswerkgroep Sociaal Domein mee te nemen en dat willen we best doen. Maar de motie steunen we niet.

Dan de motie over bouwen op het vrachtwagenparkeerterrein. De motie vraagt om onderzoek te doen en technisch is het vast mogelijk om ergens heipalen in de grond te slaan en dan woningen te bouwen, misschien zou dat zelfs op de maan kunnen, maar de kosten van bouwen op de maan zullen wel te hoog zijn voor een starter. En daarmee kom je wel aan een politieke keuze. Er is ook een politieke opdracht aan deze gemeente gegeven en dat is het open en groen houden van Midden-Delfland. Zoals door het college aangegeven, ga je door over de N468 te gaan een soort natuurlijke grens over qua uitbreiding van het dorp, het begint dan met een vrachtwagenparkeerterrein, maar...

Mevrouw **Snethlage**: Is de heer Van der Eijk ermee bekend dat er aan de overkant van de N468 in Schipluiden al meer huizen staan en dat dit terrein niet per se als natuurgebied aan te wijzen is?

De heer **Van der Eijk**: Er staat inderdaad een stukje historische lintbebouwing daar. Mijn punt is een beetje dat je begint met die vrachtwagenparkeerplaats en er is daar een pluktuin en ik weet niet wat de verwachtingen zijn, maar Mijn Partij! zei in de eerste termijn 'er moeten schoolkinderen naartoe lopen'. Als je ergens fruitbomen redelijk onbeheerd laat staan, zijn ze als dat fruit bijna zover is om geplukt te worden volgen mij opeens helemaal leeg en wie dat fruit geplukt heeft? De dader is gevlogen. Dus de VVD heeft daar niet al te hoge verwachtingen bij. En als er dan al woningen staan op de vrachtwagenparkeerplaats is uitbreiding in die pluktuin de volgende stap en zo bouw je dus de hele polder vol en sta je niet garant voor het openhouden en groen houden van het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland. Daarbij zien we ook dat in Schipluiden drie plannen staan die bij akkoord uitgevoerd kunnen worden; de hofjeswoningen, Keenenburg V en daar kan ik zelf ook nog een opmerking over maken. Dat is in de vorige periode door de raad gegaan en daar is de ontsluiting veranderd over private grond nadat dat nog wat extra vertraging opgeleverd heeft. Daar was de VVD toen tegen maar het nieuwe college heeft gewoon de handschoen weer opgepakt en het raadsbesluit van toen gerespecteerd en is daarmee verdergegaan. Dit plan is bijna gereed voor uitvoering, en de Zuidrand ook. Dus je hebt al drie bouwplannen in Schipluiden waar dan woningen worden gecreëerd in het dorp. Een dergelijk plan

voor starters zou juist beter passen in Den Hoorn. Daar wordt veel gebouwd en die huizen zijn bijna klaar en worden bijna opgeleverd en dan moet je dat door zien te zetten naar een volgende termijn. We hebben daar in het begin van deze periode toegestaan daar Tiny Houses neer te zetten. In dat gebied heeft de gemeente meer grondposities dus het plan dat deze partijen hebben neergelegd zou misschien daar beter kunnen, maar omdat het zo specifiek gericht is op Schipluiden, stemmen we niet in met dit punt.

De heer **Roeling**: De heer Van der Eijk was net op de maan, laten we hem even terughalen naar de aarde. U herkent dit waarschijnlijk? Dit is het collegewerkprogramma en daar lezen we over het aantal woningen in Schipluiden 'we richten ons op een toename van 200 woningen/huishoudens'. Dus de heer Van der Eijk heeft zojuist drie projecten genoemd en ik begrijp ook van de wethouder dat je dat niet moet zien van vandaag tot de volgende verkiezingen, maar op tien, vijftien jaar, dus kan de heer Van der Eijk aangeven waar planvorming voor die andere woningen dan kan worden gevonden in Schipluiden?

De heer **Van der Eijk**: Ik heb gisteren in mijn tweede termijn aangegeven dat een stevige ambitie buiten de box doet denken en voor het centrumplan Schipluiden hoor ik de wethouder zeggen 'dat zijn 55 woningen, Keenenburg V ruim veertig, of 45 en de Zuidrand erbij, dan zit je over de honderd woningen', dat is dan de eerste grote helft.

De heer **Jongsma**: Mag ik dan de heer Roeling vragen: hij heeft toch ook bij een paar besprekingen gezeten waar ook nog kansrijke locaties in Schipluiden zijn besproken waar wellicht ook nog huizen te realiseren zijn, die hier niet besproken kunnen worden? Ik wil best met u een sommetje maken over hoeveel woningen dit zijn, maar u heeft toch ook bij die besloten commissies gezeten? Dus het is een beetje makkelijk om hier nu voor de Bühne te roepen dat 200 misschien niet gehaald zou worden, terwijl dan niet het hele beeld wordt gegeven. Bent u dat met mij eens?

De heer **Roeling**: Laat ik bij het begin beginnen, wat de heer Jongsma zegt 'kansrijke locaties'. Die heb ik nooit als kansrijk beoordeeld. En vanuit dat standpunt, die beleving - ik ga altijd een beetje van mezelf uit - is dat niet kansrijk anders had ik hem wel meegenomen en dan hadden we gezegd 'joh, inderdaad, weet je nog?' Dus niet kansrijk voor deze periode.

Mevrouw **Snethlage**: Is de heer Van der Eijk het met mij eens dat als we opgeteld hebben wat de wethouder daarstraks heeft genoemd, we tot 560 woningen komen en dat we er dus nog 140 missen?

De heer **Van der Eijk**: Ja, als je 700 min 560 doet is dat 140. Ja. Gisteren werd het woord populistisch genoemd door een paar mensen, ik vind dit wel makkelijk scoren voor de Bühne en zelf geen inhoud willen leveren. Dus ik wil het hierbij laten.

De heer **Roeling**: Volgens mij hebben we het nog steeds over motie 11 die een aanzienlijke bijdrage levert aan de opdracht van het college. Niet mijn opdracht. Nu leveren we een bijdrage en dan krijgen we te horen 'jullie werken niet mee'. Nee, volgens mij werkt de VVD niet mee. Dit is een unieke kans en beperk je tot de locatie. Of zeg gewoon 'politieke onwil, dat doen we niet, daar doen we niet aan mee, punt'. Maar ga niet ons verwijten, als we het nota bene hebben over motie 11 van het vrachtwagenparkeerterrein dat wij niet bijdragen aan die 700 woningen!

De heer **Zwaard**: Een vraag aan de heer Roeling, een heel korte vraag waar een heel simpel en kort antwoord op kan komen: onderschrijft u het feit dat we als gemeente het groene gebied groen willen houden en daar niet in willen bouwen? Als ik u hoor praten, dan gaat u toch een stuk groen opofferen. Wilt u in het groene gebied bouwen of niet?

De heer **Roeling**: Nee, wij willen dat niet. Het CDA wel, want dat zegt gewoon 'Kroonjuweel'? De Zuidrand van Schipluiden valt in het Kroonjuweel. 'Joh, dan pakken we dat Kroonjuweel op en dan leggen we dat ergens in Maasland neer en dan kunnen we daar gaan bouwen'. Dat is bouwen in het buitengebied! Dus kom nu niet aan met 'willen wij bouwen in het buitengebied of in het provinciaal landschap?' Dat willen we niet, maar we zien mogelijkheden om daar allerlei

ongeregeldheden op dat vrachtwagenparkeerterrein op te ruimen. Ten tweede is er niets groens aan, er is gewoon asfalt. En drie: we hebben een prangende vraag en daar hebben we gisteren nog een inspreker over gehad, naar woningen, voor starters en senioren, wat ons betreft. Dat is onze bijdrage. En dan is er al dat gekissebis over 'buitengebied'. Ik hoor net de heer Vieira zeggen 'het polderlandschap', joh, het is een grote polder hier! De Maaslandse Zoom is een polder. Misschien moeten we eens een keertje afstemmen wat de definities zijn van waar we ons mee bezig houden in plaats van dat we maar elkaar vliegen af zitten te vangen en niet bereid zijn om mee te denken en mee te werken.

De **voorzitter**: Ik ga terug naar de heer Van der Eijk want die was aan een afronding bezig.

De heer **Van der Eijk**: Dat was ik inderdaad, bij het parkeerterrein heeft de provincie waarschijnlijk ook nog een zeer dikke vinger in de pap en het zou mij niet verbazen als ze daar zeggen 'als u daar bouwt, verliest u uw bestaansrecht want u bouwt in het buitengebied'.

De heer **Roeling**: Die laatste opmerking sluit naadloos aan bij de motie, namelijk: laten we eens kijken wat de mogelijkheden zijn' en dan kom je inderdaad misschien ook bij de provincie terecht. Misschien zegt de provincie wel 'joh, haal die puist gauw weg daar en maak er wat moois van, woningen, daar hebben jullie toch zo veel behoefte aan?' Dus in die zin ondersteunt de VVD onze motie.

De heer **Van der Eijk**: Ik hoef niet het college te vragen onderzoek te doen naar dingen die ik zelf ook op kan zoeken.

De motie over Hans Horlings ondersteunen we van harte. Er is veel goeds gezegd over Hans, vanavond en eerder dit jaar en daar sta ik nog steeds achter. De woorden die onze burgemeester zojuist sprak namens zijn vrouw, ontroerden mij. Ik kijk uit naar het moment dat dit geopend wordt.

De heer **Ringeling**: Dank aan het college voor de antwoorden, ik ga gelijk over naar de moties.

Motie 1 over de stembureaus, die wordt overgenomen en dat steunen we.

Motie 2, de inhammen voor de fietsers, als die worden meegenomen in het reguliere werk, steunen we dat ook.

Motie 3 is ingetrokken.

Motie 4 over het afval beter inzichtelijk maken, dat ondersteunen we ook.

Motie 5 ondersteunen we ook, maar ik wil nog een of twee opmerkingen maken bij deze motie. We waarderen het werk dat het college doet voor de verenigingen. Dat sowieso en dat hoor ik ook terug bij de verenigingen, maar de trigger voor deze motie was een bericht van een week of drie geleden op de WOS dat de sportverenigingen in Maassluis niet ondersteund zouden worden terwijl andere verenigingen wel ondersteund worden. Toen dacht ik: dat zal ons toch niet gebeuren hier in Midden-Delfland, dat we de sportverenigingen in de kou laten staan! Dus dat was voor mij de trigger om te denken aan een motie om dit te doen. We weten dat u in de eerste golf die bijdrage van het rijk voor de sportaccommodaties heeft aangevraagd en ik ben ook blij te horen dat nu in de tweede golf die mogelijkheid ook wordt geboden.

Motie 6 is de motie over nieuw te bouwen woningen, ik denk dat de overwegingen wat scherper kunnen de volgende keer, maar de oproep om gerichter te bouwen en dat inzichtelijker te maken, ondersteunen we. En daarmee ook de motie.

Motie 7 is ingetrokken.

Motie 8 Hoge Nood, met het wegstrepen van het eerste streepje, ondersteunen we ook natuurlijk.

Motie 9 Kunst en cultuur, die ondersteunen we ook. Bij deze motie hebben we de opmerking, net als bij de motie over de verenigingen, dat je soms met relatief weinig geld veel impact kunt hebben op de samenleving. Dus dat vinden we een heel goed plan en daarom steunen we dit ook van harte.

Motie 10 ondersteunen we in het kader van preventie.

Ik ga eerst naar motie 12, die ondersteunen we volledig.

Motie 11 is de lastigste van de hele begroting omdat je komt op een spanningsveld waar we allemaal mee zitten. Een spanningsveld van aan de ene kant het gebrek aan woningen in het algemeen, maar ook vooral voor starters en aan de andere kant de vraag 'ga je in het open gebied bouwen?' Ik heb daarmee geworsteld en ik kreeg toevallig vanmiddag een appje van mijn oudste

zoon. Die valt net wel of net niet in de doelgroep. Die zei 'pap, ik ga ervan uit dat je vanavond voor die motie stemt anders hebben we een goed gesprek'. Toen dacht ik 'oké, dan moet ik hem gaan uitleggen waarom ik dan tegen zou zijn'. Maar als ik al moeite heb om jou te overtuigen vanuit jouw invalshoek van 'woningen, woningen, woningen', lijkt mij een onderzoek om zaken goed op een rij te zetten geen slecht idee, om te kijken 'hoe zet je de zaken op een rij; dus dit versus dit en dit zijn de plussen en de minnen en kun je überhaupt betaalbare woningen voor starters bouwen?' Dus gaan we de motie steunen met het idee 'laat een onderzoek de zaken twee maanden goed op een rij zetten en dan kunnen we hier in de raad er een besluit over nemen'.

De heer **Van der Eijk**: Bent u dan niet bang dat u met eenzelfde uitslag komt als we hier vanavond met de beraadslagingen voor het voetlicht brengen van wat de voors en tegens zijn van het al dan niet bouwen op het vrachtwagenparkeerterrein?

De heer **Ringeling**: Ik mag hopen dat we na twee maanden meer op papier hebben dan nu. Nu heb je alleen de discussie 'ga je in het open gebied bouwen, of ga je het zo laten als het nu is'. Terwijl het eigenlijk, zoals mevrouw Snethlage of de heer Roeling ook terecht zei, nu ook asfalt is in principe.
Dat was het wat mij betreft.

Mevrouw **Snethlage**: We hoorden een helder, mooi verhaal van de verschillende wethouders en van u natuurlijk, burgemeester. Ik loop de moties even door. Ik ben benieuwd hoe de munten eruitzien als wethouder Ten Have eindelijk mag ontsnappen van ons. Vooralsnog denk ik dat we hem houden namelijk.

Motie 1 Voldoende stembureaus tijdens de verkiezingen. Die ondersteunen we en daarbij willen we dan extra opmerken: er is op een gegeven moment in de gemeente besloten dat raadsleden niet meer in stembureaus mochten zitten. Misschien is het een optie om als er een tekort is, dat te heroverwegen.

Motie Inhammen voor fietsers in het buitengebied. Ik wil het college en de andere fracties eigenlijk hierbij oproepen om dat op dezelfde manier te beschouwen als mijn oproep voor de bankjes in het buitengebied. Op het moment dat de weg aangepakt wordt, lijkt het me heel nuttig om dat te doen.

Ik reed van de week naar 't Woudt, u kent allemaal de weg vanaf de N222, en er kwamen een paar elektrische fietsers de bocht om zetten aan het eind, bij de muur daar. Die konden niet meer uitwijken voordat ik daar met de auto aan kwam en durfden bijna niet langs de auto, Dat waren oudere mensen en er zit daar geen inham en dat geeft dus gevaarlijke situaties. Dus zodra we ergens iets aanpassen, is dat heel belangrijk om te doen. Ook onderaan de Trambrug in Schipluiden staat een bord, als je daar langs wilt terwijl er iemand op staat te kijken, heeft die voor je het weet een probleem. Dus we steunen de motie inhammen voor fietsers in het buitengebied.
Motie 3 ging over de messen denk ik? Ja, het is heel mooi dat dat gebeurt want ik heb van de week nog gehoord van een kind van een jaar of negen dat werd geplaagd, dat zei 'ik heb toch altijd een mes bij me'. Een kind van een jaar of negen op de basisschool vindt het normaal om zoiets te zeggen. Dus het is heel erg belangrijk dat we daar snel mee aan het werk gaan. Dus goed dat dat gebeurt.

Motie 4 Opbrengst uit afval transparant steunen we.

Motie 5 Ondersteuning verenigingen, steunen we.

Motie 6 We bouwen de juiste woningen, die laten we natuurlijk staan. Er is in de afgelopen jaren van alles gebouwd zonder veel duidelijkheid over of die doorstroming nu werkelijk zo behaald wordt of werkelijk starters zo hun plek gevonden hebben. Bij een aantal van de bouwtrajecten is er ook niet gebouwd volgens onze eigen Woonagenda en is er zelfs door bepaalde fracties gezegd dat we dat anders moesten interpreteren en dat dat al verouderd was. Dat is natuurlijk heel jammer, om dat zo te doen. We vragen vooral om te kijken hoe de doorstroom bevorderd kan worden, we noemen daar een aantal mogelijkheden voor en het is heel makkelijk om meteen te zegen 'ach, dat werkt allemaal niet'. Deze motie laten we staan.

Motie Hoge Nood, dank voor alle steun die tot nog toe is gegeven.

Motie Kunst en cultuur. We zijn er niet zo'n voorstander van om die € 20.000,00 die dit jaar niet is uitgegeven, door te schuiven naar volgend jaar. Die € 20.000,00 is niet voor niets niet uitgegeven. Er is gekeken naar de regels die we zelf hebben opgesteld in die subsidie. Daar werd niet aan voldaan door de indieners. Moeten we daarom volgend jaar een dubbel bedrag uitgeven? Dat is

eigenlijk een rare zaak, je geeft het niet uit en dan schuif je het door? Om meer uit te geven aan kunst en cultuur is het veel belangrijker dat veel duidelijker wordt voor de verenigingen die subsidies aanvragen hoe ze dat moeten doen en wat daar precies onder valt. De motie Coaching voor jongeren steunen we.

De heer **Jongsma**: Ik wilde mevrouw Snethlage even uit laten praten. Ik wil toch vragen: is het dit jaar niet een heel bijzonder jaar sowieso voor kunst en cultuur omdat er helemaal niet zoveel mogelijk was uit te geven? Ik ga ervan uit dat volgend jaar een veel beter jaar zal zijn om met kunst en cultuur bezig te zijn. Is het dan geen goed idee om dan wat nu niet uitgegeven is, dan een keertje extra uit te geven om dan inderdaad alle goede initiatieven en nieuwe initiatieven een kans te geven?

Zou u dat ook niet graag een kans willen geven? U gaat een beetje uit van 'strikte regels, jammer dan', dus ik vroeg me wel af waarom u daar zo krampachtig in bent.

Mevrouw **Snethlage**: In antwoord op de heer Jongsma, niet zozeer krampachtig, maar heeft u gekeken naar de achttien aanvragen en op grond waarvan die afgewezen zijn? Op het moment dat aanvragen er niet aan voldoen, voldoen ze gewoon niet en we kunnen wel denken dat we nog heel veel meer culturele activiteiten kunnen doen volgend jaar, maar er is ook maar een beperkte hoeveelheid mogelijkheden om dat te doen zonder dat ze elkaar in de weg zitten. En mocht er nu blijken dat er zoveel aanvragen zijn dat er meer uitgekeerd kan worden, denk ik dat het college prima in staat is om op dat moment nog een keer te komen vragen aan de raad 'ja, maar nu hebben we zoveel', zeker gezien het feit dat het college een nieuwe visie op het gebied van cultuur gaat ontwikkelen, daar kan een nieuwe begroting dan bij horen.

De heer **Jongsma**: Daarmee constateer ik toch dat de PvdA het gewoon eens is met deze motie omdat mevrouw Snethlage aangeeft 'dan kunnen ze nog een keer bij de raad komen'. Maar goed, als die € 40.000,00 in de pot zit en de aanvraag is niet subsidiabel, dan wordt die ook niet uitgegeven. Dus dan denk ik: dan kunt u nu gewoon meestemmen en als uw vermoeden bewaarheid wordt, kunt u toch altijd nog zeggen... Want nu wilt u eerst weer wachten tot er meer dan € 20.000,00 wordt uitgegeven dus ik snap dan niet waarom u niet met deze motie in kunt stemmen.

Mevrouw **Snethlage**: Mijnheer Jongsma, als antwoord op uw vraag over die motie, over het budget vastzetten: we maken steeds meer losse potjes voor het geval dat. We hebben net andere potjes opgeheven. We maken zo steeds meer potjes om uit te breiden op die manier en ik vind het niet een juiste zaak om zo met geld om te gaan in tijden dat we eigenlijk moeten bezuinigen. Dus vandaar dat we niet direct willen zeggen 'dat steunen we'.

Motie 10, dat zei ik al, dat steunen we.

Motie 11. Onderzoeken wat mogelijk is op een terrein van asfalt, of daar woningen kunnen komen. Een terrein waarvan we een aantal jaar geleden al gezegd hebben 'daar kunnen we statushouders laten wonen'. Toen al werd er gedacht dat er gewoond kon worden. En nu opeens hoor ik heel veel fracties zeggen 'daar kun je niet wonen', waarom konden de statushouders er dan wel wonen? Dat verbaast me in hoge mate. We steunen deze motie ruimhartig.

Motie 12. De heer Horlings, het is nog steeds een gat in de gemeente dat hij overleden is en we zijn erg blij dat het CDA het initiatief heeft genomen om deze motie op te stellen. Die steunen we dan ook.

De heer **Jongsma**: Allereerst wil ik het college bedanken voor de beantwoording en toelichting op de tweede termijn, dank daarvoor, dat was een duidelijk verhaal. Een dingetje was nieuw voor mij. Ik heb niemand anders er tot dusver over gehoord, maar ik heb het ook nergens gelezen, dat is het nieuwe Broodfonds. Dat kwam voor mij een beetje out of the blue. Dat wil niet zeggen dat ik dat niet een hartstikke goed initiatief vind. We zijn uiteraard ook voor ondernemers en willen uiteraard ook de zzp'ers daarin faciliteren en dat lijkt me ook een heel goed plan, alleen was het wel een verrassing dat dat tot mijn verbazing vanavond is genoemd en dat ik dat niet ergens eerder heb gehoord. Ik zou het fijn vinden om dat een volgende keer iets eerder te horen. Dat vooraf en dan over naar de moties.

De heer **Van der Eijk**: Kijk, het staat in dit boekje, dat heet Begroting Midden-Delfland 2021-2024 Financieel Duurzaam. Ik zou u aanraden als u de begroting behandelt, dit toch goed door te lezen, mijnheer Jongsma. Wilt u dat de volgende keer doen? Om er een vraag van te maken.

De heer **Jongsma**: Dan val ik toch vreselijk door die broodmand, om het zo maar te noemen. Nee, ik heb dat denk ik over het hoofd gezien. Het is ook best een dik boek en ik heb me met name gericht op andere speerpunten, sorry. Desalniettemin wil ik wel onze steun voor dat Broodfonds uitspreken.

Dan ga ik nu naar de moties.

Motie 1 over de stembureaus vind ik op zich uiteraard een sympathieke motie. Het leek me enigszins overbodig maar aan de andere kant willen we daar ook niet tegen zijn. Wel een oproep, mevrouw Snethlage had het er ook al over, ik heb gekeken of het kan, maar ik zou iedereen willen oproepen om als ze een dag over hebben, vooral op een stembureau te gaan zitten. We zijn een lokale partij en we zijn niet aan landelijke partijen verbonden dus wij als fractie zullen ons aanmelden en ik verwacht van andere partijen die geen kleur hebben, dat ze dat ook doen. Dat voor wat betreft de reactie op motie 1.

Motie 2 Inhammen voor de fietsers. Deze motie gaan we toch niet steunen. Op zich vind ik het wel een goed idee om te kijken waar het werk zich daartoe leent, of dat inpasbaar is, tezamen met een bankje. Maar ik denk dat we ook meer zijn voor de lijn 'eerst maar eens verder ons recreatief fietsnetwerk verder uitbouwen'. Daarnaast, het speelt nu toevallig omdat het heel druk is en misschien in de toekomst ook, maar af en toe denk ik ook wel eens, we moeten ook niet alles meteen op willen lossen, mensen lossen het ook wel zelf op. We hebben twee jaar geleden een kruispunt gehad met stoplichten en op een gegeven moment hebben we ook gezegd 'dat kunnen mensen heel goed zelf oplossen' en hebben we ook bedacht 'laten we dat zo doen'. En dat is hier denk ik ook zo. Dit wil ook niet zeggen dat het altijd veiliger wordt. Dus motie 2 steunen we niet.

Motie 4 Opbrengst afval transparant, prima, daar kunnen we niet tegen zijn.

Motie 5 Ondersteuning verenigingen vinden we op zich een goed plan, maar ik heb nog een dingetje. Het staat wel als voorbeeld maar we zijn in principe niet voor het kwijtschelden van huurkosten en als dat al gebeurt, dan graag op incidentele basis dus niet meteen voor de hele groep, maar per vereniging kijken wat ze nodig hebben. Dat doen we nu ook altijd al en daar zou ik dan ook graag voor pleiten. We kunnen wel instemmen met de motie omdat u in uw oproep dat ook aangeeft als voorbeeld.

Dan motie 6 We bouwen de juiste woningen. Ook deze kunnen we steunen. Wel wil ik dan opmerken dat het goed is om dit in de Werkgroep Wonen te bespreken en een paar punten die dan wat ons betreft zeker aan bod moeten komen zijn erfpacht niet meer af te laten kopen en het CPO bouwen meenemen. Ik weet dat het in de huidige situatie duur is, maar het is altijd nog een goed middel. Dat voor wat betreft motie 6.

Motie Hoge Nood. De indieners hebben al aangegeven dat het eerste streepje onder het verzoek kan worden weggelaten en daarmee kunnen we instemmen met deze motie.

Motie Kunst en cultuur. We danken de wethouder voor het warme pleidooi om deze toch te ondersteunen.

Motie Coaching voor jongeren. Die hebben wij ingediend. Ik vind het nog steeds jammer en ik hoop dat de VVD toch om wil gaan want ze hebben het over preventie en met name preventie is toch heel belangrijk bij jeugdzorg. Het voorkomen van problemen, de wethouder heeft er vanavond ook nog weer een goed voorbeeld van gegeven. Het maakt niet meteen onderdeel daarvan uit en het hoeft ook niet meteen heel veel geld te kosten. Dus ik vraag de VVD toch nog een keer: denk er nog even over na.

De heer **Roeling**: Ik had een vraag gesteld over de mail aan OGP Midden-Delfland, met name over deze motie. Die vraag was: waarom is dat onderzoek dat is ingesteld door het college stopgezet? Dat zou misschien iets kunnen verklaren. Ik heb nooit antwoord gehad maar ik vind dit wel een goede gelegenheid die vraag even te herhalen.

De heer **Jongsma**: Waarom dat onderzoek is stopgezet, dat moet ik even opzoeken, dat weet ik op dit moment niet. Daar ben ik gewoon eerlijk in, maar ik moet dan even een hulplijntje inschakelen. Ik weet wel dat er sindsdien wel een paar nieuwe initiatieven zijn geweest die wel heel kansrijk zijn om te proberen. Dan hebben we het over wat we al hebben aangegeven, met name de buurtgezinnen, maar we hebben ook bij een andere gemeente gezien dat dat wel heel goed kan

werken op basis van vrijwilligers die zich inzetten. Vandaar dat we vragen: kijk daar nog eens naar.

Dan kom ik bij motie 11. Maar die sla ik even over, ik doe eerst even 12. Die ondersteunen we van harte. Dat is de motie voor Hans.

Dan kom ik bij wat eerder iemand ook al zei, motie 11, waar het blijkbaar vanavond een beetje om draait. Bij ons is het van het begin af aan duidelijk geweest, we hebben steeds geroepen 'we willen niet bouwen in het buitengebied en wat ons betreft niet buiten de rode contouren.' Dus of het nu polderlandschap is of niet, dit ligt buiten de rode contouren, dit druist in tegen waar OGP Midden-Delfland voor staat dus we snappen dat we graag willen meedenken over het bouwen voor starters en senioren, maar niet daar, want als we daar beginnen, vrees ik dat we langzaam maar zeker richting een Vinex-wijk gaan en zo snel zal dat niet gaan...

De heer **Roeling**: Ik hoor wel een nieuw argument, dat is namelijk de rode contour, die had ik eerder vanavond nog niet gehoord maar die is volgens mij een jaar of tien geleden al afgeschaft door de provincie dus misschien bedoelt u iets anders.

De heer **Jongsma**: Ik bedoel hem niet anders en daarom zei ik ook 'buitengebied', want op een gegeven moment is er wel een soort grens gekomen waar je nog bouwt en waar je niet meer bouwt. Daar hebben we niet voor niets een Bijzonder Provinciaal Landschap, en wij willen als OGP Midden-Delfland daar gewoon niet aan tornen. Dan kan het gebagatelliseerd worden als een vrachtwagenparkeerterrein, een stukje asfalt, maar volgende week is er ergens anders een klein bedrijfsterreintje dat er ook niet toe doet en dan zou u daar ook willen gaan bouwen. Voor ons is het gewoon duidelijk, daar verschillen we over van mening, politiek; de een kiest hiervoor, de ander kiest daarvoor. We willen daar gewoon niet bouwen omdat het voor ons het buitengebied is en daar willen we niet bouwen. We hebben steeds gezegd 'probeert te kijken binnen de inbreilocaties, binnen de kernen en bouw daar en niet daarbuiten'. Daarnaast denk ik ook – ik had nog een bierviltje dus ik dacht 'ik schrijf even op hoe dat dan het plan is' – dat er in het plan wat ons betreft geen rekening wordt gehouden met de grondprijs. Als we dat ook niet doen maar nu die grond om niet...

De heer **Roeling**: Het schijnt toch een hardnekkige afwijking te zijn dat men zich niet wil beperken tot de motie, dat is een. U gaat nu naar het plan/schets en daar is wel degelijk de grondprijs in meegenomen. Dat gesprek had ik gisteravond ook met wethouder Ten Have na afloop, dat zit er gewoon inbegrepen. Ik hoor nu vanavond zoveel van die slappe argumenten waarom iets niet zou kunnen en ik hoor nooit een positief geluid van 'misschien zijn er vraagtekens, maar laten we dat eens onderzoeken'. Dit is ook weer zo'n voorbeeld, 'ja, nee, dat plan'. We hebben het hier helemaal niet over het plan. We hebben het over de vraag: kijk wat de mogelijkheden zijn. De tweede vraag gaat over de rode contour waar de heer Jongsma toch aan vasthoudt. Ik wil hem er toch op wijzen dat de hoek naast het gemeentehuis binnen de rode contour viel. Dus met andere woorden, als OGP Midden-Delfland vasthoudt aan de rode contour, dan is dat geschikt gebied om te gaan bouwen. Dat viel namelijk binnen de rode contour.

De heer **Jongsma**: Allereerst over die rode contour. Laten we inderdaad die rode contour vergeten, dat is tien jaar geleden al gebeurd. We kunnen het daar de hele avond over hebben, waar leg je nu de grens of niet? Maar die discussie gaan we nu niet voeren. Voor ons is helder: wat nu groen is en wij beschouwen als buitengebied, willen we groen houden. Er wordt al veel te veel steeds van afgeknabbeld. Dus we gaan er niet nu nog meer van afknabbelen en dat wat betreft die rode contour.

Daarnaast had de heer Roeling het over 'dan ga je weer inhoudelijk op het plan in'. In principe hoeft ik dat ook niet te doen want op het moment dat ik aangeef 'ik wil daar gewoon niet bouwen', is voor mij daarmee de kous af. Positief gezien, dat ben ik helemaal met u eens, waardeer ik het natuurlijk uiteraard dat Mijn Partij! meedenkt over geschikte locaties voor starters en doorstromers en senioren. Maar kijk dan alsjeblieft mee in de kernen om daar te kijken waar nog kansen en mogelijkheden zitten en niet in gebieden die wij daar niet geschikt voor achten en niet willen inleveren. Dus dat wat betreft, als u zegt 'ik wil ook nog wel een pluim vanavond voor dit plan', dan zou ik zeggen 'ik waardeer het en ik vind het een goed idee om samen te kijken naar waar wel mogelijkheden zijn, maar niet daar'. Daar is OGP Midden-Delfland gewoon duidelijk in. Dat lijkt me een mooie afronding.

De heer **Roeling**: Om maar meteen met de moties te beginnen.

Motie 1. Ik word meteen aan het werk gezet door de OGP Midden-Delfland 'joh, als je niet landelijk actief bent, ga eens een keertje zitten'. Dat heeft nogal een geschiedenis mijnheer Jongsma. Ik heb namelijk altijd gezeten, met Tweede Kamerverkiezingen, Europese verkiezingen, provinciale verkiezingen, waterschap, totdat iemand hier op het gemeentehuis had bedacht 'maar als jij tijdens gemeenteraadsverkiezingen daar gaat zitten, vraagt dat natuurlijk om problemen'. Dus we mochten niet meer als raadslid gaan zitten tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Dat we er bij al die andere verkiezingen ook zaten... Dat heb ik maar beschouwd als een motie van wantrouwen en ik heb sinds dat moment nooit meer aan verkiezingen meegewerkt. Overigens zijn we tegen de motie, tussen neus en lippen door. We begrijpen van het college dat er sowieso de intentie bestaat om op de maandag en dinsdag in de drie kernen een stemlokaal te hebben en die drie dagen lijkt ons wel voldoende.

De motie inhammen voor fietsers. Wij zijn ook wel voor werk maken met werk, dus als de mogelijkheid zich voordoet, prima. Dus als dat de toezegging is van het college, vinden we dat voldoende.

Motie 4. Daar missen we ons logo en een van onze namen want volgens mij heb ik duidelijk aangegeven aan de heer Van der Eijk dat we daaraan mee zouden willen werken dus u moet vier namen zien en vier logo's.

De heer **Van der Eijk**: Ik wil dan mijn excuses maken, ik had wel gehoord dat u hem steunde maar het niet zo begrepen dat u hem mede wilde ondertekenen. Zo had ik het niet gelezen, mijn excuses voorzitter.

De heer **Roeling**: Aanvaard. Ik zat te denken, volgens mij hadden we een mailwisseling daarover. ChristenUnie motie 5 Ondersteuning verenigingen, daar misten we ook ons logo, maar akkoord. Daar gaan we mee instemmen.

Motie 6 We bouwen de juiste woningen. Daar zitten we min of meer aan verbonden want daar staat het logo wel.

Motie 8, we hebben voor de oorspronkelijke motie ook getekend, maar zojuist stelde de PvdA voor dat eerste streepje van het verzoek aan het college eruit te halen. Dat was, wat ons betreft, de kern van de motie. Dus nu staat ons logo er wel, maar stemmen we er niet mee in. We hebben allerlei varianten vanavond.

Motie 9 Kunst en cultuur. Ik denk dat we na vanavond de titel cultuurbarbaren over kunnen dragen aan enkele andere partijen hier want wij zullen instemmen met deze motie en dan zijn we ook weer van die naam af.

Motie Coaching voor jongeren. Als er iemand in de zaal is die kan aangeven waarom het onderzoek is stopgezet door de gemeente? Als daar een antwoord op kan komen, graag. Het CDA gaat de vraag van OGP Midden-Delfland beantwoorden, dan wachten we dat even af.

Motie 11. Dat is er eigenlijk een beetje doorheen geslipt, het is jammer dat er weinig aandacht aan is besteed. Nee, ik ga niet nog een keer het verhaal vertellen. Ik denk dat we genoeg mogelijkheden hebben gehad om dat duidelijk te maken. Ik wil ik nu vast meegeven dat we een hoofdelijke stemming willen doen zodat elke volksvertegenwoordiger duidelijk kan aangeven wat hij of zij daarvan vindt. Ik heb vandaag goed contact gehad met Neal Ruiterman. Ik kende hem tot gisteravond niet, maar dat gaat steeds beter.

Motie 12.

De heer **Jongsma**: Ja, ik heb het toch even opgezocht voor de heer Roeling. Het is het gebrek aan mankracht om het te onderzoeken. Daarom is het onderzoek gestopt.

De heer **Roeling**: Dat is dan ook weer uit de wereld. Dan rijzen er gelijk wel meer vragen. Waarom ben je dan een onderzoek gestart, als je het halverwege moet stoppen wegens gebrek aan menskracht? Maar goed. Overigens is dat een relatief onschuldige reden dus we zullen dan denk ik instemmen.

Hans Horlings – zoals eenieder hebben wij ook de eerste tijd in totale verstandsverbijstering rondgelopen met de vraag 'wat is hier gebeurd en waar zijn we in terechtgekomen?' Dat tezamen met de hele coronacrisis. Daarmee hadden wij ook vrij lang nodig om te beseffen wat hier was gebeurd en hoe het verder zou moeten. Ik wil nogmaals bedanken voor het feit dat de heer Ten

Have na zijn pensioengerechtigde leeftijd bereid was deze prachtige taak en prachtige gemeente over te nemen. Dus wij zullen deze motie van harte steunen. Ik denk dat we het hiermee wel gehad hebben.

De heer **Cornelissen**: Allereerst een woord van dank aan het college voor de beantwoording. We zijn blij met dit college, het toont eensgezindheid, straalt ambitie uit en is enthousiast aan het werk dus daar kunnen we alleen maar gelukkig mee zijn.

Motie 1 over de stembureaus steunen we.

De motie van de inhammen voor de fietsers. Er is het een en ander over gezegd maar de toezegging om daar rekening mee te houden bij nieuwe aanleg is wat ons betreft voldoende, dus die motie steunen we niet.

Motie 4 Opbrengst uit afval transparant steunen we wel.

Motie 5 over ondersteunen van verenigingen vinden we uiteraard een sympathieke en met mijn achtergrond als voorzitter van een voetbalvereniging zeer zeker. Daarbij komt dat het bedrag dat er eventueel mee gemoeid is, te overzien is dus we ondersteunen deze motie.

Motie 6 het bouwen van de juiste woningen ondersteunen we niet omdat ik hoop en ik denk dat in de raads werkgroep die geformeerd wordt en waar we dit onderwerp ter sprake gaan brengen, afdoende moet zijn. Dus deze motie ondersteunen we niet.

Motie 8 Hoge Nood. Voor ons was het juist wel belangrijk dat dat eerste zinnetje uit het verzoek tot het college eruit zou gaan dus dat is voor ons reden om ermee in te stemmen.

Motie Kunst en cultuur. De toezegging die de wethouder daar gedaan heeft, is voldoende voor ons om ermee in te stemmen.

Motie Coaching voor jongeren, daar stemmen we uiteraard mee in maar dat verdient nog een klein stukje toelichting. Ook wij vinden het jammer dat de VVD als enige fractie niet mee kan stemmen. De VVD geeft dan aan dat we op de stoel gaan zitten van de zorgverlener, maar dat is eigenlijk juist niet het geval. Die buurtgezinnen staan los van jeugdhulp, dus ik denk dat die opvatting mis is. Juist door het inzetten van buurtgezinnen doe je wat aan de preventieve kant en we hebben in het verleden juist ingestemd om aan de preventieve kant wat te doen. Dus ook van onze kant nog de oproep aan de VVD om toch maar in te stemmen met deze motie. Wij doen dat in ieder geval wel.

Dan motie 11, het vrachtwagenparkeerterrein, daar is al een heleboel over gezegd. Wij zijn tegen.

Motie 12, de motie voor het monument, om het zo maar te noemen, voor Hans Horlings. We zijn heel blij dat alle fracties hebben mede ondertekend en meestemmen, dat straalt een stukje eensgezindheid uit van deze raad. In het debat mag dat wel eens wat verschillend zijn maar op een onderwerp als dit is het heel belangrijk dat we juist hier eensgezindheid uitstralen en zoals de burgemeester net ook zei, weet ik ook uit gesprekken met de echtgenote van Hans dat de familie dit zeer, zeer, zeer waardeert. Dus we zijn blij met deze motie en natuurlijk stemmen we in, tot zover.

De **voorzitter**: Daarmee hebben we het debat door de gemeenteraad over standpunten op de ingediende moties nu gehad.

De heer **Van der Eijk**: Kunnen we zo meteen twee minuten schorsen?

De **voorzitter**: Dat kan, wilt u nu een schorsing? Dan doen we het meteen en hervatten we na de schorsing. Vijf minuten? Laten we om 22.30 weer verdergaan.

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Is er na de schorsing door de VVD nog iets te melden?

De heer **Van der Eijk**: We hebben eens goed geluisterd naar de argumenten voor motie 10 Coaching voor jongeren. Het maatschappelijk team was er al mee bezig en de wethouder heeft al een toezegging gedaan het later in een raads werkgroep mee te nemen. We zullen de motie dan wel steunen.

7. Besluitvorming

De **voorzitter**: Dan gaan we zo over tot het stemmen over de moties. Er is bij een punt een hoofdelijke stemming aangevraagd. Is er nog behoefte aan stemverklaringen vooraf?

Mevrouw **Snethlage**: Ik wil ook graag over de motie We bouwen de juiste woningen hoofdelijke stemming aanvragen.

De **voorzitter**: Over motie 6 vindt dan ook hoofdelijke stemming plaats. U heeft uitvoerig gezegd wat u vindt van alle moties dus ik kan me haast niet voorstellen dat u nog een stemverklaring wilt formuleren, maar het kan. Dat is niet het geval?

b. Begroting 2021-2024

De **voorzitter**: Dan ligt er een ongewijzigd stuk Begroting 2021-2024. Mag ik rondkijkend vaststellen dat u allen akkoord gaat met deze begroting? Dat is een unaniem besluit.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

c. Moties

1. Motie Voldoende stembureaus tijdens verkiezingen Tweede Kamer

De **voorzitter**: Wie is voor deze motie? Dan is de motie aangenomen met 3 stemmen tegen.

De motie wordt aangenomen met tegenstemmen van de fractie Mijn Partij!

2. Motie Inhammen voor fietsers in buitengebied

De **voorzitter**: Wie is voor deze motie? Ik zie een paar handen. Wie is tegen deze motie? Daarmee is deze motie verworpen.

De motie wordt verworpen met voorstemmen van ChristenUnie, PvdA en D66.

4. Motie Opbrengst uit afval transparant

De **voorzitter**: Wie is daarvoor? En wie is daartegen? Deze motie is unaniem aangenomen.

De motie wordt unaniem aangenomen.

5. Motie Ondersteuning verenigingen

De **voorzitter**: Wie is daar voor? En wie is daar tegen? Deze motie is unaniem aangenomen.

De motie wordt unaniem aangenomen.

6. Motie We bouwen de juiste woningen

De **voorzitter**: Bij deze motie is hoofdelijke stemming aan de orde. We hebben zeventien kaartjes in deze bus en ik trek nr. 4, dat correspondeert met de heer Van der Eijk op de presentielijst. De griffier gaat de namen voorlezen en als u uw naam hoort, zegt u 'voor' of 'tegen'.

De heer **Van der Eijk**: Tegen.

De heer **Gebben**: Tegen.

Mevrouw **Heutink**: Voor.

De heer **Jongsma**: Voor.

De heer **Knaap**: Voor.

Mevrouw **Langeveld**: Tegen.

De heer **Van Lier**: Voor.

De heer **Moerman**: Tegen.

De heer **Ringeling**: Voor.

De heer **Roeling**: Voor.

Mevrouw **Snethlage**: Voor.

De heer **Van der Spek**: Voor.

De heer **Vieira**: Tegen.

De heer **Zwaard**: Tegen.

De heer **Van den Berg**: Tegen.

De heer **Buitelaar**: Voor.

De heer **Cornelissen**: Tegen.

De **voorzitter**: Er zijn 9 stemmen voor en 8 tegen, daarmee is deze motie aangenomen.

De motie wordt aangenomen.

8. Motie Hoge Nood (aangepast op de agenda opgenomen als 13)

De **voorzitter**: Wie is voor deze motie? wie is tegen? Ik zie drie handen, daarmee is deze motie aangenomen.

De motie wordt aangenomen met tegenstemmen van de fractie Mijn Partij!

9. Motie Kunst en cultuur

De **voorzitter**: Wie is voor deze motie? Wie is tegen? Ik zie een stem tegen deze motie, daarmee is de motie aangenomen.

De motie wordt aangenomen met een stem tegen van de fractie van de PvdA.

10. Motie Coaching voor jongeren

De **voorzitter**: Wie is voor deze motie? Wie is tegen? Dat is een controlevraag, niemand meer tegen, dan is de motie aangenomen.

De motie wordt unaniem aangenomen.

11. Motie Locatie vrachtwagenparkeerterrein

De **voorzitter**: Hier is hoofdelijke stemming voor gevraagd en we beginnen wederom bij de heer Van der Eijk.

De heer **Van der Eijk**: Tegen.

De heer **Gebben**: Tegen.

Mevrouw **Heutink**: Tegen.

De heer **Jongsma**: Tegen.

De heer **Knaap**: Tegen.

Mevrouw **Langeveld**: Tegen.

De heer **Van Lier**: Voor.

De heer **Moerman**: Tegen.

De heer **Ringeling**: Voor.

De heer **Roeling**: Voor.

Mevrouw **Snethlage**: Voor.

De heer **Van der Spek**: Voor.

De heer **Vieira**: Tegen.

De heer **Zwaard**: Tegen.

De heer **Van den Berg**: Tegen.

De heer **Buitelaar**: Tegen.

De heer **Cornelissen**: Tegen.

De **voorzitter**: Bij deze motie zien we 5 stemmen voor en 12 tegen, dat betekent dat deze niet is aangenomen.

De motie wordt verworpen.

12. Motie ter herinnering aan Hans Horlings

De **voorzitter**: Ik kan vaststellen dat iedereen voor is, akkoord. Daarmee is deze motie ook aangenomen.

De motie wordt unaniem aangenomen.

8. Voorstel diverse verordeningen gemeentelijke belastingen en heffingen

De **voorzitter**: Wenst iemand hierover nog het woord of is dat akkoord? Ik zie u niet reageren. Daarmee is dat akkoord.

9. Hamerstukken

a. Voorstel 2e begrotingswijziging 2020 GR GGD en VT Haaglanden (HAMERSTUK uit Commissie 03-11-20)

De **voorzitter**: Dit is een hamerstuk uit de commissie, blijft dat ook een hamerstuk? Dat is het geval. Daarmee is het aangenomen.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

10. Sluiting

De heer **Van der Eijk**: Voorzitter, mag ik u nog even interromperen? We zijn bijna aan het einde van de vergadering. Vanavond heb ik met mijn gezin naar het Sinterklaasjournaal gekeken en de Sint wordt dit jaar niet binnengehaald, maar daarin kwamen vele burgemeesters uit den lande in een grote zoommeeting met Dieuwertje Blok samen en werd de oproep gedaan dat alle burgemeesters de tekeningen van de kinderen aan Sinterklaas zouden geven. Nu is mijn dochter Maria ijverig aan het werk gegaan en ik heb hier haar tekening dus zou u deze aan Sinterklaas willen overhandigen namens haar?

De **voorzitter**: Dat zal ik met veel plezier doen. Die tekening zal ik vanzelfsprekend overhandigen, alle andere kinderen kunnen ook tekeningen maken en die kunnen ook worden ingestuurd naar het webadres van het Sinterklaasjournaal. Als u de tekening dan uploadt en opstuurt, krijgt u ook nog

een bijzondere boodschap te zien dus ik raad u aan: maak allen gebruik van die mogelijkheid. Ik zal deze tekening in ieder geval doorgeven.

Daarmee hebben we alles gehad, iedereen hartelijk bedankt voor de tijd die we aan de begroting hebben besteed en voor hoe we alles met elkaar tot een goed einde hebben gebracht. Ik sluit de vergadering. Wel thuis.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Midden-Delfland op 15 december 2020.

de griffier,

de voorzitter,

A. de Vos

A.J. Rodenburg